

Q U I N T U S
H O R A T I U S
F L A C C U S

A D
L E C T I O N E S P R O B A T I O R E S
D I L I G E N T E R E M E N D A T U S,
E T I N T E R P U N C T I O N E N O V A
S A E P I U S I L L U S T R A T U S.

E D I T I O A L T E R A.

G L A S G U A E:
I N A E D I B U S A C A D E M I C I S
E X C U D E B A N T R O B E R T U S E T A N D R E A S F O U L I S
A C A D E M I A E T Y P O G R A P H I
M. DCC. L.

QUINTUS
HORATIUS
FLACCUS

1

EDITIONES PRÆSTANTISSIMAE
DIEGETICAE AMPLIATAE
ET INTERPRETATIONE NOVA
AUGUSTO ILLUSTRATAE

EDITIO ALTERA

CLAUDE
IN AEDIBUS ACADEMICIS
EXCURSANT ROBERTUS ET AUGUSTUS
ACADEMIAE TYRONUM
M. DCC. L.

M
Sunt
Coll
Evit
Ter
Hun
Cer
Illu
Qui
Gau
Agr
Nun
My
Lud
Mer
Lau
Qu
Et
Nec
Spe
Stra
Mu
Per

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M

LIBER PRIMUS.

AD MAECENATEM. ODE I.

MAECENAS atavis edite regibus,
O et praefidium et dulce decus metum :
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvât, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos :
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergemini tollere honoribus :
Illum, si proprio condidit horreo
Quidquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalici conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypriâ
Myrtoum pavidus hauta secet mare.
Luctantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura sui : mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit ; nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.
Multos castra juvant, et lituo tubae
Permistus sonitus, bellaque matribus

Detestata. manet sub Jove frigido
 Venator, tenerae conjugis immemor;
 Seu visa est catulis oerva fidelibus,
 Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctarum hederæ præmia frontium
 Dis miscent superis; me gelidum nemus,
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 Secernunt populo: si neque tibus
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 Quod si me Lyricis vatibus inseris,
 Sublimi feriam sidera vertice.

AD AUGUSTUM. ODE II.

JAM satis terris nivi atque diræ
 Grandinis misit Pater; et rubente
 Dextera sacras jaculatus arces
 Terruit Urbem:
 Terruit gentes, grave ne rediret
 Seculum Pyrrhæ, nova monstra quæstæ:
 Omne cum Proteus pecus egit altos
 Visere montes;
 Piscium et summa genus hæsit ulmò,
 Nota quæ sedes fuerat columbis;
 Et superjecto pavidæ natarunt
 Aequore damæ.
 Vidimus flavum Tiberim, retortis
 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire dejectum monumenta Regis,
 Templaque Vestæ:
 Iliæ dum se nimium querenti
 Jactat ultorem, vagus et sinistra
 Labitur ripa, Jove non probante, u-
 xorius amnis.

Audi
 Quo
 Audi

Quer
 Imp
 Virg

Cui d
 Jupit
 Nube

Sive
 Quan
 Sive

Heu,
 Quer
 Acer

Sive
 Ales
 Filiu

Seru
 Laet
 Neve

Toll
 Hic a
 Neu

CARMINUM LIB. I.

2

Audiet cives acuisse ferrum,

Quo graves Persae melius perirent :

Audiet pugnas, vitio parentum

Rara juvenus.

Quem vocet divum populus ruentis

Imperi rebus? prece qua fatigent

Virgines sanctae minus audientem

Carmina Vestam?

Cui dabit partes scelus expiandi

Jupiter? tandem venias, precamur,

Nube candentes humeros amictus,

Augur Apollo:

Sive tu mavis, Erycina ridens,

Quam Iocus circumvolat, et Cupido:

Sive neglectum genus et nepotes

Respicis, auctor,

Heu, nimis longo satiate ludo:

Quem juvat clamor, galeaeque *leves, polid. vi*

Acer et *Mauri* peditis cruentum *mani Best.*

Vultus in hostem:

Sive mutata juvenem figura

Ales in terris imitaris, almae

Filius Maiiae, patiens vocari

Caesaris ultor.

Serus in coelum redeas, diuque

Laetus intersis populo Quirini:

Neve te nostris vitiis iniquum

Ocyor aura

Tollat. hic magnos potius triumphos,

Hic ames dici Pater atque Princeps:

Neu finas Medos equitare inultos,

Te duce, Caesar.

Q. HORATII

AD NAVEM QUA VIRGILIUS VEHEBATUR ATHENAS
PROFICISCENS. ODE III.

SIC te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis praeter Iapyga,
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et serves animae dimidium meae.
Illi robur et aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Adriae
Major, tollere seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, et
Infames scopulos Acroceraunia?
Nequicquam Deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras: si tamen impiae
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit,
Post ignem aethera domo
Subductum, macies et nova fetrum

*fixis
tut.*

*et nefas
Prae*

CARMINUM LIB. I.

5

Terris incubuit cohors :

Semotique prius tarda necessitas

Lethi corripuit gradum.

Expertus vacuum Daedalus aëra

Pennis non homini datis.

Perrupit Acheronta Herculeus labor.

Nil mortalibus arduum est.

Coelum ipsum petimus stultitia : neque

Per nostrum patimur seclis

Iracunda Jovem ponere fulmina.

AD SESTIUM. ODE IV.

SOLVITUR acris hyems grata vice Veris et Favoni:

Trahuntque siccas machinae carinas :

Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni;

Nec prata canis albicant pruinis.

Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna :

Junctaeque nymphis Gratiae decentes

Alterno terram quatiant pede ; dum graves Cyclopum

Vulcanus ardens urit officinas.

Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,

Aut flore, terrae quem ferunt solutae.

Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,

Seu poscat agna, sive malit hoedo.

Pallida Mors aequo pulsât pede pauperum tabernas,

Regumque turres. ô beate Sesti,

Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam :

Jam te premet nox fabulaeque manes,

Et domus exilis Plutonia : quo simul mearis,

Nec regna vini sortiêre talis ;

Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juventus

Nunc omnis, et mox virgines tepebunt.

AD PYRRHAM. ODE V.

QUIS multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urguet odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam,
 Simplex munditiis? heu, quoties fidem,
 Mutatosque Deos flebit, et aspera
 Nigris aequora ventis
 Emirabitur insolem,
 Qui nunc te fruitur credulus aurea,
 Qui semper vacuam, semper amabilem
 Sperat, nescius aurae
 Fallacis! miseri, quibus
 Intentata nites, me tabula sacer
 Votiva paries indicat uvida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris Deo.

AD AGRIPPAM. ODE VI.

SCRIBERIS Vario fortis et hostium
 Victor, Maconii carminis alite. *amulo alterbury.*
 Quam rem cumque ferox, navibus aut equis,
 Miles, te ducis, gesserit.
 Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
 Pelidae stomachum cedere nescii,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
 Nec saevam Pelopis domum
 Conamur, tenues grandia: dum pudor,
 Imbellisque lyrae Musa potens vetat
 Laudes egregii Caesaris et tuas
 Culpa deterere ingeni.
 Quis Martem tunica tectum adamantina

Digne scripserit? aut pulvere Troïco
Nigrum Merionen? aut ope Palladis

Tydidem superis parem?

Nos convivia, nos praelia virginum,
Sectis in juvenes unguibus acrium,
Cantamus, vacui, sive quid urimur,

Non praeter solitum leves.

AD MUNATIUM PLANCUM. ODE VII.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Ephesum, bimarisque Corinthi
Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Insignes, aut Thessala Tempe.

Sunt quibus unum opus est intactae Palladis Urbem

Carmine perpetuo celebrare, et

Undique decerptam fronti praeponere olivam.

Plurimus in Junonis honorem

Aptum dicit equis Argos, ditesque Mycenae.

Me nec tam patiens Lacedaemon,

Nec tam Larissae percussit campus opimae,

Quam domus Albunae resonantis,

Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, et uda

Mobilibus pomaria rivis.

* Albus ut obscuro deterget nubila coelo

Saepe Notus; neque parturit imbres

Perpetuos: sic tu sapiens finire memento

Tristitiam vitaeque labores

Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis

Castra tenent, seu densa tenebit

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque

Cum fugeret, tamen uda Lyaeo

Tempora populea fertur vinxisse corona,

Sic tristes adfatus amicos:

Arceus

Ar:

** This is supposed to be the beginning of a second Ode and above is imperfect*

Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
 Ibimus, ô socii comitesque.
 Nil desperandum, Teucro duce, et auspice Teucro:
 Certus enim promissit Apollo,
 Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
 O fortes, pejoraque passi
 Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
 Cras ingens iterabimus aequor.

AD LYDIAM. ODE VIII. X

LYDIA, dic, per omnes
 Te deos oro, Sybarin/cur properes amando
 Perdere: cur apricum
 Oderit campum, patiens pulveris atque solis.
 Cur neque militaris
 Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
 Temperat ora frenis?
 Cur timet fluvium Tiberim/tangere? cur olivum
 Sanguine viperino
 Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
 Brachia, saepe disco,
 Saepe trans finem jaculo/nobilis expedito?
 Quid latet, ut marinae
 Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojae
 Funera; ne virilis

Cultus in caedem et Lycias proriperet catervas?

x *Mr. Lapadon thinks, it ye Greek is to be taken by
 dividing every 2^d line, and converted into Strophes.*

AD THALIARCHUM. ODE IX.

VIDES, ut alta stet nive candidum
 Soracte, nec jam sustineant onus
 Silvae laborantes, geluque
 Flumina constiterint acuto,
 Dissolve frigus, ligna super foco

CARMINUM LIB. I.

9

Large reponens: atque benignius

Deprome quadrimum Sabina,

O Thaliarche, merum diota.

Permitte Divis caetera, qui simul

Stravere ventos aequore fervido

Depraeliantes, nec cupressi,

Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge quaerere: et,

Quem fors dierum cumque dabit, lucro

Adpone: nec dulces amores

Sperne puer, neque tu choreas,

Donec virenti canities abest

Morosa. nunc et campus, et arcae,

Lenesque sub noctem susurri

Composita repetantur hora:

Nunc et latentis proditor intimo

Gratus puellae risus ab angulo,

Pignusque dereptum latertis,

Aut digito male pertinaci.

AD MERCURIUM. ODE X.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,

Qui feros cultus hominum recentum

Voce formasti catus et decorae

More palaestrae:

Te canam magni Jovis et Deorum

Nuntium, curvaeque lyrae parentem,

Callidum, quidquid placuit, jocosum

Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses

Per dolum amotas, puerum minaci

Voce dum terret, viduus pharetra

Risit Apollo.

Quin et Atridas, duce te, superbos

*inmutatio d. Varro
fran.*

Illo dives Priamus relicto,
Thessalosque ignes et iniqua Trojae
Castra fefellit.

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coërces
Aurea turbam, superis Deorum
Gratus, et imis.

AD LEUCONOEN. ODE XI.

TU ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Di dederint, Leuconoë: nec Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati!
Seu plures hyemes, seu tribuit Jupiter ultimam,
Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. sapias, vina liques, et spatio brevi
Spem longam reseces. dum loquimur, fugerit invida
Actas. carpe diem, quam minimum credula postero.

HYMNUS DE LAUDIBUS DEORUM ATQUE HOMI-
NUM. ODE XII.

QUEM virum, aut heroa, lyra, vel acri
Tibia sumis celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocosa
Nomen *imago, sc. Vocis Echo*

Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo, gelidove in Haemo?
Unde vocalem temere insecutae
Orphea silvae,

Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus celeresque ventos,
Blandum et auritas fidibus canoris
Ducere quercus.

Quid prius dicam solitis Parentis

Laudibus, qui res hominum ac Deorum.

Qui mare ac terras, variisque mundum

Temperat horis?

Unde nil majus generatur ipso;

Nec viget quidquam simile, aut secundum;

Proximos illi tamen occupavit

Pallas honores

Praeliis audax. neque te silebo

Liber; et saevis inimica Virgo

Belluis; nec te, metuende certa

Phoebe sagitta.

Dicam et Alciden puerosque Ledaë,

Hunc equis, illum superare pugnīs

Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxis agitatus humor:

Concidunt venti, fugiuntque nubes:

Et minax (quod sic voluere) ponto *si De voluere.*

Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum

Pompili regnum memorem, an superbos

Tarquint fasces, dubito, an Catonis

Nobile lethum.

Regulum, et Scauros, animaeque magnae

Prodigum Paulum, superante Poeno

Gratus insigni referam camoena,

Fabriciumque;

Hunc, et incomitis Curium capillis

Utilem bello tulit, et Camillum

Saeva paupertas, et avitus apto

Cum lare fundus.

Crescit, occulto velut arbor aevo,

Fama Marcelli: micat inter omnes

Julium sidus, velut inter ignes

Luna minores.

Gentis humanae pater atque custos,
 Orte Saturno, tibi cura magni
 Caesaris fatis data : tu secundo
 Caesare regnes.
 Ille, seu Parthos Latio imminentes
 Egerit justo domitos triumpho :
 Sive subjectos Orientis orae
 Seras et Indos ;
 Te minor latum reget aequus orbem :
 Tu gravi curru quaties Olympum ;
 Tu parum castis inimica mittes
 Fulmina lucis.

AD LYDIAM. ODE XIII.

CUM tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, cerea Telephi
 Laudas brachia ; vae, meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manet : humor et in genas
 Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus macerer ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicae mero
 Rixae ; sive puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.
 Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbare
 Laedentem oscula, quae Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuit.
 Felices ter et amplius,
 Quos inrupta tenet copula ; nec malis
 Divulsus querimoniis,
 Suprema citius solvet amor die.

ODE XIV.

O NAVIS, referent in mare te novi
 Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
 Portum. nonne vides, ut
 Nudum remigio latus,
 Et malus celeri saucius Africo,
 Antennaeque gemant? ac sine funibus
 Vix durare carinae
 Possint imperiosius
 Aequeor? non tibi sunt integra lintea:
 Non Di, quos iterum pressa voces malo.
 Quamvis Pontica pinus,
 Silvae filia nobilis,
 Jactes et genus et nomen inutile:
 Nil pictis timidus navita puppibus
 Fidit. tu, nisi ventis
 Debes ludibrium, cave.
 Nuper sollicitum quae mihi tedium,
 Nunc desiderium curaque non levis,
 Interfusa nitentes
 Vites aequora Cycladas.

NEREI VATICINII. ODE XV.

PASTOR cum traheret per freta navibus
 Idaeis Helenam perfidus hospitam;
 Ingrato celeres obruit otio
 Ventos, ut caneret fera
 Nereus fata. Mala ducis avi domum,
 Quam multo repetet Graecia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.
 Eheu, quantus equis, quantus adest viris

Sudor! quanta moves funera Dardanas

Genti! jam galeam Pallas, et aegida,

Currusque, et rabiem parat.

Nequicquam, Veneris praefidio feror,

Pectus caesariem, grataque feminis

Imbelli cithara carmina divides:

Nequicquam thalamo graves

Hastas, et calami spicula Gnosii

Vitabis, strepitumque, et celerem sequi

Ajacem: tamen, hen, serus adulteros

Crines pulvere collines.

Non Laërtiaden, exitium tuae

Gentis, non Pylum Nestora respicis?

Urguent impavidi te Salaminii

Teucerque, et Sthenelus sciens

Pugnae, sive opus est imperitare equis,

Non auriga piger. Merionem quoque

Nosces. ecce fuit te reperire atrox

Tyrides melior patre:

Quem tu, cervus uti vallis in altera

Visum parte lupum graminis immemor,

Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non hoc pollicitus tuae.

Iracunda diem proferet Illo

Matronisque Phrygum clavis Achillei.

Post certas hyemes uret Achaicus

Ignis Iliacas domos.

PALINODIA. ODE XVI.

O Matre pulcra filia pulcior,

Quem criminosis cumque voles modum

Pones iambis; sive flamma,

Sive mari libet Adriano.

4 Non Dindymene, non adytis quatit

CARMINUM LIB. I.

3 Mentem sacerdotum incola Pythius,

* Non Liber aequè; non acuta

Sic geminant Corybantes aera,

Tristes ut irae: quas neque Noricus

Deterret ensis, nec mare naufragum,

Nec saevus ignis, nec tremendo

Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principi

Limo coactus particulam undique

Defectam, et insani leonis

Vim stomacho adposuisse nostro.

Irae Thyesten exitio gravi

Stravere; et altis urbibus ultimae

Steteret causae, cur perirent

Funditus, imprimeretque muris

Hostile aratrum exercitus insolens.

Compescere mentem. me quoque pectoris

Tentavit in dulci juventa

Fervor, et in celeres iambos

Misit furentem: nunc ego mitibus

Mutare quaero tristitia; dum mihi

Fias recantatis amica

Opprobriis, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM. ODE XVII.

VELOX amoenum saepe Lucretilem

Mutat Lycaeo Faunus, et igneam

Defendit aetatem capellis

Usque meis, pluviosque ventos.

Impune tutum per nemus arbutos

Quaerunt latentes et thyma deviae

Olenfis uxores mariti:

Nec virides metuunt colubras,

Nec Martiales hoedilia lupos:

15
Sanadon transposed y.
line in this manner

Utrumque dulci, Tyndari, fistula

Valles, et Ustiae cubantis

Levia personuere saxa.

Dī me tuentur: Dīs pietas mea

Et musa cordi est. hic tibi Copia

Manabit ad plenum benigno

Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle, Caniculae

Vitabis aestus, et fide Teia

Dices laborantes in uno

Penelopen vitreamque Circen.

Hic innocentis pocula Lesbii

Duces sub umbra: nec Semeleius

Cum Marte confundet Thyoneus

Praelia: nec metues protervum

Suspecta Cyrum, ne male dispari

Incontinentes injiciat manus,

Et scindat haerentem coronam

Crinibus, immeritamque vestem.

AD VARUM. ODE XVIII.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, et moenia Catili:

Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.

Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?

Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?

At ne quis modici transiliat munera Liberi,

Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero

Debellata: monet Sithoniis non levis Evius,

Cum fas atque nefas exiguo sine libidinum

Discernunt avidi. non ego te, candide Bassareu,

Invitum quatiā, nec variis obsita frondibus

Sub divum rapiam. saeva tene cum Berecynthio

Cornu tympana, quae subsequitur caecus amor sui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

DE GLYCERA. ODE XIX.

MATER saeva Cupidinum,
Thebanaeque jubet me Semeles puer,
Et lasciva Licentia

Finitis animum reddere amoribus.

Urit me Glycerae nitor

Splendentis Pario marmore purius :

Urit grata protervitas,

Et vultus nimium lubricus aspici.

In me tota ruens Venus

Cyprum deseruit ; nec patitur Scythas,

Et versis animosum equis

Parthum dicere, nec quae nihil attinent.

Hic vivum mihi cespitem, hic

Verbenas, pueri, ponite, thuraque

Bimi cum patera meri :

Maestata veniet lenior hostia.

AD MAECENATEM. ODE XX.

VILE potabis modicis Sabinum

Cantharis, Graeca quod ego ipse testa

Conditum levi, datus in theatro

Cum tibi plausus,

Care Maecenas eques ; ut paterni *clare*

Fluminis ripae, simul et jocosa *fran*

Redderet laudes tibi Vaticani

Montis imago.

Caecubum, et praelo domitam Caleno

Tu bibes uvam : mea nec Falernae

Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

IN DIANAM ET APOLLINEM. ODE XXI.

Ph. P.
Ph. V.
ut ergo
Ch. Ph. **D**IANAM tenerae dicite virgines:
Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.

Vos lactam fluviiis, et nemorum *comam* *comā*
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi.

Ch. Virg. Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra

ut ergo **H**ic bellum lacrimosum, hic miseram famem *Hoc*
Pestemque, a populo et principe Caesare in *Bent.*
Persas atque Britannos,
Vestra motus aget prece.

AD ARISTIUM FUSCUM. ODE XXII.

Mauri.
Ban. **I**NTEGER vitae, scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetrae:

Sive per Syrtes iter aestuosas,

Sive facturus per inhospitalem

Caucasum, vel quae loca fabulosus

Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,

Dum meam canto Lalagen, et ultra

Terminum curis vagor expeditus,

Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris

Daunia in latis alit esculetis;

Nec Jubae tellus generat, leonum

Arida nutrix.

Pone me, pigris ubi nulla campis

Arbor aestiva recreatur aura;

Quod latus mundi nebulae malusque

Jupiter urguet:

Pone sub curru nimium propinqui

Solis, in terra domibus negata;

Dulce ridentem Lalageni amabo,

Dulce loquentem.

AD CHLOËN. ODE XXIII.

VITAS hinnuleo me similis, Chloë,

Quaerenti pavidam montibus aviis

Matrem, non sine vano

Aurarum et silvæ metu.

Nam, seu mobilibus vèpris inhorruit

Ad ventum foliis, seu virides rubum

Dimovere lacertae,

Et corde et genibus tremit.

Atqui non ego te, tigris ut aspera,

Gaetulusve leo, frangere persequor.

Tandem desine matrem

Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIUM. ODE XXIV.

QUIS desiderio sit pudor, aut modus

Tam cari capitis? praecepe lugubres

Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urguet? cui Pudor, et Justitiae soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas

Quando ullum inveniet parem?

Multis ille bonis flebilis occidit:

Nulli flebilior quam tibi, Virgili.

Tu frustra pius, heu! non ita creditum,

Poscis Quinctilium Deos.

Quod si Threicio blandius Orpheo

Auditam moderere arboribus fidem;

Non vanae redeat sanguis imagini,

Quam virga semel horrida,

Non lenis precibus fata recludere,

Nigro compulerit Mercurius gregi.

Durum: sed levius fit patientia,

Quidquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM. ODE XXV.

PARCIUS junctas quatiunt fenestras

Ictibus crebris juvenes protervi:

Nec tibi somnos adimunt: amatque

Janua limen,

Quae prius multum faciles movebat

Cardines. audis minus et minus jam:

Me tuo longas pereunte noctes,

Lydia, dormis.

Invicem moechos anus adrogantes

Flebis, in solo levis angiporstu,

Thracio bacchante magis sub inter-

lunia vento:

Cum tibi flagrans amor, et libido,

Quae solet matres furiare equorum,

Saeviet circa jecur ulcerosum;
 Non sine questu,
 Laeta quod pubes hedera virenti
 Gaudeat, pulla magis atque myrto;
 Aridas frondes hyemis sodali
 Dedicet Hebro.

DE AELIO LAMIA. ODE XXVI.

MUSIS amicus, tristitiam et metus
 Tradam protervis in mare Creticum
 Portare ventis; quis sub Arcto
 Rex gelidae metuatur orae,
 Quid Tiridatem terreat, unice
 Securus. ô quae fontibus integris
 Gaudes, apricos nocte flores,
 Necte meo Lamiae coronam,

Pimplei dulcis. nil sine te mei
 Possunt honores. hunc fidibus novis,
 Hunc Lesbio sacrare plectro
 Teque, tuasque decet sorores.

AD SODALES. ODE XXVII.

NATIS in usum lactitiae scyphis
 Pugnare Thracum est. tollite barbarum
 Morem, verecundumque Bacchum
 Sanguineis prohibete rixis.
 Vino et lucernis Medus acinaces
 Immane quantum discrepat! impium
 Lenite clamorem, sodales,
 Et cubito remanete pressio.
 Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni? dicat Opuntiae

Frater Megillae, quo beatus
 Vulnere, qua pereat sagitta.
 Cessat voluntas? non alia bibam
 Mercede. quae te cumque domat Venus,
 Non erubescendis adurit
 Ignibus, ingenuoque semper
 Amore peccas. quicquid habes, age,
 Depone tutis auribus. ah miser,
 Quanta laboras in Charybdi!
 Digne puer meliore flamma.
 Quae saga, quis te solvere Thessalis
 Magus venenis, quis poterit Deus?
 Vix inligatum te triformi
 Pegasus expedit Chimaerae.

AD ARCHYTAM. ODE XXVIII.

N. TE maris et terrae, numeroque carentis arenae
 Mensorem cohibent, Archyta,
 Pulveris exigui prope littus parva Matinum
 Munera; nec quidquam tibi prodest
 Aërias tentasse domos, animoque rotundum
 Percurrisse polum, morituro.

Ar. Occidit et Pelopis genitor conviva Deorum,
 Tithonusque remotus in auras.
 Et Jovis arcanis Minos admissus, habentque
 Tartara Panthoiden, iterum Orco
 Demissum; quamvis clypeo Trojana refixo
 Tempora testatus, nihil ultra
 Nervos atque cutem morti concesserat atrae;
Ar. Judice te, non sordidus auctor
 Naturae verique. Sed omnes una manet nox,
 Et calcanda semel via lethi.
 Dant alios Furiae torvo spectacula Marti,
 Exitio est avidum mare nautis.

Mista senum ac juvenum densentur funera. nullum

Saeva caput Proserpina fugit.

Me quoque devexi rapidus comes Orionis

Illyricis Notus obruit undis.

At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae

Ossibus et capiti inhumato

Particulam dare. sic, quodcumque minabitur Eurus

Fluctibus Hesperiiis, Venusinae

Plectantur silvae, te sospite: multaue merces,

Unde potest, tibi defluat aequo

Ab Jove Neptunoque sacri custode Tarenti.

Negligis immeritis nocturam

Postmodo te natis fraudem committere? fors et

Debita jura, vicesque superbae

Te maneant ipsum. precibus non linquar inultis,

Teque piacula nulla resolvent.

Quanquam festinas, non est mora longa, licebit,

Injecto ter pulvere, curras.

AD ICCIUM. ODE XXIX.

ICCI, beatīs nunc Arabum invides

Gazis, et acrem militiam paras

Non ante devictis Sabaeae

Regibus; horribilique Medo

Nectis catenas. quae tibi virginum,

Sponsō necato, barbara serviet?

Puer quis ex aula capillis

Ad cyathum statuetur unctis,

Doctus sagittas tendere Sericas

Arcu paterno? quis neget arduis

Pronos relabi posse rivos

Montibus, et Tiberim reverti:

Cum tu coemptos undique nobiles

Libros Panaetii, Socraticam et domum

Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

AD VENEREM. ODE XXX.

O Venus, regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, et vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum puer, et solutis
Gratiæ zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

AD APOLLINEM. ODE XXXI.

QUID dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
Sardiniae segetes feracis;
Non aestuosæ grata Calabriae
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quæ Liris quieta
Mordet aqua, taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: dives et aureis
Mercator exsiccet culullis
Vina Syra reparata merce,
Dis carus ipsis; quippe ter et quater
Anno revifens aequor Atlanticum.
Impune. me pascant olivæ,
Me cichorea, levesque malvæ.
Frui paratis et valido mihi,
Latoë, dones; ac, precor, integra
Cum mente, nec turpem senectam
Degere, nec cithara carentem.

POSO
L
Vivat,

Lesbio
Qui fe
Sive ja

Libero
Sempe
Et Ly

O dec
Grata
Dulce

A
Dec
L
Infig
Cyr
Dec
J
Qu
Sic
For
Ips

CARMINUM LIB. I.

25

AD LYRAM. ODE XXXII.

POSCIMUS, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod et hunc in annum
 Vivat, et plures ~~age~~, dic Latinum,

Barbite, carmen,

Lesbio primum modulate civi: *Wilson*

Qui ferox bello, tamen inter arma,

Sive jactatam religarat udo

Littore navim;

Liberum et Musas, Veneremque, et illi

Semper haerentem puerum canebat,

Et Lycum nigris oculis nigroque

Crine decorum.

O decus Phoebi, et dapibus supremi

Grata Testudo Jovis, ô laborum

Dulce lenimen, mihi cumque salve

Rite vocanti.

AD ALBIUM TIBULLUM. ODE XXXIII.

ALBI, ne doleas, plus nimio memor

Immitis Glycerae, neu miserabiles

Decantes elegos, cur tibi junior

Laesa praeniteat fide.

Insignem tenui fronte Lycorida

Cyri torret amor: Cyrus in asperam

Declinat Pholoën: sed prius Appulis

Jungentur Capreae lupis,

Quam turpi Pholoë peccet adultero.

Sic visum Veneri, cui placet impares

Formas atque animos sub juga aenea

Saevo mittere cum joco.

Ipsum me melior cum peteret Venus,

Grata detinuit compede Myrtale

Libertina, fretis acrior Adriae

Curvantis Calabros sinus.

IN EPICUREOS. ODE XXXIV.

PARCUS Deorum cultor et infrequens,

Infanientis dum sapientiae

Consultus erro; nunc retrosam

Vela dare, atque iterare cursum

Cogor relictos. namque Diespiter,

Igni corusco nubila dividens

Plerumque, per purum tonantes

Egit equos volucrumque currum,

Quo bruta tellus, et vaga flumina,

Quo Styx, et invisī horrida Taenari

Sedes, Atlanteusque finis

Concutitur. valet ima summis

Mutare, et insignem attenuat Deus,

Obscura promens. hinc apicem rapax

Fortuna cum stridore acuto

Sustulit, hic posuisse gaudet.

AD FORTUNAM. ODE XXXV.

O Diva, gratum quae regis Antium,

Praesens vel imo tollere de gradu

Mortale corpus, vel superbos

Vertere funeribus triumphos:

Te pauper ambit sollicita proce

Ruris colonus: te dominum aequoris,

Quicumque Bithyna laessit

Carpathium pelagus carina.

Te Dacus asper, te profugi Scythae,

Urbesque, gentesque, et Latium serq;

relectos

Regu
Pu

Injurios
Stantem

Ad an

C

Te sem

Clavos

Gest

U

Te Sp

Velata

Uter

V

At vul

Perjur

Cur

Serves

Orbis

Ex

Eheu

Fratr

Ac

Metu

Pepe

In

E

Regumque matres barbarorum, et

Purpurei metuunt tyranni:

Injurioso ne pede proruas

Stantem columnam; neu populus frequens *pemens*

Ad arma cessantes, ad arma

Concitet, imperiumque frangat. *a conjectural Emendation*

Te semper anteit saeva Necessitas,

Clavos trabales et cuneos manu

Gestans aëna: nec severus

Uncus abest, liquidumque plumbum,

Te Spes, et albo rara Fides colit

Velata panno; nec comitem abnegat,

Utrumque mutata potentes

Veste domos inimica linquis.

At vulgus infidum, et meretrix retro

Perjura cedit: diffugiunt cadis

Cum faece siccatis amici,

Ferre jugum pariter dolosi.

Serveturum Caesarem in ultimos

Orbis Britannos, et juvenum recens

Examen, Eois timendum

Partibus, Oceanoque rubro. *x*

Eheu, cicatricum et sceleris pudet,

Fratrumque. quid nos dura refugimus

Aetas? quid intactum nefasti

Liquimus? unde manum juvenus

Metu Deorum continuit? quibus

Pepercit aris? ô utinam nova

Incude defingas retusum in *diffingas*

Massagetis Arabasque ferrum, *Frans.*

IN NUMIDAE REDITUM. ODE XXXVI.

ET thure et fidibus juvat

Placare, et vituli sanguine debito

Custodes Numidae Deos:

Qui nunc Hesperia sospes ab ultima,
Caris multa sodalibus,

Nulli plura tamen dividit oscula,

Quam dulci Lamiae, memor

Actae non alio rege puertiae,

Mutataeque simul togae.

Cressa ne careat pulchra dies nota:

Neu promptae modus amphorae,

Neu morem in Salium sit requies pedum:

Neu multi Damalis meri:

Bassum Threïcia vincat amystide:

Neu desint epulis rosae,

Neu vivax apium, neu breve lilium.

Omnes in Damalin putres

Deponent oculos; nec Damalis novo

Divelletur adultero,

Lascivis hederis ambitiosior.

AD SODALES. ODE XXXVII.

NUNC est bibendum, nunc pede libero

Pulsanda tellus: nunc Saliaribus

Ornare pulvinar Deorum

Tempus erat dapibus, sodales.

Antehac nefas depromere Caecubum

Cellis avitis; dum Capitolio

Regina dementes ruinas,

Funus et imperio parabat,

Contaminato cum grege turpium

Morbo virorum: quidlibet impotens

Sperare, fortunaque dulci

Ebria. sed minuit furorem

Vix una sospes navis ab ignibus:

Mentemque lymphatam Marcotico

Redegit in veros timores

Caesar, ab Italia volantem

Remis adurguens; (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus

Venator in campis nivalis

Aemoniae) daret ut catenis

Fatale monstrum : quae generosius

Perire quaerens, nec muliebriter

Expavit ensem, nec latentes

Classe cita reparavit oras.

Ausa et jacentem visere regiam

Vultu sereno fortis, et asperas

Tractare serpentes, ut atrum

Corpore combiberet venenum,

Deliberata morte ferocior:

Saevis Liburnis scilicet invidens

Privata deduci superbo

Non humilis mulier triumpho.

AD PUERUM. ODE XXXVIII.

PERSICOS odi, puer, adparatus:

Displicent nexae Philyra coronae:

Mitte sectari, rosa quo locorum

Sera moretur.

Simplici myrto nihil adlabores

Sedulus curo. neque te ministrum curo

Dedecet myrtus, neque me sub arcta san.

Vite bibentem.

C A R M I N U M

LIBER SECUNDUS.

AD ASINIUM POLLIONEM. ODE I.

MOTUM ex Metello consule civicum,
 Bellique causas, et vitia, et modos,
 Ludumque Fortunae, gravesque
 Principum amicitias, et arma

Nondum expiatis uncta cruoribus,
 Periculosae plenum opus aleae

Tractas, et incedis per ignes

Subpositos cineri doloso:

Paulum severae Musa tragoediae

Desit theatri: mox, ubi publicas

Res ordinaris, grande munus

Cecropio repetes cothurno,

Insigne moestis praesidium reis,

Et consulenti Pollio curiae:

Cui laurus aeternos honores

Dalmatico peperit triumpho:

Jam nunc minaci murmure cornuum

Perstringis aures: jam litui strepunt:

Jam fulgor armorum fugaces

Terret equos, equitumque vultus:

Videre magnos jam videor duces

Non indecoro pulvere sordidos,

Et cuncta terrarum subacta,

Praeter atrocem animum Catonis:

Juno, et Deorum quisquis amicior

Afris, in

Tellu

Re

Quis no

Campus

Testi

H

Qui gur

Ignara

Non

C

Sed ne

Ceae r

Meo

Nu

Crisp

Vivet

Notu

Illum

Lati

Spiri

Gadi

Cres

Nec

Fug

Red

Afris, inulta cesserat impotens

Tellure, victorum nepotes

Rettulit inferias Jugurthae.

Quis non Latino sanguine pinguior

Campus sepulcris impia proelia

Testatur, auditumque Medis

Hesperiae sonitum ruinae?

Qui gurgēs, aut quae flumina lugubris

Ignara belli? quod mare Dauniae

Non decoloravere caedes?

Quae caret ora cruore nostro?

Sed ne relictis, Musa procaz, jocis,

Ceae retractes munera naeniae:

Mecum Dionaeo sub antro

Quaere modos leviori pietate.

AD CRISPUM SALLUSTIUM. ODE II.

NULLUS argento color est avaris.

Abdito terris, inimice laminae

Crispe Sallusti, nisi temperato

Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius aevo,

Notus in fratres animi paterni:

Illum ager penna metuente solvit

Fama superstes.

Latius regnes avidum domando

Spiritum, quam si Libyam remotis

Gadibus jungas, et uterque Poenus

Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,

Nec sitim pellit, nisi causa morbi

Fugerit venis, et aquosus albo

Corpore languor.

Redditum Cyri folio Phrauten,

Diffidens plebi, numero beatorum
 Eximit Virtus; populumque falsis
 Dedocet uti
 Vocibus; regnum, et diadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum,
 Quisquis ingentes oculo irretorto
 Spectat acervos.

AD DELLIIUM. ODE III.

A EQUAM memento rebus in arduis
 Servare mentem; non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Laetitia; moriture Delli,
 Seu moestus omni tempore vixeris,
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum bearis
 Interiore nota Falerni;
 Qua pinus ingens, albaque populus
 Umbram hospitalem consociare amant
 Ramis, et obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
 Huc vina, et unguenta, et nimium breves
 Flores amoenae ferre jube rosae:
 Dum res, et aetas, et sororum
 Fila trium patiuntur atra.
 Cedas coemptis saltibus, et domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
 Cedas; et extructis in altum
 Divitiis potietur heres.
 Divesne, prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, et infima
 De gente sub diò moreris,
 Victima nil miserantis Orci.
 Omnes eodem cogimur: omnium

Verfat
 Sors
 E

NE
 X
 Serva B

Movit
 Forma
 Arsit A

Barbara
 Thessal
 Tradid

Nescias
 Phyllid
 Region

Crede
 Plebe d
 Sic luer

Brachia
 Integer
 Cujus d

No

Verfatur urnâ, serius, ocius

Sors exitura, et nos in aeternum

Exilium impositura cymbae.

AD XANTHIAM PHOCEUM. ODE IV.

NE sit ancillae tibi amor pudori,

Xanthia Phoeu: prius insolentem

Serva Briseïs niveo colore

Movit Achillem.

Movit Ajacem Telamone natum

Forma captivae dominum Tecmessae:

Arfit Atrides medio in triumpho

Virgine rapta;

Barbarae postquam cecidere turmae

Thessalo victore, et ademptus Hector

Tradidit fessis leviora tolli

Pergama Graiis.

Nescias an te generum beati

Phyllidis flavae decorent parentes:

Regium certe genus, et penates

Moeret iniquos.

Crede non illam tibi de scelestâ

Plebe dilectam; neque sic fidelem,

Sic lucro averfam potuisse nasci

Matre pudenda.

Brachia, et vultum, teretesque furas

Integer laudo: fuge suspicari,

Cujus octavum trepidavit aetas

Claudere lustrum.

ODE V.

NONDUM subacta ferre jugum valet

Cervice, nondum munia comparis

Aequare, nec tauri ruentis
 In Venerem tolerare pondus.
 Circa virentes est animus tuae
 Campos juvencae, nunc fluviis gravem
 Solantis aestum, nunc in udo
 Ludere cum vitulis salicto
Praegestientis, tolle cupidinem
 Immitis uvae: jam tibi lividos
 Distinguet Autumnus racemos
 Purpureo varius colore.
 Jam te sequetur; currit enim ferox
 Aetas; et illi, quos tibi demserit,
 Adponet annos. jam proterva
 Fronte petet Lalage maritum;
 Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
 Non Chloris: albo sic humero nitens,
 Ut pura nocturno renidet.
 Luna mari, Cnidiusve Gyges;
 Quem si puellarum infereres choro,
 Mire sagaces falleret hospites
 Discrimen obscurum, solutis
 Crinibus, ambiguoque vultu.

AD SEPTIMIUM. ODE VI.

SEPTIMI Gades aditure mecum, et
 Cantabrum indoctum juga ferre nostra, et
 Barbaras Syrtes, ubi Maura semper
 Aestuât unda:
 Tibur Argeo positum colono.
 Sit meae sedes utinam senectae;
 Sit modus lassio maris, et viarum,
 Militiaeque.
 Unde si Parcae prohibent iniquae;
 Dulce pellitis ovibus Galesi

Flumen

 Ille ter
 Angulu
 Mella d

 Ver ubi
 Jupiter
 Fertili

 Ille te
 Postula
 Debita

O S

 Pomp
 Cum
 Fro

 Tecu
 Senli,
 Cu

 Sed m
 Denf
 T

 Ergo
 Long
 D

Flumen, et regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

Ille terrarum mihi praeter omnes
Angulus ridet; ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat

Bacca Venafro:

Ver ubi longum, tepidasque praebet
Jupiter brumas, et amicus Aulon
Fertili Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.

Ille te mecum locus, et beatae
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacrima favillam
Vatis amici.

AD POMPEIUM VARUM. ODE VII.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dis patriis, Italoque coelo,

Pompei, meorum prime sodalium?
Cum quo morantem saepe diem mero
Fregi, coronatus nitentes

Malobathro Syrio capillos,
Tecum Philippos et celerem fugam
Sensi, relicta non bene parmula;

Cum fracta virtus, et minaces

Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hostes Mercurius celer
Denso paventem sustulit aëre:

Te rursus in bellum reforbens

Unda fretis tulit aestuosis,

Ergo obligatam redde Jovi dapem;
Longaque fessum militia latus

Depone sub lauru mea; nec

Parce cadis tibi destinatis.

Oblivioso levia Massico

Ciboria exple: funde capacibus

Unguenta de conchis: quis udo

Deproperare apio coronas,

Curatve myrto? quem **Venus** arbitrum

Dicet bibendi? non ego sanius

Bacchabor Edonis: recepto

Dulce mihi furere est amico.

IN BARINEN. ODE VIII.

ULLA si juris tibi pejerati

Poena, Barine, nocuisset unquam;

Dente si nigro fieres, vel uno

Turpior ungui;

Crederem: sed tu simul obligasti

Perfidum votis caput, enitescis

Pulchrior multo, juvenumque prodis

Publica cura.

Expedit matris cineres opertos

Fallere, et toto taciturna noctis

Signa cum coelo, gelidaque Divos

Morte carentes.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; ridet

Simplices Nymphae, fœrus et Cupido,

Semper ardentes acuens sagittas

Cote **cruenta**.

Adde quod pubes tibi crescit omnis:

Servitus crescit nova: nec priores

Impiae tectum dominae relinquunt

Saepe minati.

Te suis matres metuunt juvenis,

Te senes parci, miseraeque nuper

Virgines nuptae, tua ne retardet

Aura maritos.

AD VALGIUM. ODE IX.

NON semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros; aut mare Caspium

Vexant inaequales procellae

Usque; nec Armeniis in oris,

Amice Valgi, stat glacies iners

Menses per omnes; aut Aquilonibus

Querceta Gargani laborant;

Et foliis viduantur orni.

Tu semper urges flebilibus modis

Mysten ademptum: nec tibi Vespero

Surgente decedunt amores,

Nec rapidum fugiente Solem.

At non ter aevo functus amabilem

Ploravit omnes Antiochum senex

Annos; nec impubem parentes

Troilon, aut Phrygiae sorores

Flevere semper. desine mollium

Tandem querelarum; et potius nova

Cantemus Augusti tropaea

Caesaris; et rigidum Niphaten,

Medumque flumen gentibus additum

Visti, minores volvere vortices;

Intraque praescriptum Gelonos

Exiguus equitare campis.

AD LICINIUM. ODE X.

RECTIUS vives, Licini, neque altum

Semper arguendo; neque, dum procellas

Cautus horrefcis, nimium premendo

Litus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem

the Lomanians
the Partians } *Iran.*

Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Serius

Jan:

Saepius ventis agitur ingens
Pinus; et celsae graviore casu
Decidunt turres; feriuntque summos

Fulgura montes.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene praeparatum
Pectus. informes hyemes reducit

Jupiter; idem
Submovet. non, si male nunc, et olim
Sic erit. quondam citharae tacentem
Suscitat musam, neque semper arcum

Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
Fortis adpare. sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo

Turgida vela.

AD QUINCTIUM HIRPINUM. ODE XI.

Q UID bellicosus Cantaber, et Scythes,
Hirpine Quincti, cogitet Hadria
Divisus objecto, remittas

Quaerere: nec trepidus in usum
Poscentis aevi pauca. fugit retro
Levis juvenas et decor, arida

Pellente lascivos amores
Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honos

Vernis: neque uno Luba rubens nitet
Vultu. quid aeternis minorem
Consiliis animum fatigas

Cur non sub alta vel platano, vel hac

Pinu jac

Cano

D

Potamu

Curas e

Resti

P

Quis de

Lyden

Mat

M

N

Poen

Ap

Nec S

Hylae

Tellu

Fu

Satur

Dice

Maec

R

Me d

Cant

Fulg

F

Qua

Nec

Lud

I

Nu

Pinu jacentes sic temere, et rosa
 Canos odorati capillos,
 Dum licet, Assyriaque nardo
 Potamus uncti? dissipat Evius
 Curas edaces. quis puer oculus
 Restinguet ardentis Falerni
 Pocula praetereunte lymphae?
 Quis devium scortum eliciet domo
 Lyden? ebrius, dic age, cum lyra
 Matures, incommam Lacaenae
 More comam religata nodo.

AD MAECENATEM. ODE XII.

NOLIS longa ferae bella Numantiae,
 Nec durum Hannibalem, nec Sictum mare
 Poeno purpureum sanguine, mollibus
 Aptari citharae modis;
 Nec saevos Lapithas, et nimium mero
 Hylaeum; domitosque Hercule manu
 Telluris juvenes, unde periculum
 Fulgens contremuit domus
 Saturni veteris: tuque pedestribus
 Dices historiis proelia Caesaris,
 Maecenas, melius, ductaque per vius
 Regum colla minacium.
 Me dulces dominae Musa Licymniae
 Cantus, me voluit dicere lucidum
 Fulgentes oculos, et bene mutuis
 Fidum pectus amoribus:
 Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
 Nec certare joco, nec dare brachia
 Ludentem nitidis virginibus, sacro
 Dianae celebris die.
 Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,

Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
 Permutare velis crine Licymniae,
 Plenas aut Arabum domos?
 Dum flagrantia detorquet ad oscula
 Cervicem; aut facili saevitia negat,
 Quae poscente magis gaudeat eripi,
 Interdum rapere occupat.

IN ARBORIS CASUM. ODE XIII.

ILL E et nefasto te posuit die,
 Quicumque primum, et sacrilega manu
 Produxit, arbos, in nepotum
 Perniciem, opprobriumque pagi;
 Illum et parentis crediderim sui
 Fregisse cervicem, et penetralia
 Sparfisse nocturno cruore
 Hospitis: ille venena Colcha,
 Et quidquid usquam concipitur nefas,
 Tractavit, agro qui statuit meo
 Te triste lignum, te caducum
 In domini caput immerentis:
 Quid quisque vitet, nunquam homini satis
 Cautum est in horas. navita Bosporum
 Poenus perhorrescit; neque ultra
 Caeca timet aliunde fata;
 Miles sagittas et celerem fugam
 Parthi; catenas Parthus, et Italum
 Robur: sed improvisa lethi
 Vis rapuit, rapietque gentes,
 Quam pene furvae regna Proserpinae,
 Et judicantem vidimus Aeacum,
 Sedesque discretas piorum, et
 Aeoliis fidibus querentem
 Sappho puellis de popularibus;

CARMINUM LIB. II.

47

Et te sonantem plenius aureo,

Alcaee, plectro dura navis,

Dura fugae mala, dura belli.

Utrumque sacro digna silentio

Mirantur umbrae dicere: sed magis

Pugnas et exactos tyrannos

Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid mirum? ubi illis carminibus stupens

Demittit atras bellua centiceps

Aures, et intorti capillis

Eumenidum recreantur angues?

Quin et Prometheus, et Pelopis parens

Dulci laborem decipitur sono:

Nec curat Orion leones,

Aut timidos agitare lyneas.

AD POSTUMUM. ODE XIV.

EHEU fugaces, Postume, Postume;

Labuntur anni: nec pietas moram

Rugis et instanti senectae

Adferet, indomitaeque morti.

Non si trecentis, quotquot eunt dies,

Amice, places inlacrimabilem

Plutona tauris; qui ter amplum

Geryonen Tityonque tristi

Compescit unda, scilicet omnibus,

Quicumque terrae munere vescimur;

Enaviganda, sive reges,

Sive inopes erimus coloni.

Frustra cruento Marte carebimus,

Fractisque rauci fluctibus Adriacae

Frustra per Autumnos nocentem

Corporibus metuemus Austrum.

Visendus ater flumine languido

*active sum. so Mentem exple
Vog.*

Cocytus errans, et Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Aeolides laboris.
 Linquenda tellus, et domus, et placens
 Uxor: neque harum, quas colis, arborum
 Te, praeter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet heres Caecuba dignior
 Servata centum clavibus, et mero
 Tinguet pavimentum superbum,
 Pontificum potiore coenis.

ODE XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
 Moles relinquent: undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu; platanusque coelebs
 Evincet ulmos. tum violaria, et
 Myrtus, et omnis copia narium,
 Spargent olivetis odorem,
 Fertilibus domino priori.
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. non ita Romuli
 Praescriptum, et intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma,
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum; nulla decempedis
 Metata privatis opacam
 Porticus excipiebat Arcton:
 Nec fortuitum spernere cessitum,
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumtu jubentes, et Deorum
 Tempia nova decorare fano,

O TIV
 Pre
 Condidit

Otium bo
 Otium M
 Grospho

Non eni
 Submov
 Mentis,

Vivitur
 Splende
 Nec lev

Quid b
 Multa
 Sole m

Scandi
 Cura;
 Ocior

Laetu
 Oderi
 Temp

Abstu
 Long
 Et m

AD GROSPHUM. ODE XVI.

O TIUM divos rogat in patenti *impotenti sc. violently agitated*
 Prensus Aegaeo, fursul atra miles *Tan.*

Condidit Lunam, neque certa fulgent

Sidera nautis:

Otium bello furiosa Thrace,

Otium Medi pharetra decori,

Grosphæ, non gemmis, neque purpura ve-

nale, neque auro.

Non enim gazac, neque confidaris

Submovet lictor miseros tumultus

Mentis, et Curas laqueata circum

Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum

Splendet in mensa tenui salinum;

Nec leves somnos timor aut cupido

Sordidus aufert:

Quid brevi fortes jaculamur *ovo*

Multa? quid terras alio calentes *terris Cur.*

Sole mutamus? patrias quis exul

Se quoque fugit?

Scandit aeratas vitiosa naves.

Cura; nec turmas equitum relinquit,

Ociore cervis, et agente nimbos

Ociore Euro.

Laetus in praesens animus, quod ultra est

Oderit curare, et amara lento *Cen.*

Temperet risu. nihil est ab omni *Went.*

Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem;

Longa Tithonum minuit Senectus;

Et mihi forsan, tibi quod negat,

Porriget hora,

Te greges centum, Siculaeque circum
 Mugiant vaccae; tibi tollit hinnitum
 Apta quadrigis equa; te bis Afro
 Murice tinctae
 Vestiunt lanae: mihi parva rura, et
 Spiritum Graiae tenuem Camenae
 Parca non mendax dedit, et malignum
 Spernere vulgus.

AD MAECENATEM AEGROTUM. OPE XVII.

CUR me querelis exanimas tuis?
 Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Maecenas, mearum
 Grande decus columnaeque rerum.
 Ah! te meae si partem animae rapit
 Maturior vis, quid moror, altera,
 Nec carus aequae, nec superstes
 Integer? ille dies utramque
 Ducet ruinam: non ego perfidum
 Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
 Utcunque praecedes, supremum
 Carpere iter comites parati.
 Me nec Chimacrae spiritus igneae,
 Nec, si resurgat, centimanus Gyges,
 Divellet unquam: sic potenti
 Iustitiae, placitumque Parcis,
 Seu Libra, seu me Scorpium aspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horae, seu Tyrannus
 Hesperiae Capricornus undae:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, volucrisque fati

Tardavit alas; cum populus frequens

Laetum theatris ter crepuit sonum: *faustum* *fun:*

Me truncus illapsus cerebro

Sustulerat, nisi Faunus ictum

Dextra levâset, Mercurialium

Custos virorum. reddere victimas

Aedemque votivam memento:

Nos humilem feriemus agnam.

ODE XVIII.

NON ebur, neque aureum

Mea renidet in domo lacunar:

Non trabes Hymettiae

Premunt columnas ultima recisas *Hymettias* *Bent*

Africa: neque Attali

Ignotus heres regiam occupavi:

Nec Laconicas mihi

Trahunt honestae purpuras clientae.

At fides, et ingeni

Benigna vena est; pauperemque dives

Me petit. nihil supra

Deos laceffo, nec potentem amicum

Largiora flagito,

Satis beatus unicus Sabinis.

Truditur dies die,

Novaeque pergunt interire Lunae:

Tu secunda marmora

Locas sub ipsum funus; et sepulcri

Immemor, struis domos;

Marisque Baiis obstrepentis urges

Submovere litora,

Parum locuples continente ripa.

Quid, quod usque proximos

Revellis agri terminos, et ultra

Limites clientium
 Salis avarus? pellitur paternos
 In sinu ferens Deos
 Et uxor, et vir, sordidosque natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sede destinata
 Aula divitem manet
 Herum. quid ultra tendis? aequa tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris: nec fatelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit, auro captus. hic superbum
 Tantalum atque Tantali
 Genus coërcet: hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus atque non vocatus audit.

IN BACCHUM. ODE XIX.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem (credite, postori)
 Nymphasque discentes, et aures
 Capripedum Satyrorum acutas.
 Euoe! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Laetatur. euoe! parce, Liber,
 Parce, gravi metuende thyrsos.
 Fas pervicaces est mihi Thyiadas, *Sit Beati.*
 Vinique fontem, lactis et uberes
 Cantare rivos, atque truncis
 Lapsa cavis iterare mella:
 Fas et beatæ conjugis additum
 Stellis honorem, testaque Penthei
 Disiecta non leni ruina,
 Thracis et exitium Lycurgi.

Tu flestis
 Tu separa
 Nodo
 Bist
 Tu, cum
 Cohors G
 Rhoet
 Un
 Quanqua
 Ludoque
 Pugna
 Pa
 Te vidit
 Cornu d
 Caud
 O

NOM
 Pe
 Vate
 I
 Urbes
 Sanguin
 Dil
 Jam ja
 Pelles
 Sup
 Jam I
 Visan
 Sy

Tu flectis amnes, tu mare barbarum :

Tu separatis uvidus in jugis

Nodo coërces viperino

Bistonidum sine fraude crines.

Tu, cum parentis regna per arduum

Cohors Gigantum scanderet impia,

Rhoetum retorsisti leonis

Unguibus, horribilique mala :

Quamquam choreis aptior et jocis

Ludoque dictus, non sat idoneus

Pugnae ferebaris; sed idem

Pacis eras mediufque belli.

Te vidit insons Cerberus aureo

Cornu decorum, leniter atterens

Caudam; et recedentis trilingui

Ore pedes tetigitque crura.

AD MAECENATEM. ODE XX.

NON usitata, nec tenui ferar
Penna, biformis per liquidum aethera

Vates; neque in terris morabor

Longius; invidiaque major

Urbes relinquam. non ego pauperum

Sanguis parentum, non ego, (quem vocant)

Dilecte, Maecenas, obibo,

Nec Stygiâ cohibebor unda.

Jam jam residunt cruribus asperæ

Pelles; et album mutor in alitem

Superne: nascunturque leves

Per digitos humerosque plumæ.

Jam Daedaleo ocior Icaro, *tutior*

Visam gementis litora Bospori, *Bent*

Syrtesque Getulas, canorus

Ales, Hyperboreosque campos.

Me Colchus, et, qui dissimulat metum

Marsae cohortis, Dacus, et ultimi

Noscent Geloni: me peritus

Discet Iber, Rhodanique potor.

Absint inani funere naeniae,

Luctusque turpes, et querimoniae:

Compesce clamorem, ac sepulcri

Mitte supervacuos honores.

C

O

Aud

V

Regum

Reges

Clay

C

Est ut

Arbust

Def

I

Conte

Sit ma

Son

Distri

Cervi

Du

Somn

Leni

Fa

Defi

C A R M I N U M

LIBER TERTIUS.

AD ASINIUM POLLIONEM. ODE I.

ODI profanum vulgus, et arceo.

Favete linguis : carmina non prius

Audita Musarum sacerdos

Virginibus puerisque canto.

Regum timendorum in proprios greges,

Reges in ipsos imperium est Jovis,

Clari giganteo triumpho,

Cuncta supercilio moventis.

Est ut viro vir latius ordinet

Arbusta sulcis; hic generosior

Descendat in campum petitor;

Moribus hic meliorque fama

Contendat; illi turba clientium

Sit major: aequa lege Necessitas

Sortitur insignes et imos;

Omne capax movet urna nomen.

Districtus ensis cui super impia

Cervice pendet, non Siculae dapes

Dulcem elaborabunt saporem;

Non avium citharaeque cantus

Somnum reducent. Somnus agrestium

Lenis virorum non humiles domos

Fastidit umbrosamque ripam,

Non Zephyris agitata Tempe.

Desiderantem quod satis est, neque

D

Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec saevus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hoedi:
 Non verberatae grandine vineae,
 Fundusque mendax; arbore nunc aquas
 Culpante; nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hyemes iniquas.
 Contracta pisces aequora sentiunt,
 Jactis in altum molibus: huc frequens
Caementa demittit redemptor
 Cum famulis, dominusque terrae
 Fastidiosus: sed Timor et Minae
 Scandunt eodem quo dominus: neque
 Decedit aerata triremi, et
 Post equitem sedet atra Cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum sidere clarior
 Delenit usus, nec Falerna
 Vitis, Achaemeniumque costum;
 Cur invidendis postibus, et novo
 Sublime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

AD AMICOS. ODE II.

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condiscat, et Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hasta;
 Vitamque sub dio et trepidis agat
 In rebus: illum ex moenibus hosticis
 Matrona bellantis Tyranni
 Prospiciens, et adulta virgo
 Suspiret: Eheu, ne rudis agminum

Sponsus
 Tactu
 Per
 Dulce et
 Mors et
 Nec p
 Po
 Virtus,
 Intamin
 Nec
 An
 Virtus,
 Coelum
 Coet
 Sp
 Est et f
 Merces
 Vul
 S
 Solvat
 Negle
 Ran
 I

Jus
 N

Dux i
 Nec f
 Si

Hac a

Sponsus laceſſat regius aſperum

Tactu leonem, quem cruenta

Per medias rapit ira cædes.

Dulce et decorum eſt pro patria mori.

Mors et fugacem perſequitur virum;

Nec parcit imbellis juventae

Poplitibus, timidove tergo.

Virtus, repulſae neſcia ſordidae; *In-contaminatis*

Intaminatis fulget honoribus; *Cum Jan:*

Nec ſumit aut ponit ſecures

Arbitrio popularis auræ.

Virtus, recludens immeritis mori

Coelum, negata tentat iter via;

Coetusque vulgares; et udam

Spernit humum fugiente penna.

Eſt et fideli tuta ſilentio

Mercēs : vetabo, qui Cereris ſacrum

Vulgarit arcanæ, ſub iſdem

Sit trabibus, fragilemve mecum

Solvat phaſelum. ſæpe Dieſpiter

Neglectus inceſto addidit integrum:

Raro antecedentem ſceleſtum

Deſeruit pede Poena claudo.

ODE III.

JUSTUM, et tenacem propoſiti virum

Non civium ardor prava jubentium,

Non vultus inſtantis Tyranni

Mente quatit ſolida, neque Auſter

Dux inquieti turbidus Adriæ,

Nec fulminantis magna manus Jovis:

Si fractus inlabatur orbis,

Impavidum ſerient ruinae.

Hac arte Pollux, et vagus Hereules

Enisus, arces attingit igneas:

Quos inter Augustus recumbens

Purpureo bibit ore nectar.

Hac te merentem, Bacche pater, tuas

Vexere tigres, indocili jugum

Collo trahentes: hac Quirinus

Martis equis Acheronta fugit;

Gratum elocuta consiliantibus

Junone Divis: Ilion, Ilion

Fatalis incestusque iudex,

Et mulier peregrina vertit

In pulverem, ex quo destituit Deos

Mercede pacta Laomedon, mihi

Castaeque damnatum Minervae,

Cum populo et duce fraudulento.

Jam nec Lacaenae splendet adulterae

Famosus hospes; nec Priami domus

Perjura pugnaces Achivos

Hectoreis opibus refringit:

Nostriisque ductum seditionibus

Bellum resedit. protinus et graves

Iras, et invisum nepotem,

Troïca quem peperit sacerdos,

Marti redonabo. illum ego lucidas

Inire sedes, ducere nectaris

Succos, et adscribi quietis

Ordinibus patiar Deorum.

Dum longus inter saeviat Ilion

Romamque pontus; qualibet exules

In parte regnanto beati:

Dum Priami Paridisque busto

Insultet armentum, et catulos ferae

Celent inultae; stet Capitolium

Fulgens, triumphatisque possit

Roma ferox dare jura Medis.

Horrend

Extenda

Secer

Q

Aurum i

Cum ter

Quan

On

Quicun

Hunc ta

Qua

Q

Sed bell

Hac leg

Rebu

T

Trojae

Fortuna

Duce

C

Ter si r

Auctore

Exci

C

Non ha

Quo M

Ref

M

DE

Seu

Horrenda late nomen in ultimas
 Extendat oras, qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Qua tumidus rigat arva Nilus:
 Aurum inrepertum, et sic melius situm
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quam cogere humanos in usus
 Omne sacrum rapiente dextra.
 Quicumque mundo terminus obstitit,
 Hunc tangat armis; visere gestiens
 Qua parte debacchentur ignes,
 Qua nebulae pluviique rores.
 Sed bellicosis fata Quiritibus
 Hac lege dico; ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitae
 Testa velint reparare Trojae.
 Trojae renascens alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Conjuge me Jovis, et sorore.
 Ter si resurgat murus aëneus,
 Auctore Phoebō; ter pereat meis
 Excisus Argivis; ter uxor
 Capta virum puerosque ploret.
 Non haec jocosae conveniunt lyrae.
 Quo Musā tendis? desine pervicax
 Referre sermones Deorum, et
 Magna modis tenuare parvis.

AD CALLIOPEN. ODE IV.

DESCE NDE coelo, et dic age tibia
 Regina longum Calliope melos;
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus citharave Phoebi.

Auditis? an me ludit amabilis
 Insania? audire, et videor pios
 Errare per lucos, amoenae
 Quos et aquae subeunt, et aurae.
 Me fabulosae Vulture in Appulo,
 Altricis extra limen Apuliae,
 Ludo fatigatumque somno,
 Fronde novâ puerum palumbes
 Texere; mirum quod foret omnibus,
 Quicumque celsae nidum Acherontiae,
 Saltusque Bantinos, et arvom
 Pingue tenent humilis Ferenti;
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem et urfis; ut premerer sacra
 Lauroque, conlataque myrto,
 Non sine Dis animosus infans.
 Vester, Camenae, vester in arduos
 Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
 Praeneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidae placere Baiae:
 Vestris amicum fontibus et choris,
 Non me Philippis versa acies retro,
 Devota non extinxit arbes,
 Nec Sicula Palinurus unda.
 Utcunque mecum vos eritis; libens
 Insanientem navita Bosporum
 Tentabo, et arentes arenas
 Litoris Assyrii viator.
 Visam Britannos hospitibus feros,
 Et laetum equino sanguine Concanum:
 Visam pharetratos Gelonos,
 Et Scythicum inviolatus amnem.
 Vos Caesarem altum, militia simul
 Fessas cohortes abdedit oppidis, *addit* *lar*:

Finire
 Pier
 Vos len
 Gaudetis
 Titan
 Fu
 Qui terr
 Ventosu
 Divos
 Im
 Magnun
 Fidens j
 Fratr
 Pe
 Sed quic
 Aut qui
 Quic
 E
 Contra
 Possent
 Vul
 Qui ro
 Crines
 Du
 Vis co
 Vim t
 In
 Testi
 Sente
 T
 Inje
 Ma
 Ra

Finire quaerentem labores,
 Pierio recreatis antro.
 Vos lene consilium et datis, et dato
 Gaudetis almae. scimus ut impios
 Titanas immanemque turmam
 Fulmine sustulerit caduco,
 Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, et urbes, regnaque tristia,
 Divosque, mortalesque turbas
 Imperio regit unus aequo.
 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
 Fidens juvenus horrida brachiis,
 Fratresque tendentes opaco
 Pelion imposuisse Olympo.
 Sed quid Typhoeus et validus Mimas,
 Aut quid minaci Porphyryon statu,
 Quid Rhoetus, evulsisque truncis
 Enceladus jaculator audax,
 Contra sonantem Palladis aegida
 Possent ruentes? hinc avidus stetit
 Vulcanus; hinc matrona Juno, et
 Nunquam humeris positurus arcum,
 Qui rore puro Castaliae lavit
 Crines solutos, qui Lyciae tenet
 Dumeta, natalemque silvam,
 Delius et Patareus Apollo.
 Vis consili expers mole ruit sua:
 Vim temperatam Di quoque provehunt
 In majus: idem odere vires
 Omne nefas animo moventes.
 Testis mearum centimanus Gyges
 Sententiarum, notus et integrae
 Tentator Orion Dianae,
 Virginea domitus sagitta,
 Injecta montis Terra dolet suis;

Matrona Juno ^{D⁴} a synonymo *Peom* *with*
Romana Juno. *Spence & Pol: 55.*

Moeretque partus fulmine luridum
 Missos ad Orcum : nec peredit
 Impositam celer ignis Aetnam :
 Incontinentis nec Tityi jecur
 Relinquit ales, nequitiae additus
 Custos : amatorem trecentae
 Pirithoum cohibent catenae.

ODE V.

COELO tonantem credidimus Jovem
 Regnare : praesens Divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis.
 Milesne Craffi conjuge barbara
 Turpis maritus vixit ? et hostium
 (Proh curia, inversique mores!) *Patecia Jan:*
 Consenuit focerorum in arvis
 Sub rege Medo Marsus et Appulus,
 Anciliorum et nominis et togae
 Oblitus, aeternaeque Vestae,
 Incolumi Jove et urbe Roma ?
 Hoc caverat mens provida Reguli
 Dissidentis conditionibus
 Foedis, et exemplo trahenti
 Perniciem veniens in aevum,
 Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicis
 Adfixa delubris, et arma
 Militibus sine caede, dixit,
 Derepta vidi : vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,
 Portasque non clausas, et arva
 Marte coli populata nostro,
 Auro repensus scilicet acrior

Miles red

Damm

L

Nec vera

Curat re

Si pug

Ce

Qui perf

Et Mart

Qui l

Se

Hic, un

Pacem e

O m

A

Fertur

Parvos

Ab s

T

Donec

Firma

Inte

I

Atqui

Torto

Dir

Quam

Dijud

To

Miles redibit? flagitio additis

Damnum; neque amissos colores

Lana refert medicata fūco;

Nec vera virtus, cum semel excidit,

Curat reponi deterioribus.

Si pugnat extricata densis

Cerva plagis, erit ille fortis,

Qui perfidis se credidit hostibus;

Et Marte Poenos proteret altero,

Qui lora restrictis lacertis

Sensit iners, timuitque mortem.

Hic, unde vitam sumeret infcius,

Pacem duello miscuit. o pudor!

O magna Carthago, probrosis

Altior Italiae ruinis!

Fertur pudicae conjugis osculum,

Parvosque natos, ut capitis minor,

Ab se removisse, et virilem

Torvus humi posuisse vultum;

Donec labantes consilio Patres

Firmaret auctor nunquam alias dato,

Interque moerentes amicos

Egregius properaret exul.

Atqui sciebat quae sibi barbarus

Tortor pararet: non aliter tamen

Dimovit obstantes propinquos,

Et populum reditus morantem;

Quam si clientum longa negotia,

Dijudicata lite, relinqueret,

Tendens Venafranos in agros,

Aut Lacedaemonium Tarentum.

AD ROMANOS. ODE VI.

DELICTA majorum immēritus lues,
 Romane; donec templa refeceris,
 Aedesque labentes Deorum, et
 Foeda nigro simulacra fumo.
 Dīs te minorem quod geris, imperas:
 Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Dī multa neglecti dederunt
 Hesperiae mala luctuosae.
 Jam bis Monaeses, et Pacori manus
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros, et adjecisse praedam
 Torquibus exiguis renidet.
 Pene occupatam seditionibus
 Delevit urbem Dacus et Aethiops;
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Foecunda culpa secula nuptias
 Primūm inquinavere, et genus, et domos:
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populumque fluxit. *long*
 Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo, et fingitur artubus
Jam nunc, et incestos amores
 De tenero meditatur ungui.
 Mox juniores quaerit adulteros
 Inter mariti vina; neque eligit,
 Cui donet impermissa raptim
 Gaudia, luminibus remotis:
 Sed jussa coram non sine conscio
 Surgit marito; seu vocat institor,
 Seu navis Hispanae magister,
 Dedecorum pretiosus emptor.

Non his
Infecit

Pyr

A

Sed rust

Proles,

Ver

M

Portare

Mutare

Bob

T

Damno

Aetas p

Nos

P

Q

Th

C

Gygen

Post in

No

Atqui

Suspir

Di

Ut Pr

Falsis

Ca

Non his juvenus orta parentibus
 Infecit aequor sanguine Punico,
 Pyrrhumque, et ingentem cecidit
 Antiochum, Hannibalemque dirum:
 Sed rusticorum masculi militum
 Proles, Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas, et severae
 Matris ad arbitrium recises
 Portare fustes; solubi montium
 Mutaret umbras, et juga demeret
 Bobus fatigatis, amicum
 Tempus agens abeunte curru.
 Damnosa quid non imminuit dies?
 Aetas parentum, pejor avis, tulit
 Nos nequiores, mox daturos
 Progeniem vitiosiore.

AD ASTERIEN. ODE VII.

QUID fles, Asterie, quem tibi candidi
 Primo restituent vere Favonii,
 Thyna merce beatum
 Constantis juvenem fide
 Gygen? ille Notis actus ad Oricum
 Post insana Caprae sidera, frigidas
 Noctes, non sine multis
 Insomnis lacrimis, agit.
 Atqui sollicitae nuntius hospitae,
 Suspirare Chloën, et miseram tuis
 Dicens ignibus uri,
 Tentat mille vafer modis.
 Ut Proetum mulier perfida credulum
 Falsis impulerit criminibus, nimis
 Casto Bellerophonti
 Maturare necem, refert.

Narrat penè datum Pelea Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens:

Et peccare docentes

Fallax historias monet,

Fruſtra: nam ſcopulis ſurdior Icarì

Voces audit, adhuc integer. at, tibi

Ne vicinus Enipeus

Plus juſto placeat, cave:

Quamvis non alius ſteſtere equum ſciens

Aequè conſpicitur gramine Martio;

Nec quiſquam citus aequè

Tuſco denatat alveo.

Prima nocte domum claude: neque in vias

Sub cantu querulae deſpice tibiae:

Et te ſaepe vocanti

Duram, difficilis mane.

AD MAECENATEM. ODE VIII.

MARTIIS coelebs quid agam Calendis,
Quid velint ſores et acerra thuris

Plena, miraris, poſitusque carbo in

Cespite vivo,

Doſte ſermones utriusque linguae.

Voveram dulces epulas, et album

Libero caprum, prope ſuneratus

Arboris iſtu.

Hic dies, anno redeunte, feſtus

Corticem adſtriſtum pice dimovebit:

Amphorae ſumum bibere inſtitutae

Conſule Tullo.

Sume, Maecenas, cyathos amici

Sospitis centum; et vigiles lucernas

Perfer in lucem: procul omnis eſto

Clamor et ira,

Mitte civiles super urbe curas :

Occidit Daci Cotifonis agmen :

Medus infestus sibi luctuosus

Diffidet armis :

Servit Hispanae vetus hostis orae

Cantaber, sera domitus catena :

Jam Scythae laxo meditantur arcu

Cedere campis.

Negligens, ne quâ populus laboret,

Parce privatus nimium cavere ; et *privatis*

Dona praesentis rape laetus horae, ac *Can:*

Linque severa.

AD LYDIAM. ODE IX.

HOR. **D**ONEC gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidae

Cervici juvenis dabat ;

Perfarum vigui rege beator.

LYD. Donec non alia magis

Arfisti, neque erat Lydia post Chloën ;

Multi Lydia nominis

Romana vigui clarior Ilia.

HOR. Me nunc Thressa Chloë regit,

Dulces docta modos, et citharae sciens :

Pro qua non metuum mori,

Si parcent animae fata superstiti.

LYD. Me torret face mutua

Thurini Calais filius Ornyti

Pro quo bis patiar mori,

Si parcent puero fata superstiti.

HOR. Quid si prisca redit Venus,

Diductosque jugo cogit aëneo ?

Si flava excutitur Chloë,

Rejectaeque patet janua Lydiae ?

LYD. Quamquam fidere pulchrior
 Ille est; tu levior cortice, et improbo
 Iracundior Adria:
 Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

AD LYCEN. ODE X.

EXTREMUM Tanain si biberes, Elyce,
 Saevo nupta viro, me tamen asperas
 Porrectum ante fores objicere incolis
 Plorares Aquilonibus.

Audis quo strepitu janua, quo nemus
 Inter pulchra satum tecta remugiat
 Ventis? et positas ut glaciēt nives.

Puro numine Jupiter?
 Ingratam Veneri pone superbiam;
Ne currente rota funis eat retro.
 Non te Penelopen difficilem prociis

Tyrrhenus genuit parens.
 O, quamvis neque te munera, nec preces,
 Nec tinctus viola pallor amantium,
 Nec vir Pieria pellice saucius

Curvat; supplicibus tuis
 Parcas, nec rigida mollior esculo,
 Nec Mauris animum mitior anguibus. *animo*
 Non hoc semper erit liminis aut aquae
 Coelestis patiens latus.

AD MERCURIUM. ODE XI.

MERCURI, (nam te docilis magistro
 Movit Amphion lapides canendo)
 Tuque Testudo resonare septem
 Callida nervis,
 Nec loquax olim neque grata, nunc et

Divitu
 Dic me

Quae,
 Ludit
 Nuptia

Tu po
 Ducer
 Cessit i

Cerber
 Munia
 Spiritu

Quin e
 Risit in
 Sicca,

Audiat
 Virgin
 Doliun

Quae r
 Impia
 Impia

Una d
 Digna
 Splend

Surge,
 Surge,
 Non ti

CARMINUM LIB. III.

63

Divitum mensis et amica templis;

Dic modos, Lyde quibus obstinatas

Adplicet aures:

Quae, velut latis equa trima campis,

Ludit exsultim, metuitque tangi,

Nuptiarum expers, et adhuc protervo

Cruda marito.

Tu potes tigres comitesque silvas

Ducere, et rivos celeres morari.

Cessit immanis tibi blandienti

Janitor aulae

Cerberus; quamvis furiale centum

Muniant angues caput ejus, atque

Spiritus teter, saniesque manet

Ore trilingui.

Quin et Ixion, Tityosque vultu

Risit invito: stetit urna paulum

Sicca, dum grato Danaï puellas

Carminē mulces.

Audiat Lyde scelus atque notas

Virginum poenas, et inane lymphae

Dolium fundo pereuntis imo,

Seraque fata,

Quae manent culpas etiam sub Orco.

Impiae, (nam quid potuere majus?)

Impiae sponso potuere duro

Perdere ferro.

Una de multis, face nuptiali

Digna, perjurum fuit in parentem

Splendide mendax, et in omne virgo

Nobilis aevum:

Surge, quae dixit juveni marito,

Surge, ne longus tibi somnus, unde

Non times, detur: focerum et scelestas

Falle sorores;

Quae, velut naetae vitulos leaenae,
Singulos, cheu! lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Claustra tenebo.

Me pater saevis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

I, pedes quò te rapiunt et aurae,
Dum favet nox et Venus: i secundo
Omine; et nostri memorem sepulcro
Sculpe querelam.

AD NEOBULEN. ODE XII.

MISERARUM est, neque amorì dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere; aut ex-
animari, metuentes patruae verbera linguae.

Tibi qualum Cythereae puer ales,
Tibi telas, operosaeque Minervae
Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri;

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:

Eques ipso melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque segni pede victus:

Catus idem per apertum fugientes
Agitato grege cervos jaculari, et
Celer arcto latitantem fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BANDUSIAE. ODE XIII.

OFons Bandusiae, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hoedo;

Cui frons turgida cornibus
Primis, et Venerem et proelia destinat,

Frustra
Rub

I

Te flag

Nescit

Fess

Fies no

Me di

Sax

H

Caesa

Unico

Prodo

Et so

Virg

Sosp

Jam

Hic

Exin

Nec

I, p

Et

Spa

Dic

Frustra: nam gelidos inficiet tibi

Rubro sanguine rivos

Lascivi soboles gregis.

Te flagrantis atrox hora Caniculae

Nescit tangere: tu frigus amabile

Fessis vomere tauris

Praebes, et pecori vago.

Fies nobilium tu quoque fontium,

Me dicente cavis impositam ilicem

Saxis, unde loquaces

Lymphae defiliunt tuae.

DE REDITU AUGUSTI. ODE XIV.

HERCULIS ritu modo dictus, ô plebs,

Morte venalem petiisse laurum

Caesar, Hispana repetit penates

Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito

Prodeat, justis operata divis;

Et soror clari ducis, et decorae

Supplice vitta

Virginum matres, juvenumque nuper

Sospitum. vos ô pueri, et puellae

Jam virum expertae, male ominatis

Parcite verbis.

Hic dies vere mihi festus atras

Eximet curas: ego nec tumultum,

Nec mori per vim metuam, tenente

Caesare terras.

I, pete unguentum, puer, et coronas,

Et cadum Marfi memorem duelli;

Spartacum si quâ potuit vagantem

Fallere testa.

Dic et argutae properet Neaerae

E

Myrrheum nodo cohibere crinem :

Si per invisum mora janitorem

Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus

Litium et rixae cupidos protervae.

Non ego hoc ferrem calidus juvena,

Confule Planco.

IN CHLORIM. ODE XV.

UXOR pauperis Ibyci,

Tandem nequitiae fige modum tuae,

Famosisque laboribus :

Maturo propior desine funeri

Inter ludere virgines,

Et stellis nebulam spargere candidis.

Non, si quid Pholoën satis,

Et te, Chlори, decet : filia rectius

Expugnat juvenum domos,

Pulso Thyias uti concita tympano.

Illam cogit amor Nothi

Lascivae similem ludere capreae :

Te lanae prope nobilem

Tonsae Luceriam, non citharae, decent,

Nec flos purpureus rosae,

Nec poti vetulam faece tenus cadi.

AD MAECENATEM. ODE XVI.

INCLUSAM Danaën turris aënea

Robustaeque fores, et vigilum canum

Tristes excubiae munierant satis

Nocturnis ab adulteris :

Si non Acrisium virginis abditae

Custodem pavidum Jupiter et Venus

Risissent: fore enim tutum iter et patens,

Converso in pretium Deo.

Aurum per medios ire satellites,

Et perrumpere amat saxa, potentius

Ictu fulmineo. concidit auguris

Argivi domus, ob lucrum

Demersa exitio. diffidit urbium

Portas vir Macedo, et subruit aemulos

Reges muneribus. munera navium

Saevos inlaqueant duces.

Crescentem sequitur cura pecuniam,

Majorumque fames. jure perhorruui

Latè conspicuum tollere verticem,

Maecenas, equitum decus.

Quanto quisque sibi plura negaverit,

Ab Dis plura feret. nil cupientium

Nudus castra peto; et transfuga divitum

Partes linquere gestio,

Contentae dominus splendidior rei,

Quam si quidquid arat non piger Appulus

Occultare meis dicerer horreis,

Magnas inter opes inops.

Purae rivus aquae, silvaeque jugerum

Paucorum, et segetis certa fides meae.

Fulgentem imperio fertilis Africae

Fallit, sorte beator.

Quanquam nec Calabriae mella ferunt apes,

Nec Laestrigonia Bacchus in amphora

Languescit mihi, nec pingua Gallicis

Crescunt vellera pascuis;

Importuna tamen pauperies abest:

Nec, si plura velim, tu dare deneges.

Contracto melius parva cupidine

Vestigalia porrigam,

Quam si Mygdoniis regnum Alyattei

Campis continuum. multa petentibus
 Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
 Farca quod satis est manu.

AD AELIUM LAMIAM. ODE XVII.

AELI, vetusto nobilis ab Lamo,
 (Quando et priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos, et negotum
 Per memores genus omne fastos,
 Auctore ab illo ducit originem,
 Qui Formiarum moenia dicitur
 Princeps, et innantem Maricae
 Litoribus tenuisse Lirin
 Late tyrannus) cras foliis nemus
 Multis, et alga litus inutili
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet; aquae nisi fallit augur
 Annosa cornix. dum potes, aridum
 Compone lignum: cras genium mero
 Curabis, et porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

AD FAUNUM. ODE XVIII.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
 Per meos fines et aprica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Aequus alumnis:
 Si tener pleno cadit haedus anno,
 Larga nec desunt Veneris sodali
 Vina craterae; vetus ara multo
 Fumat odore.
 Ludit herbofo pecus omne campo,
 Cum tibi Nonae redeunt Decembres:

Festus in pratis vacat otioso

Cum bove pagus:

Inter audaces lupus errat agnos:

Spargit agrestes tibi silva frondes:

Gaudet invisam pepulisse fossor

Ter pede terram.

AD TELEPHUM. ODE XIX.

QUANTUM distet ab Inacho

Codrus, pro patria non timidus mori,

Narras, et genus Aeaci,

Et pugnata sacro bella sub Illo:

Quo Chium pretio cadum

Mercemur, quis aquam temperet ignibus,

Quo praebente domum, et quota

Pelignis caream frigoribus, taces.

Da Lunae propere novae,

Da noctis mediae, da, puer, auguris

Murenæ: tribus aut novem

Miscantor cyathis pocula commodis.

Qui Musas amat impares,

Ternos ter cyathos attonitus petet

Vates: tres prohibet supra

Rixarum metuens tangere Gratia,

Nudis juncta sororibus.

Insanire juvat: cur Berecynthiae

Cessant flamina tibiae?

Cur pendet tacita fistula cum lyra?

Parcentes ego dexteris

Odi: sparge rosas: audiat invidus

Dementem strepitum Lycus,

Et vicina seni non habilis Lyco.

Spissa te nitidum coma,

Puro te similem, Telephe, vespero,

Tempestiva petit Chloë :

Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

AD PYRRHUM. ODE XX.

NON vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gaetulæ catulos leaenæ?

Dura post paulo fugies inaudax

Proelia raptor ;

Cum per obstantes juvenum catervas

Ibit insignem repetens Nearchum :

Grande certamen, tibi præda cedat

Major, an illi.

Interim dum tu celeres sagittas

Promis, hæc dentes acuit timendos,

Arbiter pugnae posuisse nudo

Sub pede palmam

Fertur, et leni recreare vento

Sparsum odoratis humerum capillis :

Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa

Raptus ab Ida.

AD AMPHORAM. ODE XXI.

O NATA mecum consule Manlio,

Seu tu querelas, sive geris jocos,

Seu rixam et insanos amores,

Seu facilem, pia Testa, somnum ;

Quocunque lectum nomine Massicum

Servas, moveri digna bono die ;

Descende, Corvino jubente

Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet

Sermonibus, te negligit horridus.

Narratur et prisca Catonis

Saepe mero caluisse virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoveas

Plerumque duro: tu sapientium

Curas et arcanum jocosum

Consilium retegis Lyaco:

Tu spem reducis mentibus anxiiis,

Viresque; et addis cornua pauperi.

Post te neque iratos trementi

Regum apices, neque militum arma.

Te Liber, et, si laeta aderit, Venus,

Segnesque nodum solvere Gratiae,

Vivaeque producent lucernae,

Dum rediens fugat astra Phoebus.

AD DIANAM. ODE XXII.

MONTIUM custos nemorumque Virgo,

Quae laborantes utero puellas

Ter vocata audis, adimisque letho,

Diva triformis;

Imminens villae tua pinus esto,

Quam per exactos ego laetus annos,

Verris obliquum meditantis ictum

Sanguine donem.

AD PHIDYLEN. ODE XXIII.

COELO supinas si tuleris manus

Nascente Luna, rustica Phidyle;

Si thure placaris et horna

Fruge lares, avidaque porca;

Nec pestilentem sentiet Africum

Faecunda vitis, nec sterilem seges.

Robiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno,
 Nam, quae nivali pascitur Algido
 Devota, quercus inter et ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victima, Pontificum secures
 Cervice tinguet : te nihil attinet
 Tentare multa caede bidentium,
 Parvos coronantem marino
 Rore Deos, fragilique myrto,
 Immunis aram si tetigit manus,
 Non sumtuosa blandior hostia
 Mollivit averfos Penates
 Farre pio, et saliente mica.

Mollivit
Gog: Jan.

IN AVAROS. ODE XXIV.

INTACTIS opulentior
 Thesauris Arabum et divitis Indiae,
 Caementis licet occupes
 Tyrrhenum omne tuis, et mare Apulicum;
 Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos ; non animum metu,
 Non mortis laqueis expedit caput.
 Campestris melius Scythae,
 Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
 Vivunt, et rigidi Getae ;
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges et Cererem ferunt ;
 Nec cultura placet longior annua ;
 Defunctumque laboribus
 Aequali recreat sorte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens ;

Nec dota
 Conj
 Dos est
 Virtu
 Certo f
 Et p
 O quisc
 Caer
 Si quae
 Sub
 Refrac
 Cla
 Virtu
 Su
 Quid
 Si
 Quic
 X
 Par
 I
 Du
 Vi

Q
 v

Nec dotata regit virum

Conjux, nec nitido fidit Adultero:

Dos est magna parentum

Virtus, et metuens alterius viri

Certo foedere castitas:

Et peccare nefas, aut pretium est mori. *emori.*

O quisquis volet impias

Caedes, et rabiem tollere civicam;

Si quaeret Pater Urbium

Subscribi statuis; indomitam audeat

Refrænare licentiam

Clarus postgenitis: quatenus, heu nefas!

Virtutem incolumem odimus,

Sublatam ex oculis quaerimus invidi.

Quid tristes querimoniae,

Si non supplicio culpa reciditur?

Quid leges sine moribus

Vanae proficiunt? si neque fervidis

Pars inclusa caloribus

Mundi, nec Boreae finitimum latus,

Durataeque solo nives

Mercatorem abigunt; horrida callidi

Vincunt aequora navitae;

Magnum pauperies opprobrium, jubet

Quidvis et facere et pati,

Virtutisque viam deferit arduae.

Vel nos in Capitolium,

Quo clamor vocat et turba faventium;

Vel nos in mare proximum

Gemmas, et lapides, aurum et inutile,

Summi materiem mali,

Mittamus. scelerum si bene poenitet,

Eradenda cupidinis

Pravi sunt elementa, et tenerae nimis

Mentes asperioribus

*firmam-
Bent*

Formandae studiis. nescit equo rudis
Haerere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Graeco jubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea:
Cum perjura patris fides
Consortem, socium fallat et hospitem,
Indignoque pecuniam
Heredi properet. scilicet improbae
Crescunt divitiae: tamen
Curtac nescio quid semper abest rei.

AD BACCHUM. ODE XXV.

QUO me, Bacche, rapis tui
Plenum? quae nemora, aut quos agor in specus,
Velox mente nova? quibus
Antris, egregii Caesaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inferere, et concilio Jovis?
Dicam insigne, recens, adhuc
Indictum ore alio. non secus in jugis
Exsomnis stupet Euias,
Hebrum prospiciens, et nive candidam
Thracen, ac pede barbaro
Lustratam Rhodopen. ut mihi devio
Ripas et vacuum nemus
Mirari libet! ô Naiadum potens,
Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere fraxinos;
Nil parvum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum est
O Lenae, sequi Deum
Cingentem viridi tempora pampino.

*Exsomnis
Bent*

CARMINUM LIB. III.

75

AD VENEREM. ODE XXVI.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Custodit. hic, hic ponite lucida
Funalia, et vestes, et arcus
Oppositis foribus minaces.
O, quae beatam diva tenes Cyprum, et
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloën semel arrogantem.

AD GALATEAM. ODE XXVII.

IMPIOS parrae recinentis omen

Ducat, et praegnans canis, aut ab agro *ducit*

Rava decurrens lupa Lanuvino,

Foetaque vulpes:

Rumpat et serpens iter institutum, *rumpit*

Si per obliquum similis sagittae

Terruit mannos. ego cui timebo

Providus auspex,

Antequam stantes repetat paludes

Imbrium divina avis imminentum,

Oscinem corvum prece suscitabo

Solis ab ortu.

Sis licet felix ubicunque mavis,

Et memor nostri, Galatea, vivas:

Teque nec laevus vetet ire picus, *Namque*

Nec vaga cornix.

Sed vides quanto trepidet tumultu *trepidat*

vetat
Bon

Pronus Orion? ego quid sit ater
Hadriae, novi, sinus; et quid albus
Peccet Iapix.

Hostium uxores puerique caecos
Sentiant motus orientis Austri, et
Aequoris nigri fremitum, et trementes
Verbere ripas.

Sic et Europe niveum, doloso
Credidit tauro latus, et scatentem
Belluis pontum, mediasque fraudes
Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, et
Debitae Nymphis opifex coronae,
Nocte sublustri nihil astra praeter
Vidit et undas.

Quae simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten; Pater ò relictum
Filiae nomen, pietasque! dixit
Victa furore.

*relictam o Patris
relictam
Cum.*

Unde? quo veni? levis una mors est
Virginum culpa. vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitiis carentem

Ludit imago

Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes

Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenum
Dedat iratae, lacerare ferro, et
Frangere enitar modo multum amati

Cornua monstri.

Impudens liqui patrios penates:
Impudens Orcum moror, ò Deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
Nuda leones.

Antequa
Occupet
Defluat

Vilis Et
Quid m
Pendulu

Sive te
Saxa de
Crede

Regiu
Barba
Perfid

Mox
Dixi
Cum

Uxo
Mit
Dis

Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneraeque succus
Defluat praedae, speciosa quaero

Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urguet absens:
Quid mori cessas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te secuta

Laedere collum. *libere*

Sive te rupes, et acuta letho
Saxa delectant; age, te procellae
Crede veloci: nisi herile mavis

Carpere pensum,

Regius sanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. aderat querenti
Perfidum ridens Venus, et remisso

Filius arcu:

Mox ubi ludit satis; abstineto,
Dixit, irarum calidaeque rixae;
Cum tibi invisus laceranda reddet

Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus; bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis

Nomina ducet.

AD LYDEN. ODE XXVIII.

FESTO quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,

Lyde strenua, Caecubum,

Munitaeque adhibe vim sapientiae.

Inclinare meridiem

Sentis; ac, veluti stet volucris dies,

Parcis deripere horreo

Cessantem Bibuli consulis amphoram.

Nos cantabimus invcem
 Neptunum, et virides Nereïdum comas:
 Tu curva recines lyra
 Latonam, et celeris spicula Cynthiae:
 Summo carmine, quae Cnidon
 Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphon
 Junctis visit oloribus,
 Dicitur; merita Nox quoque naenia.

AD MAECENATEM. ODE XXIX.

TYRRHENA regum progenies, tibi
 Non ante verso lene merum cado,
 Cum flore, Maecenas, rosarum, et
 Pressa tuis balanus capillis
 Jamdudum apud me est. eripe te morae:
 Ne semper udum Tibur, et Aesulae
 Declive contempleris arvum, et
H. Tusculum Telegoni iuga parricidae.
 Fastidiosam deferere copiam, et
 Molem propinquam nubibus arduis:
 Omitte mirari beatae
 Fumum et opes strepitumque Romae.
 Plerumque gratae divitibus vices,
 Mundaeque parvo sub lare pauperum
 Coenae, sine aulacis et ostro,
 Sollicitam explicuere frontem.
 Jam clarus occultum Andromedae pater
 Ostendit ignem: jam Procyon furit,
 Et stella vesani Leonis,
 Sole dies referente siccos.
 Jam pastor umbras cum grege languido
 Rivumque fessus quaerit, et horridi
 Dumeta Silvani: caretque
 Ripa vagis taciturna ventis.

Tu civitatem quis deceat status
Curas, et urbi sollicitus times,

Quid Seres et regnata Cyro

Bactra parent, Tanaisque discors.

Prudens futuri temporis exitum

Caliginosa nocte premit Deus;

Ridetque, si mortalis ultra

Fas trepidat. quod adest, memento

Componere aequus: caetera fluminis

Ritu feruntur, nunc medio alveo

Cum pace delabentis Etruscum

— In mare, nunc lapides adesos,

Stirpesque raptas, et pecus, et domos

Volventis una, non sine montium

Clamore, vicinaeque silvae;

Cum fera diluvies quietos

Irritat amnes. ille potens sui

Laetusque deget, cui licet in diem

Dixisse, vixi: cras vel atra

Nube polum Pater occupato,

Vel sole puro: non tamen irritum,

Quodcunque retro est, efficiet; neque

Diffinget, insectumque reddet,

Quod fugiens semel hora vexit.

Fortuna saevo laeta negotio, et

Ludum insolentem ludere pertinax,

Transmutat incertos honores,

Nunc mihi, nunc alii benigna.

Laudo manentem: si celeres quatit

Pennas, resigno quae dedit, et mea

Virtute me involvo, probamque

Pauperiem sine dote quaero.

Non est meum, si mugiat Africis

Malus procellis, ad miseris preces

Decurrere, et votis pacisci,
 Ne Cypriae Tyriaeque merces
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis praesidio scaphae
 Tutum per Aegaeos tumultus
 Aura feret, geminusque Pollux.

tyriae

ODE XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
 Regalique situ Pyramidum altius;
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, et fuga temporum.
 Non omnis moriar; multaque pars mei
 Vitabit Libitinam. usque ego postera
 Crescam laude recens; dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine Pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepit Ausidus,
 Et qua pauper aquae Daunus agrestium
 Regnavit populorum, ex humili potens,
 Princeps Aeolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. sume superbiam
 Quaesitam meritis, et mihi Delphica
 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

INT
 R
 Non f
 Sub
 Mater
 Cin
 Jam
 Q
 Tem
 Pa
 Com
 Si
 Nam
 E
 Et c
 L
 Et,
 L
 Alb
 P
 Illic
 I
 Del
 I

C A R M I N U M

LIBER QUARTUS.

AD VENEREM. ODE I.

INTERMISSA, Venus, diu
 Rursus bella moves? parce precor, precor.
 Non sum qualis eram bonae
 Sub regno Cinaræ: desine, dulcium
 Mater saeva Cupidinum,
 Circâ lustra decem flectere mollibus
 Jam durum imperiis: abi,
 Quo blandæ juvenum te revocant preces.
 Tempestivius in domo
 Pauli, purpureis ales oloribus,
 Comissabere Maximi;
 Si torrere jecur quaeris idoneum:
 Namque et nobilis, et decens,
 Et pro sollicitis non tacitus reis,
 Et centum puer artium,
 Late signa feret militiae tuæ:
 Et, quandoque potentior
 Largis muneribus riserit aemuli,
 Albanos prope te lacus
 Ponet marmoream sub trabe citrea.
 Illic plurima naribus
 Duces thura; lyraeque et Berecynthiae
 Delectabere tibiae
 Missis carminibus, non sine fistula.

Illic bis pueri die

Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido

In morem Salium ter quatiant humum.

Me nec femina, nec puer

Jam, nec spes animi credula mutui,

Nec certare juvat mero,

Nec vincire novis tempora floribus.

Sed cur, heu, Ligurine, cur

Manat rara meas lacrima per genas?

Cur facunda parum decoro

Inter verba cadit lingua silentio?

Nocturnis te ego somniis

Jam captum teneo, jam volucrem sequor

Te per gramina Martii

Campi, te per aquas, dure, volubiles.

AD ANTONIUM IULUM. ODE II.

PINDARUM quisquis studet aemulari, I.

ule, ceratis ope Daedalea

Nititur pennis, vitreo daturus

Nomina ponto.

Monte decurrens velut amnis, imbres

Quem super notas aluere ripas,

Fervet, immensusque ruit profundo

Pindarus ore;

Laurea donandus Apollinari,

Seu per audaces nova dithyrambos

Verba devolvit, numerisque fertur

Lege solutis:

Seu Deos, regesque canit Deorum

Sanguinem, per quos cecidere iusta

Morte Centauri, cecidit tremendae

Flamma Chimaerae:

Sive, q
Palma
Dicit,

Flebilli
Plorat,
Aureos

Multa
Tendi
Nubium

Grata
Plurim
Tiburi

Conci
Caesar
Per fac

Quo r
Fata d
Nec d

Conci
Public
Fortis

Tum
Vocis
Pulch

Tuqu
Non

Sive, quos Elea domum reducit
Palma coelestes, pugilemve, equumve
Dicit, et centum potiore signis

Munere donat :

Flebili sponsae juvenemve raptum
Plorat, et vires, animumque moresque
Aureos educit in astra, nigroque

Invidet Orco.

Multa Dircaeum levat aura cyncum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus. ego, apis Matinae

More modoque,

Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas, operosa parvus

Carmina fingo.

Concines majore poeta plectro
Caesarem, quandoque trahet feroces
Per sacrum clivum, merita decorus

Fronde, Sicambros :

Quo nihil majus, meliusve terris
Fata donavere, bonique Divi;
Net dabunt, quamvis redeant in aurum

Tempora priscum.

Concines laetosque dies, et urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumque

Litibus orbum.

Tum meae (si quid loquar audiendum)
Vocis accedet bona pars ; et, ô Sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto

Caesare, felix.

Tuque dum procedis, Io triumphe,
Non semel dicemus, Io triumphe,

namjam procedit

Civitas omnis, dabimusque Divis

Thura benignis.

Te decem tauri totidemque vaccae,

Me tener solvet vitulus, relicta

Matre, qui largis juvenescit herbis

In mea vota;

Fronte curvatos imitatus ignes

Tertium Lunae referentis ortum,

Qua notam duxit, niveus videri,

Caetera fulvus.

AD MELPOMENEN. ODE III.

QUEM tu, Melpomene, semel

Nascentem placido lumine videris,

Illum non labor Isthmius

Clarabit pugilem, non equus impiger

Curru ducet Achaïo

Victorem: neque res bellica Deliis

Ornatum foliis ducem,

Quod regum tumidas contuderit minas,

Ostendet Capitolio:

Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,

Et spissae nemorum comae,

Fingent Aeolio carmine nobilem:

Romae principis urbium,

Dignatur soboles inter amabiles

Vatum ponere me choros:

Et jam dente minus mordeor invido.

O testudinis aureae

Dulcem quae strepitum, Pieri, temperas:

O mutis quoque piscibus

sc. Testudini
md.
Donatura cyeni, si libeat, sonum;

Totum muneris hoc tui est,

Quod monstror digito praetereuntium,

Romanae fidicen lyrae:

Quod spiro, et placeo (si placeo) tuum est.

DRUSI LAUDES. ODE IV.

QUALEM ministrum fulminis alitem

(Cui rex Deorum regnum in aves vagas

Permisit, expertus fidelem

Jupiter in Ganymede flavo)

Olim juventas, et patrius vigor

Nido laborum propulit inscium;

Vernisque jam nimbis remotis,

Insolitos docuere nifus

Venti paventem; mox in ovilia

Demisit hostem vividus impetus;

Nunc in reluctantes dracones

Egit amor dapis atque pugnae:

Qualemve laetis caprea pascuis

Intenta, fulvae matris ab ubere

Jam lacte depulsum leonem,

Dente novo peritura, vidit:

Videre Rhoetis bella sub Alpibus

Drusum gerentem Vindelici; Quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus Amazonia securi

Dextras obarmet, quaerere distuli:

Nec scire fas est omnia. sed diu

Lateque victrices catervae

Consiliis juvenis revictae

Sensere quid mens rite, quid indoles

Nutrita faustis sub penetralibus

Possset, quid Augusti paternus

In pueros animus Nerones,

Fortes creantur fortibus et bonis

Est in juvencis, est in equis patrum

Virtus; nec imbellem feroces
 Progenerant aquilae columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant:
 Utcunque defecere mores,
 Dedecorant bene nata culpa.
 Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, et Hasdrubal
 Devictus, et pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus alma risit adorea;
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Ceu flamma per taedas, vel Eurus
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, et impio
 Vastata Poenorum tumultu
 Fana Deos habuere rectos;
 Dixitque tandem perfidus Hannibal;
 Cervi, luporum praeda rapacium,
 Sectamur ultro, quos optimus
 Fallere et effugere est triumphus.
 Gens, quae cremato fortis ab Illo
 Jactata Tuscis aequoribus sacra,
 Natosque maturosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbes;
 Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigrae feraci frondis in Algido,
 Per damna, per caedes, ab ipso
 Ducit opes animumque ferro.
 Non Hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem,
 Monstrumve submisere Colchi
 Majus, Echioniaeve Thibae.
 Merces profundo, pulchrior evenit:

Luctere, multa proruūt integrum
Cum laude victorem, geritque
Poelia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam superbos : occidit, occidit
Spes omnis, et fortuna nostri
Nominis, Hasdrubale interempto.
Nil Claudiae non perficient manus,
Quas et benigno numine Jupiter
Defendit, et curae sagaces
Expediunt per acuta belli.

AD AUGUSTUM. ODE V.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Custos gentis, abes jam nimium diu,
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae, Dux bone, Patriae:
Instar veris enim, vultus ubi tuus
Adfulsit populo, gratior it dies,
Et soles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem spatium longius annuo
Dulci distinet a dōmo,
Votis, ominibusque, et precibus vocat,
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic desideriiis ista fidelibus
Quaerit patria Caesarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaque Fauſtitas:
Pacatum volitant per mare navitae:
Culpari metuit fides.
Nullis polluitur casta domus stupris:

Mos et lex maculosum edomuit nefas :

Laudantur simili prole puerperae :

Culpam Poena premit comes.

Quis Parthum paveat ? quis gelidum Scythen ?

Quis, Germania quos horrida parturit

Foetus, incolumi Caesare ? quis ferae

Bellum curet Iberiae ?

Condit quisque diem collibus in suis,

Et vitem viduas ducit ad arbores :

Hinc ad vina redit laetus, et alteris

Te mensis adhibet Deum.

Te multa prece, te prosequitur mero

Defuso pateris, et Laribus tuum

Miscet numen, uti Graecia Castoris,

Et magni memor Herculis.

Longas o utinam, Dux bone, serias

Praestes Hesperiae, dicimus integro

Sicci mane die, dicimus uvidi,

Cum Sol Oceano subest.

AD APOLLINEM. ODE VI.

DIVE, quem proles Niobaea magnae
Vindicem linguae, Tityosque raptor

Sensit, et Trojae prope victor altae

Phthius Achilles,

Caeteris major, tibi miles impar ;

Filius quamvis Thetidos marinae

Dardanas turres quateret, tremenda

Cuspide pugnax.

Ille, mordaci velut ista ferro

Pinus, aut impulsa cupressus Euro,

Procidit late, posuitque collum in

Pulvere Teucro.

Ille, non inclusus equo Minervae

*Cam. 1800:
Part 2. a*

Sacra n
Troas,

Sed pal
Nescio
Ureret

Ni, tu
Vocib
Rebus

Docto
Phoebo
Dauni

X Spirit
Carm
Virgi

Delia
Lync
Lesbi

Rite
Rite
Prosp

Nupt
Secul
Redd

Sacra mentito, male feriatos

Troas, et lætam Priami choreis

Falleret aulam :

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu !

Nescios fari pueros Achivis

Ureret flammis, etiam latentes

Matris in alvo :

Ni, tuis victus Venerisque gratae

Vocibus, Divum pater annuisset

Rebus Aeneae potiore ductos

Alite muros.

Doctor argutae fidicen Thaliae, *Argo.*

Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,

Dauniae defende decus Camoenae,

Levis Agyieum.

X Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem

Carminis, nomenque dedit poetæ.

Virginum primæ, puerique claris

Patribus orti,

Deliae tutela Deae, fugaces

Lyncas et cervos cohibentis arcu,

Lesbium servate pedem, meique

Pollicis ictum :

Rite Latonae puerum canentes,

Rite crescentem face Noctilucam,

Prosperam frugum, celeremque pronos

Volvere menses.

Nupta jam dices; ego Dis amicum,

Seculo festas referente lucas,

Reddidi carmen, docilis modorum

Vatis Horati.

*Carmin. Iaculi.
Pars I^{ma}*

AD TORQUATUM. ODE VII.

DIFFUGERE nives, redeunt jam gramina campis,
 Arboribusque comae:
 Mutat terra vices, et decrescientia ripas
 Flumina praetereunt:
 Gratia cum Nymphis geminisque Sororibus audet
 Ducere nuda choros.
 Immortalia ne speres, monet annus, et alium
 Quae rapit hora diem.
 Frigora mitescunt Zephyris: ver proterit aestas,
 Interitura, simul
 Pomifer autumnus fruges effuderit: et mox
 Bruma recurrit iners.
 Damna tamen celeres reparant coelestia Lunae:
 Nos ubi decidimus,
 Quo pater Aeneas, quo Tullus dives, et Ancus,
 Pulvis et umbra sumus.
 Quis scit an adjiciant hodiernae crastina summae:
 Tempora Dī superi?
 Cuncta manus avidas fugierit heredis, amico
 Quae dederis animo.
 Cum semel occideris, et de te splendida Minos
 Fecerit arbitria;
 Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
 Restituet pietas.
 Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum:
 Nec Lethaea valet Theseus abruptipere caro
 Vincula Pirithoo.

CARMINUM LIB. IV.

91

AD CENSORINUM. ODE VIII.

DONAREM pateras, grataque commodus,
 Censorine, meis aera sodalibus;
 Donarem tripodas, praemia fortium
 Graiorum: neque tu pessima munera
 Ferres, divite me scilicet artium
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Sôpas;
 Hic faxo, liquidis ille colotibus
 Solers nunc hominem ponere, nunc Deum.
 Sed non haec mihi vis, nec tibi talium
 Res est, aut animus deliciarum egens.
 Gaudes carminibus, carmina possumus
 Donare, et pretium dicere munera.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quae spiritus et vita redit bonis
 Post mortem ducibus; non celeres fugae,
 Reiectaeque retrorsum Hannibalis minae;
 Non incendia Carthagini impiae,
 Ejus, qui domita nomen ab Africa
 Lucratus rediit, clarius indicant
 Laudes, quam Calabrae Pierides: neque,
 Si chartae sileant, quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. quid foret Iliae
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Aëacum
 Virtus, et favor, et lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musâ vetat moti:
 Coelo Musâ beat. sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules;
 Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
 Quassas eripiunt aequoribus rates;

Ad T. C. Sallustium

Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

AD LOLLIVM. ODE IX.

NE forte credas interitura, quae
Longe sonantem natus ad Aufidum,
Non ante vulgatas per artes
Verba loquor focianda chordis.
Non, si priores Maconius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent,
Caeaeque, et Alcaei minaces, *h. Simonides*
Stesichorique graves Camoenae.
Nec, si quid olim lussit Anacreon,
Delevit aetas. spirat adhuc amor,
Vivuntque commissi calores
Aeoliae fidibus *puellae. Sappho*
Non sola comtos arsit adulteri
Crines, et aurum vestibus inlitum
Mirata, regalesque cultus,
Et comites, Helene Lacaena:
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus
Dicenda Musis proelia: non ferox
Hector, vel acer Deiphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; sed omnes inlacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte, carent quia vate sacro,
Paulum sepultae distat inertiae
Celata virtus. non ego te meis

Chartis inornatum filebo,

Totve tuos patiar labores

Impune, Lolli, carpere lividas

Obliviones. est animus tibi

Rerumque prudens, et secundis

Temporibus dubiisque rectus;

Vindex avarae fraudis, et abstinentis

Ducentis ad se cuncta pecuniae;

Consulque non unius anni.

Sed quoties bonus atque fidus

Judex honestum praetulit utili, et

Rejecit alto dona nocentium

Vultu, et per obstantes catervas

Explicuit sua victor arma.

Non possidentem multa vocaveris

Recte beatum: rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti;

Duramque callet pauperiem pati;

Pejusque letho flagitium timet;

Non ille pro caris amicis

Aut patria timidus perire.

AD LIGURINUM. ODE X.

O Crudelis adhuc, et Veneris muneribus potens,

Insperata tuae cum veniet pluma superbiae,

Et, quae nunc humeris involitant, deciderint comae,

Nunc et qui color est puniceae flore prior rosae,

Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam,

Dices, heu! (quoties te in speculo videris alterum)

Quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit?

Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

*Beuma
Jan:*

AD PHYLLIDEM. ODE XI.

EST mihi nonum superantis annum
 Plenus Albani cadus : est in horto,
 Phylli, nectendis apium coronis,

Est hederæ vis

Multa, qua crines religatâ fulges :

Ridet argento domus : ara, castis

Vincta verbenis, avet immolato

Spargier agnô :

Cuncta festinat manus : huc et illuc

Curstant mistæ pueris puellæ :

Sordidum flammæ trepidant rotantes

Vertice fumum.

Ut tamen noris quibus advoceris

Gaudiis, Idus tibi sunt agenda,

Qui dies mensem Veneris marinae

Findit Aprilem :

Jure solemnî mihi, sanctiorque

Pene natali proprio ; quod ex hac

Luce Maecenas meus adfluens

Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit,

Non tuæ sortis juvenem, puella

Dives et lasciva, tenetque grata

Compede vincum.

Terret ambustus Phaëthon avaras

Spes : et exemplum grave præbet alos

Pegasus, terrenum equitem gravatus

Bellerophontem,

Semper ut te digna sequare, et, ultra

Quam licet sperare, nefas putando,

Disparem vites. age, jam meorum

Finis amorum,

(Non
 Femi
 Voce

J A
 J

Nidu
 Infel
 Aeter

Dicu
 Cus
 Dele

Addu
 Sed p
 Si ge

Nard
 Qui
 Spes

Ad q
 Velo
 Imm

Veru
 Nigr
 Misc

(Non enim posthac alia calebo
Femina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas. minuuntur atrae
Carmine curae.

AD VIRGILIUM. ODE XII.

JAM veris comites, quae mare temperant,
Impellunt animae lintea Thraciae :
Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
Hiberna nive turgidi :

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, et Cecropiae domus
Aeternum opprobrium ; quod male barbaras
Regum est ulta libidines :

Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ovium carmina fistula ;
Delectantque Deum, cui pecus et nigri
Colles Arcadiae placent.

Adduxere sitim tempora, Virgili :
Sed pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenum nobilium cliens,

Nardo vina merebere :
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque

Curarum eluere efficax.
Ad quae si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni : non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
Plena dives ut in domo.

Verum pone moras et studium lucri,
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem :
Dulce est desipere in loco.

AD LYCEN. ODE XIII.

AUDIVERE, Lyce, Di mea vota, Di
 Audivere, Lyce. sis anus, et tamen
 Vis formosa videri,

Ludisque et bibis impudens;
 Et cantu tremulo pota Cupidinem
 Lentum sollicitas. ille virentis et.

Doctae psallere Chiae.

Pulchris excubat in genis:
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, et refugit, te quia luridi

Dentes, te quia rugae

Turpant, et capitis nives.

Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
 Nec clari lapides tempora, quae semel

Notis condita fastis

Includit volucris dies.

Quo fugit Venus? heu! quove color decens?

Quo motus? quid habes illius, illius,

Quae spirabat amores,

Quae me surpuerat mihi,

Felix post Cinaram, notaque et artium

Gratarum facies? sed Cinarum breves.

Annos fata dederunt,

Servatura diu parem

Cornicis vetulae temporibus Lycen:

Possent ut juvenes visere fervidi,

Multo non sine risu,

Dilapsam in cineres facem.

AD AUGUSTUM. ODE XIV.

QUAE cura Patrum, quaeve Quiritium,
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, virtutes in aevum
Per titulos memoresque fastos
Aeternet? ô, qua Sol habitabiles
Inlustrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper
Quid Marte posses. milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Brennosque veloces, et arces
Alpibus impositas tremendis
Dejecit acer plus vice simplici.
Major Neronum mox grave proelium
Commisit, immanesque Rhaetos
Auspiciis pepulit secundis,
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis;
Indomitas prope qualis undas
Exercet Auster, Pleiadum choro
Scindente nubes; impiger hostium
Vexare turmas, et frementem
Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur Ausidus,
Qui regna Dauni praesluit Appuli,
Cum saevit, horrendamque cultis
Diluvium meditatur agris:
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu,
Primosque et extremos metendo,
Stravit humum, sine clade victor:

Te copias, te consilium, et tuos
 Praebente Divos. nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex
 Et vacuum patefecit aulam,
 Fortuna lustris prospera tertio
 Belli secundos reddidit exitus,
 Laudemque et optatum peractis
 Imperiis decus adrogavit.
 Te Cantaber non ante domabilis,
 Medusque et Indus, te profugus Scythes
 Miratur, ô tutela praefens
 Italiae, dominaeque Romae.
 Te, fontium qui celat origines
 Nilusque, et Ister, te rapidus Tigris,
 Te beluosus qui remotis
 Obstrepat Oceanus Britannis;
 Te non paventis funera Galliae,
 Duraeque tellus audit Iberiae;
 Te caede gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

AUGUSTI LAUDES. ODE XV.

PHOEBUS volentem proelia me loqui,
 Victas et urbes, increpuit lyrâ,
 Ne parva Tyrrenum per aequor
 Vela darem. tua, Caesar, aetas
 Fruges et agris rettulit uberes;
 Et signa nostro restituit Jovi,
 Derepta Parthorum superbis
 Postibus, et vacuum duellis
 Janum Quirini clausit, et ordinem
 Rectum evaganti frena licentiae
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes,

Per quas Latinum nomen et Italiae

Crevere vires, famaue, et imperi

Porrecta majestas ad ortum

Solis ab Hesperio cubili.

Custode rerum Caesare, non furor

Civillis, aut vis exiget otium;

Non ira, quae procudit enses,

Et miseras inimicat urbes.

Non qui profundum Danubium bibunt,

Edicta rumpent Julia, non Getae,

Non Seres, infidive Perlae,

Non Tanaïm prope flumen orti.

Nosque et profectis lucibus et sacris,

Inter jocos munera Liberi,

Cum prole, matronisque nostris,

Rite Deos prius adprecati,

Virtute functos, more patrum, duces,

Lydis remisto carmine tibiis,

Trojamque, et Anchisen, et almae

Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII E P O D O N

L I B E R.

AD MAECENATEM. ODE I.

IBIS Liburnis inter alta navium,
 Amice, propugnacula,
 Paratus omne Caesaris periculum
 Subire, Maecenas, tuo.
 Quid nos? quibus te vita sit superflua
 Jucunda, si contra, gravis:
 Utrumne jussi persequemur otium
 Non dulce, ni tecum simul?
 An hunc laborem mente laturo, decet
 Qua ferre non molles viros?
 Feremus; et te, vel per Alpium juga,
 Inhospitalem et Caucasum,
 Vel Occidentis usque ad ultimum sinum
 Forti sequemur pectore.
 Roges, tuum labore quid juvem meo
 Imbellis ac firmus parum.
 Comes minore sum futurus in metu,
 Qui major absentes habet:
 Ut adsidens implumibus pullis avis
 Serpentium adlapsus timet
 Magis relictis; non, ut adsit, auxilli
 Latura plus praesentibus.
 Libenter hoc et omne militabitur
 Bellum in tuae spem gratiae:

Non ut juvencis inligata pluribus
 Aratra nitantur mea:
 Pecusve Calabris ante sidus fervidum
 Lucana mutet pascuis:
 Nec ut superni villa candens Tusculi
 Circaea tangat moenia.
 Satis superque me benignitas tua
 Ditavit. haud paravero,
 Quod aut avarus, ut Chremes, terra premam;
Discinctus, aut perdam, ut nepos.

VITAE RUSTICAE LAUDES. ODE II.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,
 Paterna rura bobus exercet suis,
 Solutus omni fœnore:
 Nec excitatur classico miles truci,
 Nec horret iratum mare;
 Forumque vitat, et superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Altas maritat populos;
 Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat errantes greges;
 Inutilesque falce ramos amputans,
 Feliciores inserit;
 Aut pressa puris mella condit amphoris;
 Aut tondet infirmas oves:
 Vel cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus arvis extulit;
 Ut gaudet, insitiva decerpens pyra,
 Certantem et uvam purpurac;

Qua muneretur te, Priape, et te, pater
 Sylvane tutor finium !
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine :
 Labuntur altis interim rivis aquae ;
 Queruntur in silvis aves ;
 Fontesque lymphis obstreperunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbres nivesque comparat ;
 Aut trudit acres hinc et hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas ;
 Aut amite levi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos ;
 Pavidumque leporem, et advenam laqueo gruem
 Jucunda captat praemia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Haec inter obliviscitur ?
 Quod si pudica mulier in partem juvans
 Domum atque dulces liberos,
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum
 Lassi sub adventum viri ;
 Claudensque textis cratibus laetum pecus,
 Distenta siccet ubera ;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas adparet ;
 Non me Lucrina juverint conchyliis,
 Magisve rhombus, aut scari,
 Si quos Eois intonata fluctibus
 Hiems ad hoc vertat mare :
 Non Afra avis descendat in ventrem meum,
 Non attagen Ionicus

Jucun
 Ol
 Aut h
 M
 Vel a
 V
 Has i
 V
 Vide
 C
 Posit
 C
 Haec
 Ja
 Omn
 Q

PA
 Edit
 Quic
 Inco
 Ut,
 Ign
 Hoc
 Nec

Jucundior, quam lecta de pinguissimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi prata amantis, et gravi
 Malvae salubres corpori,
 Vel agna festis caesa Terminalibus,
 Vel hoedus ereptus lupo.
 Has inter epulas, ut juvat pastas oves
 Videre properantes domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Collo trahentes languido;
 Positosque vernas, ditis examen domus,
 Circum renidentes Lares!
 Haec ubi locutus foenerator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem relegit Idibus pecuniam;
 Quaerit Calendis ponere.

AD MAECENATEM. ODE III.

PARENTIS olim si quis impia manu
 Senile guttur fregerit,
 Edit cicutis allium nocentius. *pro edat so faxit, vult, ut.*
 O dura messorum ilia!
 Quid hoc veneni saevit in praecordiis?
 Num viperinus his cruor
 Incoctus herbis me fefellit? an malas
 Canidia tractavit dapes?
 Ut, Argonautas praeter omnes, candidum
 Medea mirata est ducem,
 Ignota tauris inligaturum iuga
 Perunxit hoc Iasonem:
 Hoc delibutis ulta donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam siderum insedit vapor
 Siticulosae Apuliae:

Nec munus humeris efficacis Herculis

Inarfit aestuosius.

At, si quid unquam tale concupiveris,

Jocose Maecenas, precor

Manum puella suavia opponat tuo,

Extrema et in sponda cubet.

AD MAENAM POMPEII LIBERTUM. ODE IV.

LUPIS et agnis quanta sortito obtigit,

Tecum mihi discordia est,

Ibericis peruste funibus latus,

Et crura dura compede.

Licet superbus ambules pecunia,

Fortuna non mutat genus.

Videsne, Sacram metiente te viam

Cum bis ter ulnarum toga,

Ut ora vertat huc et huc euntium

Liberrima indignatio?

Sectus flagellis hic triumphalibus

Praeconis ad fastidium,

Arat Falerni mille fundi jugera,

Et Appiam mannis ferit;

Sedilibusque magnus in primis eques,

Othone contempto, sedet.

Quid attinet tot ora navium gravi

Rostrata duci pondere

Contra latrones atque servilem manum;

Hoc, hoc tribuno militum?

IN CANIDIAM VENEFICAM. ODE V.

AT ô Deorum quidquid in coelo regit

Terras et humanum genus,

Quid iste fert tumultus? et quid omnium
Vultus in unum me truces?
Per liberos te, si vocata partibus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Jovem;
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro belua?
Ut hæc tremente questus ore, constitit
Insignibus raptis puer
Impube corpus, quale posset impia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus implicata viperis
Crines et incomtum caput,
Jubet sepulcris caprificos erutas,
Jubet cupressus funebres,
Et uncta turpis ovæ ranæ sanguine,
Plumamque nocturnæ strigis,
Herbasque, quas Iolcos atque Iberia
Mittit venenorum ferax,
Et ossa ab ore rapta jejunaë canis
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens avernales aquas,
Horret capillis, ut marinus asperis
Echinus, aut currens aper.
Abacta nulla Veia conscientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus;
Quo posset infossus puer
Longo die bis terve mutatae dapis
Inemori spectaculo:
Cum promineret ore, quantum extant aqua
Suspensa mento corpora,

*Exsucta**Exsucta* uti medulla, et aridum jecur

Amoris esset poculum,

Interminato cum *semel* fixae cibo

Intabuissent pupulae.

Non defuisse masculae libidinis

Ariminensem *Foliam*,

Et otiosa credidit Neapolis,

Et omne vicinum oppidum,

Quae sidera excantata voce *Theffala*

Lunamque coelo deripit.

Hic inresectum saeva *dente* livido

Canidia rodens pollicem,

Quid dixit? aut quid tacuit? *ô rebus meis*

Non infideles arbitrae,

Nox, et Diana, quae silentium regis,

Arcana cum fiunt sacra;

Nunc, nunc adeste, nunc in hostiles domos

Iram atque numen vertite;

Formidolosus dum latent silvis ferae

Dulci sopore languidae;

Senem (quod omnes rideant) *adulterum*

Latrent Suburanae canes,

Nardo perunctum, *quale non perfectius*

Meae laborarint manus.

Quid accidit? cur dira barbarae minus

Venena Medae valent?

Quibus superbam fugit ulta *pellicem*

Magni Creontis filiam,

Cum palla, tabo munus imbutum, novam

Incendio nuptam abstulit,

Atqui nec herba, nec latens in asperis

Radix fefellit me locis.

Indormit unctis omnium cubilibus

Oblivione *pellicum*.

Ha, ha! solutus ambulat veneficae

Scientioris carmine.

Non usitatis, Vare, potionibus

(O multa steturum caput!)

Ad me recurre: nec vocata mens tua

Marfis redibit vocibus.

Majus parabo, majus infundam tibi

Fastidienti poculum.

Priusque coelum sidet inferius mari,

Tellure porrecta super,

Quam non amore sic meo flagres, uti

Bitumen atris ignibus.

Sub haec puer jam, non ut ante, mollibus

Lenire verbis impias,

Sed dubius unde rumperet silentium,

Misit Thyestes preces.

Venena, magnum fas nefasque, non valent

Convertere humanam vicem.

Diris agam vos: dira detestatio

Nulla expiatur victima.

Quin, ubi perire jussus expiravero,

Nocturnus occurram furor;

Petamque vultus umbra curvis unguibus,

(Quae vis Deorum est Manium)

Et inquietis adsidens praecordiis,

Pavore somnos auferam.

Vos turba vicatim hinc et hinc saxi petens

Contundet obscenas anus.

Post insepulta membra different lupi

Et Esquilinae alites.

Neque hoc parentes, heu! mihi superstites

Effugerit spectaculum.

IN CASSIUM SEVERUM. ODE VI.

QUID immerentes hospites vexas, canis,
 Ignavus adversum lupos?
 Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
 Et me remorsurum petis?
 Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Amica vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata nives,
 Quaecunque praecedet fera.
 Tu, cum timenda voce complesti nemos,
 Projectum odoraris cibum.
 Cave, cave; namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua:
 Qualis Lycambae spretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalo.
 An, si quis atro dente me petiverit,
 Inultus ut flebo puer?

AD POPULUM ROMANUM. ODE VII.

QUO, quo scelesti, ruitis? aut cur dexteris
 Aptantur enses conditi?
 Parumne campis atque Neptuno super
 Fusum est Latini sanguinis?
 Non ut superbas invidae Carthaginiis
 Romanus arces ureret:
 Intactus aut Britannus ut descenderet
 Sacra catenatus via:
 Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
 Urbs haec periret dextera.
 Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus,
 Nunquam, nisi in dispar, feris.

Furorne caecos, an rapit vis acrior,

An culpa? responsum date.

Tacent: et ora pallor albus inficit,

Mentesque percussae stupent.

Sic est: acerba fata Romanos agunt,

Scelusque fraternae necis;

Ut immerentis fluxit in terram Remi

Sacer nepotibus cruor.

IN ANUM LIBIDINOSAM. ODE VIII.

ROGARE longo putidam te seculo,

Vires quid enervet meas?

Cum sit tibi dens ater, et rugis vetus

Frontem senectus exaret;

Hietque turpis inter aridas nates

Podex, velut crudae bovis.

Sed incitat me pectus, et mammae putres,

Equina quales ubera,

Venterque mollis, et femur tumentibus

Exile furis additum.

Esto beata: funus atque imagines

Ducant triumphales tuum:

Nec sit marita, quae rotundioribus

Onusta baccis ambulet.

Quid? quod libelli Stoici inter sericos

Jacere pulvillos amant?

Inliterati num minus nervi rigent?

Minusve languet fascinum?

Quod ut superbo provoces ab inguine,

Ore adlaborandum est tibi.

AD MAECENATEM. ODE IX.

QUANDO repostum Caecubum ad festas dapes,

Victore laetus Caesare,

Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,

Beate Maecenas, bibam,

Sonante mistum tibiis carmen lyra,

Hac Dorium, illis Barbarum?

Ut nuper; actus cum freto Neptunius

Dux fugit ultis navibus,

Minatus Urbi vincla, quae detraherat

Servis amicus perfidis.

Romanus (cheu posteri negabitis)

Emancipatus feminae

Fert vallum et arma miles, et spadonibus

Servire rugosis potest!

Interque signa turpe militaria

Sol aspicit conopeum!

Ad hoc frementes verterunt bis mille equos

Galli, canentes Caesarem:

Hostiliumque navium portu latent

Puppes sinistrosum citae.

Io Triumpho, tu moraris aureos

Currus, et intactas boves.

Io Triumpho, nec Jugurthino parem

Bello reportasti ducem;

Neque Africano, cui super Carthaginem

Virtus sepulcrum condidit.

Terra marique victus hostis Punico

Lugubre mutavit sagum.

Aut ille centum nobilem Cretam urbibus

Ventis iturus non suis,

Exercitatus aut petit Syrtis Noto,

Aut fertur incerto mari.

Capaciores adfer huc, puer, scyphos,
 Et Chia vina, aut Lesbica,
 Vel, quod fluentem nauseam coërceat,
 Metire nobis Caccubum.
 Curam metumque Caesaris rerum juvat
 Dulci Lyaco solvere.

IN MAEVIVM. ODE X.

MALA soluta navis exit alite
 Ferens olentem Maevium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auster, memento fluctibus.
 Niger rudentes Eurus, inverso mari,
 Fractosque remos differat.
 Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trementes ilices:
 Nec sidus atra nocte amicum adpareat,
 Qua tristis Orion cadit:
 Quietiore nec feratur aequore,
 Quam Graja victorum manus;
 Cum Pallas usto vertit iram ab Illo
 In inpiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis ejulatio,
 Preces et avfersum ad Jovem;
 Ionius udo cum remugiens sinus
 Noto carinam ruperit!
 Opima quod si praeda curvo litore
 Porrecta mergos juveris,
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna Tempestatibus.

AD PETTIUM. ODE XL.

PETTI, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos,

Amore perculsum gravi;

Amore, qui me, praeter omnes, expetit

Mollibus in pueris,

Aut in puellis urere.

Hic tertius December, ex quo destiti

Inachia furere,

Silvis honorem decutit.

Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)

Fabula quanta fui!

Conviviorum et poenitet,

In quibus amantem et languor et silentium

Arguit, et latere

Petitus imo spiritus.

Contrane lucrum nil valere candidum

Pauperis ingenium,

Querebar, adplorans tibi;

Simul calentis inverecundus Deus

Fervidiore mero

Arcana promorat loco.

Quod si meis inaequet praecordiis

Libera bilis, ut haec

Ingrata ventis dividat

Fomenta, vulnus nil malum levantia;

Desinet inparibus

Certare submotus pudor.

Ubi haec severus te palam laudaveram,

Iussus abire domum,

Ferebar incerto pede

Ad non amicos heu/mihi postes, et heu!

Limina dura, quibus

Lumbos et infregi latus.

✱ Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam

Vincere mollitie,

Amor Lycisci me tenet;

Unde expedire non amicorum queant

Libera consilia,

Nec contumeliae graves;

Sed alius ardor, aut puellae candidae,

Aut teretis pueri,

Longam renodantis comam.

ODE XII.

✱ QUID tibi vis, mulier nigris dignissima barbis?

Munera quid mihi, quidve tabellas

Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesae?

Namque sagacius unus odoror,

Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,

Quam canis acer, ubi lateat sus.

Quis sudor victis, et quam malus undique membris

Crescit odor! cum pene soluto

Indomitam properat rabiem sedare; nec illi

Jam manet humida creta, colorque

Stercore fucatus crocodili; jamque subando

Tenta, cubilia, testaque rumpit.

Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis,

Inachia langues minus ac me:

Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad unum

Mollis opus. pereat male, quae te

Lesbia, quaerenti taurum monstravit inertem;

Cum mihi Cous adesset Amyntas,

Cujus in indomito constantior inguine nervus,

Quam nova collibus arbor inhaeret.

Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae,
 Cui properabantur? tibi nempes:
 Ne foret aequales inter conviva, magis quem
 Diligeret mulier sua, quam te.
 O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres
 Agna lupos, capreaeque leones.

AD AMICUM. ODE XIII.

HORRIDA tempestas coelum contraxit; et imbres,
 Nivesque deducunt Jovem:
 Nunc mare, nunc silvae

Threicio Aquilone sonant: rapiamus, amice,
 Occasionem de die:

Dumque virent gena,
 Et decet, obducta solvatur fronte senectus.

Tu vina Torquato move
 Consule pressa, meo.
 Caetera mitte loqui: Deus haec fortasse benigna

Reducet in sedem vice,
 Nunc et Achaemenio

Perfundi nardo juvat, et fide Cyllenea
 Levare duris pectora

Sollicitudinibus:
 Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:

Invicte mortalis, Dea
 Nate puer Thetide;

Te manet Assaraci tellus, quam frigida parva
 Findunt Scamandri flumina,

Lubricus et Simois;
 Unde tibi reditum certo subtemine Parcas

Rupere; nec mater domum
 Caerula te revehet:

Illic omne malum vino cantuque levato

caro

Deformis aegrimoniae
Dulcibus adloquiis.

AD MAECENATEM. ODE XIV.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus,
Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis saepe rogando :
Deus, Deus nam me vetat
Inceptos, olim promissum carmen, Yambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teïum :
Qui persaepe cava testudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipse miser : quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

AD NEAERAM. ODE XV.

NOX erat, et coelo fulgebat Luna sereno
Inter minora sidera ;
Cum tu magnorum numen laesura Deorum
In verba jurabas mea,
Arctius atque edera procera adstringitur ilex,
Lentis adhaerens brachiis :
Dum pecori luptis, et nautis infestus Orion
Turbarèt hibernum mare,
Intonsosque agigaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum :

O dolitura mea multum virtute, Neaera:

Nam si quid in Flacco viri est,

Non feret adfiduas potiori te dare noctes;

Et quaeret iratus parem:

actum Nec semel offensae cedit constantia formae,
Si certus intrarit dolor.

At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc

Superbus incedis malo,

Sis pecore et multa dives tellure licebit,

Tibique Pactolus fluat,

Nec te Pythagorae fallant arcana renati,

Formaque vincas Nireia;

Eheu, translato alio moerebis amores:

Ast ego vicissim rifero.

AD POPULUM ROMANUM. ODE XVI.

ALTERA jam teritur bellis civilibus aetas;

Suis et ipsa Roma viribus ruit.

Quam neque finitimi valuerunt perdere Marfi,

Minacis aut Etrusca Porcenae manus,

Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,

Novisque rebus infidelis Allobrox;

Nec fera caerulea domuit Germania pube,

Parentibusque abominatus Hannibal;

In pia perdemus devoti sanguinis aetas?

Ferisque rursus occupabitur solum?

Barbarus heu cineres insistet victor? et Urbem

Eques sonante verberabit ungula?

Quaeque carent ventis et solibus ossa Quirini,

(Nefas videre) dissipabit insolens?

Forte quid expediat communiter, aut melior pars

Malis carere quaeritis laboribus?

Nulla sit hac potior sententia (Phocaeorum

Velut profugit exsecrata civitas

quod

Agros atque Lares patrios, habitandaque fana
 Apris reliquit et rapacibus lupis)
Ire, pedes quocunque ferent; quocunque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
 Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in haec: simul imis saxa renârint
 Vadis levata, ne redire sit nefas;
Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina;
In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
 Novaque monstra junxerit libidine
Mirus amor; juvet ut tigres subsidere cervis,
 Adulteretur et columba miluio;
Credula nec rivos timeant armenta leones;
 Ametque falsa levis hircus aequora.
Haec, et quae poterunt reditus abscindere dulces,
 Eamus omnis execrata civitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis et exspes
 Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca praeter et volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus arva beata;
 Petamus arva, divites et insulas,
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et inputata floret usque vinca;
Germinat et nunquam fallentis termes olivae;
 Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
 Levis crepante lympa desilit pede:
Illic injussae veniunt ad mulctra capellae,
 Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus;

Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbris;
 Pingua nec siccis urantur semina glebis;
 Utrumque Rege temperante coelitus.
 Non huc Argo contendit remige pinus;
 Neque inpudica Colchis intulit pedem:
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautae;
Laboriosa nec cohors Ulyssæi.
 Nulla nocent pecori contagia; nullius astri
 Gregem aestuosa torret impotentia.
 Jupiter illa piaecrevit litora genti,
 Ut inquinavit aere tempus aureum;
 Aerea, dehinc ferro duravit secula; quorum
 Piis secunda, vate me, datur fuga.

AP CANIDIAM. ODE XVII.

JA M jam efficaci do manus scientiae,
 Supplex et oro regna per Proserpinæ,
 Per et Dianæ non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentiam
 Refixa coelo devocare sidera,
 Canidia, parce vocibus tandem sacris,
 Citumque retro solve, solve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Nereum,
 In quem superbus ordinârat agmina
 Myforum, et in quem tela acuta torserat:
Unxere matres Iliæ addictum feris
 Alitibus atque canibus homicidam Hectorem,
 Postquam relictis moenibus rex procidit
 Heu pervaciis ad pedes Achillei:
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulyssæi,
 Volente Circe, membra: tunc mens, et sonus
 Relatus, atque notus in vultus honor.

Canidia

Dedi satis superque poenarum tibi,
 Amata nautis multum et inſitoribus;
 Fugit juvenas, et verecundus color
 Reliquit oſſa pelle amicta lurida;
 Tuis capillus albus eſt odoribus;
 Nullum a labore me reclinat otium;
 Urguet diem nox, et dies noctem; neque eſt
 Levare tenta ſpiritu præcordia;
 Ergo negatum vincor ut credam miſer,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marſa diſſilire naenia.
 Quid amplius viſ? ô mare et terra! ardeo,
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Neſſi cruore, nec Sicana forvida
 Furens in Aetna flamma. tu, donec cinis
 Injuſtoris aridus ventis ſerar,
 Cales venenis officina Colechleis.
 Quae finiſ? aut quod me manet ſtipendium?
 Effare: juſſas cum fide poenas luam,
 Paratus expiare, ſeu poſſoſceris
 Centum juvencos, ſive mendaci lyra
 Voles ſonari: tu pudica, tu proba
 Perambulabis aſtra ſidus aureum;
 Infamiſ Helenae Caſtor offenſuſ vicem,
 Fraterque magni Caſtoris, victi prece,
 Adempta vati reddidere lumina.
 Et tu (potes nam) ſolve me dementia,
 O nec paterniſ obſoleta ſordibus;
 Nec in ſepulcris pauperum prudens anus
 Novendiales diſſipare pulveres.
 Tibi hoſpitale pectus, et purae manus;
 Tuuſque venter partumeiuſ; et tuo
 Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
 Utcunque fortis exſiliſ puerpera.

CANIDIÆ RESPONSIO.

QUID obsecratis auribus fundis preces? Non saxa nudis
 surdiora navitis Neptunus alto tundit hibernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotyttia Vulgata, sacrum liberi
 Cupidinis? Et Esquilini Pontifex venefici
 Impune ut Urbem nomine impleris meo? Quid proderit
 ditasse Pelignas aënes, Velociusve miscuisse toxicum?
 Sed tardiora fata te votis manent: Ingrata misero vita
 ducenda est, in hoc Novis ut usque suppetas doloribus.
 Optat quietem Pelopis infidus pater, Egens benignae
 Tantalus semper dapis; Optat Prometheus obligatus alii;
 Optat supremo conlocare Sisyphus In monte saxum:
 sed vetant leges Jovis, Voles modo altis desilire
 turribus, Modo ense pectus Norico recludere;
 Frustraque vincla gutturi innectes tuo, Fastidiosa
 tristis aegrimonia. Vestabor humeris tunc ego inimicis
 eques; Meaeque terra cedit insolentiae.
 An quae movere cereas imagines, (Ut ipse nosti
 curiosus) et polo Deripere Lunam vocibus possim
 meis, Possim crematos excitare mortuos, Desiderique
 temperare pocula, Plorem artis in te nil valentis exitum?

X

P

Semp

Quo

Virg

Dis,

A. R. Almo

Prom

Naso

A. U. Rite

Leni

Sive

Diva

Prosp

Femi

A. R. Certu

Orbi

Ter

Vosq

Quo

Ter

Ferti

Spice

Nutr

CARMEN SECULARE.

PHOEBE, silvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, ô colendi
Semper, et culti, date quae precamur

Tempore sacro;
Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas puerosque castos
Dis, quibus septem placuere colles,

Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis et celas, aliusque et idem
Nasceris, possis nihil urbe Roma

Visere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,

Seu Genitalis.
Diva, producas sobolem, Patrumque
Prosperes decreta super iugandis
Feminis, prolisque novae feraci

Lege marita;
Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus, referatque ludos
Ter die claro, totiesque grata

Nocte frequentes:
Vosque veraces cecinisse parcae,
Quod semel dictum, stabilisque rerum
Terminus servet, bona jam peractis

Jungite fata.
Fertilis frugum pecorisque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus et aquae salubres

Et Jovis auras.

Mr. Janadon amaze
This Secular Ode in
the following manner
read first the first
Strophe of Ode 1st Bth
2^d The four last Stro-
phes of O. 6 Bth Ath
3^d the 7th first Strophe
of O. 6 Bth Ath
4th the 21st Ode
of B. 2^d 1st and
The concertos
primes begins at
Owe ghemde
2nd at Giaman die
3rd at Phoe. Sylv.

Ch. P.
Ch. V.
Ut Ph.

Condito mitis placidusque telo

Supplices audi pueros, Apollō;

Siderum regina bicornis audi,

Luna, puellas.

Roma si vestrum est opus, Iliaque

Litus Etruscum tenere turmq;

Iussa pars mutare Lares, et urbem?

Sospite cursu:

Cui per ardentem sine fraude Trojam

Castus Aeneas patriae superstes

Liberum munivit iter, daturus.

Plura relictis.

Di, probos mores docili iuventae,

Di, senectuti placidae quietem,

Romulae genti date remque prolemque

Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur, albis

Clarus Anchisae Venerisque sanguis,

Imperet bellante prior, jacentem

Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes

Medus, Albanasque timetis secures:

Jam Scythae responsa petunt, superbi

Nuper et Indi.

Jam Fides, et Pax, et Honor, Pudorque

Priscus, et neglecta redire Virtus

Audet; adparetque beata plenus

Copia cornu.

Augur, et fulgente decorus arcu

Phoebus, acceptusque novem, Cameenis,

Qui salutare levat arte fessos

Corporis artus,

Si Palatinas videt aequus arces,

Remque Romanam, Latiumque felix,

Ch. P.

Alter

Ch. V.

Qua

Quin

Cur

Ch. P.

Hae

Spe

Doc

Alterum in lustrum, meliusque semper

Proroget aevum :

Ch. R. Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum

Curet ; et votis puerorum amicas

Adplicet aures.

Ch. P. Haec Jovem sentire Deosque cunctos
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus et Phoebi chorus et Dianae

Dicere laudes.

CARMEN SECULARE

Alam in laetitia, melioris semper
 Propter revivam
 Gaudium Avandum tenet Aligandus
 Gaudium Dina pueri virtutis
 Gaudium et vobis puerorum antea
 Aligandus
 Aligandus Jovem laetitia Dignandus
 Gaudium bonam coramque domum reporto
 Dignus et Phoebe choros Dignus
 Dignus laetitia

Alam in laetitia, melioris semper
 Propter revivam
 Gaudium Avandum tenet Aligandus
 Gaudium Dina pueri virtutis
 Gaudium et vobis puerorum antea
 Aligandus
 Aligandus Jovem laetitia Dignandus
 Gaudium bonam coramque domum reporto
 Dignus et Phoebe choros Dignus
 Dignus laetitia

C
O
M
C
M
M
A
S
I
S
C
D
Q
J
M
V
Q
Q

Q. HORATII SERMONUM

LIBER PRIMUS.

SATIRA I.

QUI fit Maecenas, ut nemo, quam sibi fortem,

Seu Ratio dederit, seu Fors objecerit, illa
Contentus vivat; laudet diversa sequentes?

O fortunati mercatores, gravis annis *gravis hominis.*

Miles ait, multo jam fractus membra labore.

Contra mercator, navim jactantibus Austris,

Militia est potior. quid enim? concurritur: horae

Momento cita mors venit, aut victoria laeta.

Agricolam laudat juris legumque peritus,

Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,

Solos felices viventes clamat in urbe.

Caetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem

Delassare valent Fabium. ne te morer, audi,

Quo rem deducam. si quis Deus, En ego, dicat,

Jam faciam quod vultis; eris tu, qui modo miles,

Mercator; tu consultus modo, rusticus: hinc vos

Vos hinc, mutatis discedite partibus. eia,

Quid? statis? nolint. atqui licet esse beatis.

Quid causae est, merito quin illis Jupiter ambas

tereo Jani:

Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
 Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?
 Praeterea, (ne sic, ut qui jocularia, ridens
 Percurram: quanquam ridentem dicere verum
 Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
 Doctores, elementa velint ut discere prima:
 Sed tamen amoto quaeramus seria ludo.)

Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
 Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
 Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
 Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
 Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris
 Ore trahit quodcunque potest, atque addit acervo
 Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
 Quae, simul inversum contristat Aquarius animum,

Sapientis

Francis

Non usquam proripit, et illis utitur ante
 Quaesitis patiens; cum te neque fervidus aestus
 Demoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, ferrum;
 Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter.

Quid juvat inmensum te argenti pondus et auri
 Furtim defossa timidum deponere terra?

Av:

Quod, si comminuas, vilem redigatur ad assem.

Hor:

At, ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus?

Millia frumenti tua triverit area centum:

Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut si

Reticulum panis venales inter onusto

Fortē vhas humero, nihilo plus accipias quam

Qui nil portarit, vel die, quid referat intra

Naturae fines viventi, jugera centum, an

Av:

Mille aret? at suave est ex magno tollere acervo.

Hor:

Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquis,

Cur tua plus laudes cumeffis granaria nostris?

Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urna;

Vel cyathio; ac dicas, magno de flumine malim

Av:

Hor:

Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere: eo sit,
 Plenior ut si quos delectet copia iusto,
 Cum ripa simul avulsos ferat Ausidus acer.
 At qui tantulo eget, quanto est opus, is neque limo
 Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
 At bona pars hominum decepta cupidine falso,
 Nil satis est, inquit, quia tanti, quantum habeas, sis.
 Quid facias illi? jubeas miserum esse, libenter.
 Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis
 Sordidus ac dives, populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me sibilat; at mihi plaudo.
 Ipse domi, simul ac nummos contempletur in arca.
 Tantalus a labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid? rides? mutato nomine, de te
 Fabula narratur: congestis undique saccis
 Indormis inhians, et tanquam parcere sacris
 Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus? quem praebeat usum?
 Panis ematur, olus, vini sextarius; adde
 Quois humana sibi doleat natura negatis.
 An vigilare metu exanimem, noctesque diesque
 Formidare malos fures, incendia, servos,
 Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum
 Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum;
 At si condoluit tentatum frigore corpus;
 Aut alius casus lecto te adfixit; habes qui
 Adsideat, fomenta paret, medicum roget; ut te
 Suscitet, ac reddat gratia carisque propinquis.
 Non uxor saluum te vult, non filius; omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
 At si cognatos, nullo Natura labore
 Quos tibi dat, retinere velis servareque amicos,
 Infelix operam perdas; ut si quis aellum

n. vel. utin: nullo Labore
Log: quos bonos

In campo doceat parentem currere frenis. *non xē magis*
 Denique sit finis quaerendi: cumque habeas plus, *omni*
 Pauperiem metuas minus; et finire laborem *in aq. nūq.*
 Incipias, parto quod avebas: nec facias quod *in sup. n.*
 Umidius quidam (non longa est fabula) dives *manuū T.*
 Ut metiretur nummos, ita sordidus ut se *od. nūq. quod n.*
 Non unquam servo melius vestiret, ad usque *in aq. n.*
 Supremum tempus, ne se penuria victus *in aq. n.*
 Opprimeret, metuebat; at hunc liberta securi *in aq. n.*
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum *in aq. n.*
Av. Quid mi igitur suades? aut vivam Maenius? *aut sic, in aq. n.*
Hor. Ut Nomentanus? pergis pugnancia secum *in aq. n.*
 Frontibus adversis componere. non ego avarum *in aq. n.*
 Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem. *in aq. n.*
 Est inter Tanaïm quiddam focerumque Viselli. *in aq. n.*
 Est modus in rebus; sunt certi denique fines, *in aq. n.*
 Quos ultra citraque nequit consistere rectum. *in aq. n.*
 Illuc, unde abii, redeo: nemon' ut avarus. *in aq. n.*
 Se probet, ac potius laudet diversa sequentes? *in aq. n.*
meliori Quodque aliena capella gerat distentius uber, *in aq. n.*
 Tabescat? neque se majori pauperiorum *in aq. n.*
 Turbae comparet? hunc atque hunc superare laboret? *in aq. n.*
 Sic festinanti semper locupletior obstat: *in aq. n.*
 Ut cum carceribus missos rapit ungula currus; *in aq. n.*
 Instat equos auriga suos vincentibus, illum *in aq. n.*
 Praeteritum temnens extremos inter euntem, *in aq. n.*
 Inde sit, ut raro, qui se vixisse beatum *in aq. n.*
 Dicat, et exacto contentus tempore, vita *in aq. n.*
 Cedat uti conviva satur, reperire queamus. *in aq. n.*
 Jam satis est: ne me Crispini serinia lippi *in aq. n.*
 Conpilasse putes, verbum non amplius addam. *in aq. n.*

V. 15 Ep. 1^a B.

A

Moe

Quip

Dicat

Frigu

Hunc

Præc

Omni

Sordid

Respo

Fufid

Dives

Quin

Quan

Nomi

Sub p

Jupite

Pro q

Quan

Fabul

Induc

Si qui

Dum

Malth

Ingue

Pasti

Nil m

Quar

Contr

Quida

Virtu

x 2

wh

* 2

SATIRA II.

AMBUBAIARUM collegia, pharmacopolae;
 Mendici, mimae, balatrões; hoc genus omne
 Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli:
 Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
 Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo duramque famem depellere possit.
 Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
 Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
 Omnia conductis coëmens obsonia nummis?
 Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
 Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
 Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
 Dives agris, dives positus in foenore nummis.
 Quinas hic capiti mercedes exsecat; atque
 Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget:
 Nomina sectatur, modo sumpta veste virili
 Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
 Jupiter, exclamat, simul atque audit? at in se **th*.
 Pro quaestu sumptum facit hic. vix credere possis,
 Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terenti
 Fabula quem miserum nato vixisse fugato
 Inducit, non se pejus cruciaverit atque hic.
 Si quis nunc quaerat, quo res haec pertinet? illuc;
 Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
 Malthinus tunicis demissis ambulat; est qui
 Inguen ad obscoenum subductis usque facetus.
 Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum:
 Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
 Quarum subsuta talos tegat instita veste:
 Contra alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
 Quidam notus homo cum exiret fornice; maeste
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.

*x Deducto his 5 p. sent from the Principal
 when Cent. Francis
 * Meton. a dett.*

Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
 Huc juvenes aequum est descendere, non alienas
 Permolere uxores. Nolim laudari, inquit,
 Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
 Audire est operae pretium, procedere recte
 Qui moechis non vultis, ut omni parte laborent;
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque haec rara, cadat dura inter saepe pericla.
 Hic se praecipitem tecto dedit: ille flagellis
 Ad mortem caesus: fugiens hic decedit acrem
 Praedonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
 Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testes caudamque salacem
 Demeteret ferrum. jure omnes: Galba negabat.
 Tutior at quanto merx est in classe secunda!
 Libertinarum dico; Sallustius in qua
 Non minus insanit, quam qui moechatur. at hic si,
 Qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste
 Munificum esse licet, vellet bonus atque benignus
 Esse; daret quantum satis esset: nec sibi damno
 Dedecorique foret. verum hoc se amplectitur uno,
 Hoc amat, hoc laudat: matronam nullam ego tango,
 Ut quondam Marfæus amator Originis, ille
 Qui patrium mimæ donat fundumque laremque,
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
 Verum est cum mimis, est cum meretricibus; unde
 Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
 Personam satis est, non illud, quidquid ubique
 Officit, evitare? bonam deperdere famam,
 Rem patris oblimare, malum est ubicumque. quid inter-
 est in matrona, ancilla, peccesve togata?
 Villius in Fausta Sullæ gener, hoc miser uno
 Nomine deceptus, poenas dedit usque, superque
 Quam satis est, pugnis caesus, ferroque petitus,
 Exclusus fore, cum Longarenius foret intus.

Huic si
 Dicere
 Magna
 Velatu
 Quid r
 At qua
 Dives
 Dispen
 Inmis
 Nil res
 Defini
 Plus h
 Nec n
 Sit lic
 Rectit
 Adde
 Quod
 Jacta
 Regit
 Inspi
 Moll
 Quo
 Hoc
 Con
 Qua
 Dep
 Mat
 Cae
 Si in
 Hoc
 Cui
 Ad
 Plu
 Alt
 Ut

Huic si, mutonis verbis mala tanta videntis,
 Diceret haec animus; Quid vis tibi? numquid ego a te
 Magno prognatum deponco consule cunnum,
 Velatumque stola, mea cum conferbuit ira?
 Quid responderet? magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiæque istis
 Dives opis Natura suae! tu si modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis
 Inmiscere; tuq vitio, rerumne labores,
 Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
 Define matronas sectarier; unde laboris
 Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic, inter niveos viridesque lapillos,
 Sit licet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum est femur, aut crus
 Rectius: atque etiam melius persaepe togatae.
 Adde huc; quod mercem sine fucis gestat, aperte
 Quod venale habet ostendit: nec, si quid honesti est,
 Jactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
 Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt, ne, si facies (ut saepe) decora,
 Molli fulta pede est, emtorem inducat hiantem,
 Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hoc illi recte: ne corporis optima Lynceis
 Contemplere oculis, Hypsaea caecior, illa,
 Quae mala sunt, spectes. ô crus! ô brachia! verum
 Depygis, nascuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronae praeter faciem nil cernere possis,
 Caetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
 Si interdicta petes, yallo circumdata, (nam te
 Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res;
 Custodes, lectica, cinisfones, parasitae,
 Ad talos stola demissa, et circumdata palla
 Plurima, quae invident pure adparere tibi rem.
 Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
 Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi;

Metiri possis oculo latus: an tibi mavis
 Infidias fieri, pretiumque avellier, ante
 Quam mercem ostendi? *LEPOREM* venator, ut alta
 In nive sectatur, positum sic tangere nolit;
 Cantat, et adponit: Meus est amor huic similis; nam
 Transvolat in medio posita, et fugientia captat.
 Hiscene versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque aestus, curasque graves e pectore tolli?
 Nonne cupidinibus statuit Natura modum, quem,
 Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
 Quaerere plus prodest, et inane abscindere soldo?
 Num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quaeris
 Pocula? num esuriens fastidis omnia praeter
 Pavonem, rhombumque? tument tibi cum inguina, num si
 Ancilla, aut verna est praesto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego: namque parabilem amo Venerem, facilemque,
ILLAM, *Post paullo*; *Sed pluris, Si exierit vir*,
 Gallis: Hanc, *Philodemus* ait, sibi, quae neque magno
 Stet pretio, neque cunctetur, cum est iussa venire.
 Candida rectaque sit, munda haecenus, ut neque longa,
 Nec magis alba velit, quam det Natura, videri.
 Haec, ubi suppositum dextro corpus mihi laevum
 Ilia et Egeria est: do nomen quodlibet illi.
 Nec vereor, ne, dum *futuo*, vir rure recurrat;
 Janua frangatur; latret canis; undique magno
 Pulsa domus strepitu resonet; vepallida lecto
 Desiliat mulier; miseram se conscia clamet;
 Cruribus haec metuat, doti deprensa, egomet mi.
 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo;
 Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATIRA III.

OMNIBUS hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 Ut nunquam inducant animum cantare rogati;
 Injussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
 Quidquam proficeret: si conlibuisset, ab ovo
 Usque ad mala citaret, Io Bacche, modo summa *iterare Bunt.*
 Voce, modo hac, resonat quae chordis quatuor ima.
 Nil aequale homini fuit illi: saepe velut qui
 Currebat fugiens hostem; per saepe velut qui
 Junonis sacra ferret: habebat saepe ducentos,
 Saepe decem servos: modo Reges atque Tetrarchas,
 Omnia magna loquens; modo, Sit mihi mensa tripes, et
 Concha salis puri, et toga quae defendere frigus
 Quamvis crassa queat. decies centena dedisses
 Huic parco paucis contento; quinque diebus
 Nil erat in loculis. noctes vigilabat ad ipsum
 Mane; diem totum stertebat. nil fuit unquam
 Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
 Nullane habes vitia? imo alia, et fortasse minora.
 Maenius absentem Novium cum carperet; Heus tu,
 Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas? Egomet mi ignosco, Maenius inquit.
 Stultus et improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua praevideas oculis male lippus inunctis, *praevideas Jan.*
 Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi contra
 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.
 Iracundior est paullo; minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defluit, et male laxus
 In pede calceus haeret. at est bonus, ut melior vir

Non alius quisquam : at tibi amicus ; at ingenium ingens
 Inculto latet hoc sub corpore. denique teipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala : namque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 Illuc praevertamur, amatorem quod amicae
 Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipsa haec
 Delectant ; veluti Balbinum polypus Agnae.
 Vellem in amicitia sic erraremus, et isti
 Errori nomen Virtus posuisset honestum.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit vitium, non fastidire, strabonem
 Adpellat Paetum pater ; et Pullum, male parvus
 Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
 Sisyphus ; hunc Varum, distortis cruribus ; illum
 Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.
 Parcius hic vivit ; frugi dicatur. ineptus
 Et jactantior hic paullo est ; concinnus amicis
 Postulat ut videatur. at est truculentior, atque
 Plus aequo liber : simplex, fortisque habeatur.
 Caldior est : acres inter numeretur. opinor,
 Haec res et jungit, junctos et servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus ; atque
 Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
 Nobiscum vivit, multum demissus homo : illi
 Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omnes
 Insidias, nullique malo latus obdit apertum,
 (Cum genus hoc inter vitae versetur, ubi acris
 Invidia, atque vigent ubi crimina) pro bene sano
 Ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
 Simplicior quis et est ; (qualem me saepe libenter
 Obtulerim tibi, Maecenas,) ut forte legentem,
 Aut tacitum impellat quævis sermone molestus :
Communi sensu plane caret, inquit. cheu
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam !

Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urguetur. amicus dulcis, ut aequum est,
 Cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce
 (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 Si volet; hac lege in trutina ponetur eadem.
 Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
 Postulat; ignoscat verrucis illius. aequum est
 Peccatis veniam poscentem reddere rursus.
 Denique, quatenus excidi penitus vitium irae,
 Caetera item nequeunt stultis haerentia; cur non
 Ponderibus modulisque suis ratio utitur? ac, res
 Ut quaeque est, ita suppliciiis delicta coercet?
 Si quis eum servum, patinam qui tollere iussus
 Semesos pisces tepidumque ligurierit jus,
 In cruce suffigat; Labeone insanius inter
 Sanos dicatur. quanto hoc furiosus, atque
 Majus peccatum est? paullum deliquit amicus;
 Quod nisi concedas, habere insuavis: acerbus
 Odisti et fugis, ut Rufonem debitor aeris;
 Qui nisi, cum tristes misero venere Kalendae,
 Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras,
 Porrecto jugulo, historias, captivus ut, audit.
 Commixxit lectum potus, mensae catillum
 Evandri manibus tritum dejecit? ob hanc rem,
 Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
 Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
 Prodiderit commissa fide, sponsumque negarit?
 Queis paria esse fere placuit peccata, laborant
 Cum ventum ad verum est: sensus, moresque repugnant,
 Atque ipsa utilitas, iusti prope mater et aequi.
 Cum prorepsent primis animalia terris,
 Mutum ac turpe pecus, glandem atque cubilia propter,
 Unguibus; et pugnis, dein fustibus, atque ita porro
 Pugnant armis, quae post fabricaverat usus:

Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
 Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
 Oppida coeperunt munire, et ponere leges,
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cunus teterrima belli
 Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
 Quos Venerem incertam rapientes more ferarum
 Viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
 Jura inventa metu injusti fâcere necesse est:
 Tempora si fastosque velis evolvere mundi.
 Nec Natura potest justo secernere iniquum,
 Dividit ut bona diversis, fugienda petendis.
 Nec vincet Ratio hoc, tantundem ut peccet, idemque,
 Qui teneros caules alieni fregerit horti,
 Et qui nocturnus Divûm sacra legerit. adsit
 Regula, peccatis quæ poenas inroget æquas:
 Ne scutica dignum horribili sectere flagello.
 Nam, ut ferula caedas meritum majora subire
 Verbera, non vereor: cum dicas esse pares res
 Furta latrocinii; et magnis parva mineris.
 Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines. si dives, qui sapiens est,
 Et sutor bonus, et solus formosus, et est Rex:
 Cur optas quod habes? non nôsti quid pater, inquit,
 Chrysippus dicat: sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. ¶ Qui?
 Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen, atque
 Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omni
 Abiecto instrumento artis, clausaque taberna,
 Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex, sic Rex solus ¶ vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri, quos tu nisi fuste coërces,
 Urgeris turba circum te stante, miserque
 Rumperis, et latras, magnorum maxime Regum,
 Ne longum faciam, dum tu quadrante lavatum

mulier

Donat

Rex
Præ
Ign
Inqu
Priv

E

Si q
Qu
Fam
Hin
Mu
En
Na
Ut

Cu
G
So
C
A
C

I
I
A
T

Rex ibis; neque te quisquam stipator, ineptum
 Praeter Crispinum, sectabitur; et mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccaro stultus, amici:
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
 Privatusque magis vivam te Rege beatus.

SATIRA IV.

EUPOLIS atque Cratinus, Aristophanesque poëtae,
 Atque alii, quorum Comoedia prisca virorum est,
 Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur,
 Quod moechus foret, aut sicarius, aut alioqui
 Famosus; multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus numerisque, facetus,
 Emunctae naris, durus componere versus:
 Nam fuit hoc vitiosus: in hora saepe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno:
 Cum fluere lutulentus, erat quod tollere velles:
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem;
 Scribendi recte: nam ut multum, nil moror. ecce
 Crispinus minimo me provocat: "Accipe, si vis,
 Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
 Custodes: videamus, uter plus scribere possit."
 Di bene fecerunt, inopis me, quodque pusilli
 Finxerunt animi, raro et perpauca loquentis.
 At tu conclusas hircinis follibus auras
 Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
 Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultra
 Delatis capis et imagine; cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt, quos genus hoc minime juvat, utpote plures
 Culpari dignos. quemvis media erue turba;
 Aut ab avaritia, aut misera ambitione laborat.
 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum;

Hunc capit argenti splendor : stupet Albins acre :
 Hic mutat merces surgente a Sole ad eum quo
 Vespertina tepet regio : quin per mala praeceps
 Fertur, uti pulvis conlectus turbine : ne quid
 Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metuunt versus, odere poetas. *etiam*
Foenum habet in cornu, longe fuge : dummodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico :
 Et quodcunque semel chartis inleverit, omnes
 Gestiet a furno redeuntes scire lacuque,
 Et pueros et anus. Agedum, pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poëtis,
 Excerptam numero. neque enim concludere versum
 Dixeris esse satis : neque si quis scribat, uti nos,
 Sermoni propiora, putas hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco quidam, comoedia necne poëma
 Esset, quaesivere : quod acer spiritus ac vis,
 Nec verbis nec rebus inest ; nisi quod pede certo
 Differt sermoni, sermo merns. At pater ardens
 Saevit, quod meretrice nepos infans amica
Filius, uxorem grandi cum dote recuset ;
 Ebrius et (magnum quod dederis) ambulet ante
 Noctem cum facibus. numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret ? ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis ;
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem,
 Quo personatus pacto pater. his, ego quae nunc,
 Olim quae scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa modosque, et quod prius ordine verbum est
 Posterius facias, praeponeus ultima primis ;
 Non (ut si solvas * Postquam Discordia tetra
 * Belli ferratos postes portasque refregit.)
 Invenias etiam disjecti membra poëtae,

Haeste
 Nunc
 Suspe
 Ambu
 Magn
 Et pu
 Ut fis
 Non
 Nulla
 Quei
 Non
 Non
 Scrip
 Suav
 Hoc
 Ter
 Inq
 Hoc
 Vix
 Qu
 Qu
 Fin
 Qu
 Sa
 E
 Pr
 C
 H
 J
 P
 L
 I
 T
 I

Haecenus haec: alias, justum sit necne poemâ,
 Nunc illud tantum quaeram: meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acerr
 Ambulat et Caprius, ranci male, cumque libellis;
 Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis
 Et puris vivat manibus; contemnat utrumque.
 Ut sis tu similis Coeli Byrrhique latronum:
 Non ego sim Capri, neque Sulci: cur metuas me?
 Nulla taberna meos habeat neque pila libellos:
 Quis manus infudet vulgi Hermogenisque Tigelli:
 Non recito cuiquam, nisi amicis, idque coactus;
 Non ubivis, coramve quibuscumlibet. in medio quibus
 Scripta foro recitent sunt multi: quique lavantes
 Suave locus voti resonat conclusus, inanes
 Hoc juvat, haud illud quaerentes, humi sine sensu,
 Tempore num faciant alieno. Laedere gaudes,
 Inquit: et hoc studio pravus facis. Unde petitum
 Hoc in me jactas? est auctor quis denique eorum?
 Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum;
 Qui non defendit, alio culpante, solutos
 Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
 Fingere qui non visa potest; commissa tacere;
 Qui nequit; hic niger est; hunc tu, Romane, caveto.
 Saepe tribus lectis videas coenare quaternos:
 E quibus unus amet quavis adspargere cunctos,
 Praeter eum qui praebet aquam: post, hunc quoque potus,
 Condita cum verax aperit praecordia Liber.
 Hic tibi comis et urbanus liberque videtur
 Infesto nigris: ego si risi, quod ineptus
 Passillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
 Lividus ac mordax videor tibi? mentio si qua
 De Capitolini furtis injecta Petilli
 Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos;
 Me Capitolinus convictore usus amicoque
 A puero est, causaque mea permulta rogatus

Fecit, et incolumis laetor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. hic nigrae succus loliginis, haec est
 Aerugo mera; quod vitium procul abfore chartis,
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possum aliud, vere promitto. liberius si
 Dixero quid, si forte jocosius; hoc mihi juris
 Cum venia dabis. insuevit pater optimus hoc me,
 Ut fugerem exemplis vitiorum quaeque notando,
 Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Viverem uti contentus eo quod mi ipse parâset:
 Nonne vides, Albi ut male vivat filius? utque
Barrus inops? magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis velit. a turpi meretricis amore
 Cum deterreret; Sectani dissimilis sis.
 Ne sequerer moechas, concessa cum Venere uti
 Possem; Deprensi non bella est fama Treboni,
 Aiebat: sapiens, vitatu quidque petitu
 Sit melius, causas reddet tibi: nil satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam famamque tueri
 Incolumem possum. simul ac duraverit aetas
 Membra animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
 Formabat puerum dictis: et sive jubebat
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
 Unum ex iudicibus selectis objiciebat:
 Sive vetabat; An hoc inhonestum et inutile factu
 Necne sit, addubites, flagret rumore malo cum
 Hic atque ille? avidos vicinum funus ut aegros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria saepe
 Absterrent vitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quaecunque ferunt: mediocribus, et queis
 Ignoscas, vitiis, teneor. fortassis et istinc
 Largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,

Barrus

Consilium proprium: neque enim, cum lectulus, aut me
 Porticus exceptit, desum mihi. Rectius hoc est;
 Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
 Occurram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
 Inprudens olim faciam simile? haec ego mecum
 Comprensus agito labris. ubi quid datur oti,
 Inludo chartis. hoc est mediocribus illis
 E vitiis unum: cui si concedere nolis,
 Multa poetarum veniet manus, auxilio quae
 Sit mihi (nam multo plures sumus) ac veluti te
Judaei, cogemus in hanc concedere turbam.

SATIRA V.

EGRESSUM magna me accepit Aricia Roma,
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
 Graecorum longe doctissimus; inde Forum Appi
 Differtum nautis, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 Praecinctis, unum: minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego, propter aquam, quod erat deterrima, ventri
 Indico bellum, coenantes haud animo aequo
 Expectans comites: jam nox inducere terris
 Umbras, et coelo diffundere signa parabat:
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
 Ingerere. Huc adpelle: trecentos inferis: ohe
 Jam satis est. dum aes exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abit hora. mali culices, ranaeque palustres
 Avertunt somnos. absentem cantat amicam
 Multa prolutus vappa nauta, atque viator
 Certatim: tandem fessus dormire viator
 Incipit; ac missae pastum retinacula mulae
 Nauta piger saxo religat, stertitque supinus.
 Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus; donec cerebrosus profilit unus,

Ac mulae nautaeque caput lumbosque saligno
 Fuste dolat: quarta vix demum exponimur hora.
 Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympa,
 Millia tum pransi tria repimus; atque subimus
 Inpositum saxi late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Maecenas optimus atque
 Cocceius, missi magnis de rebus uterque
 Legati; averfos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
 Inlinere. interea Maecenas advenit, atque
 Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Ausidio Lusco Praetore libenter
 Linquimus, insani ridentes praemia scribae,
 Praetextam, et latum clavum, prunaeque batillum.
 In Mamurrarum lassae deinde urbe manemus.
 Murena praebente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius et Varius Sinuessae, Virgiliusque
 Occurrunt; animae, quales neque candidiores
 Terra tulit; neque quicquam me sit devinctior alter,
 O, qui complexus, et gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quae villula, tectum
 Praebuit, et parochi, quae debent, ligna saleaque.
 Hinc muli Capuae clutellas tempore ponunt.
 Lusum it Maecenas, dormitum ego Virgiliusque:
 Namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
 Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa,
 Quae super est Caudi cauponas. nunc mihi paucis
 Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicceri,
 Musa, velim memores; et quo patre natus uterque
 Contulerit lites. Messis clarum genus Osci:
 Sarmenti domina exstat, ab his majoribus orti
 Ad pugnam venere, prior Sarmentus: Equi re

Esse feri similem dico. ridemus; et ipse
 Messius, Accipio: caput et movet. ô, tna cornu
 Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres; cum
 Sic mutilus minitaris? at illi foeda cicatrix
 Setosam laevi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
 Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat;
 Nil illi larva aut tragicis opus esse cothurnis.
 Multa Cicerrus ad haec; Donasset jamne catenam
 Ex voto Laribus, quaerebat: scriba quod esset.
 Deterius nihilo dominae jus esse, rogabat
 Denique, cur unquam fugisset, cui satis una
 Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
 Prorsus jucunde coenam produximus illam.
 Tendimus hinc recta Beneventum: ubi sedulus hospes
 Pene arsit, macros dum turdos versat in igne:
 Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Vulcano, summum properabat lambere tectum:
 Convivas avidos coenam, servosque timentes
 Tum rapere, atque omnes restinguere velle videres.
 Incipit ex illo montes Appulia notos
 Ostentare mihi, quos torret Atabulus; et quos
 Nunquam crepsimus, nisi nos vicina Trivici
 Villa recepisset, lacrimoso non sine fumo;
 Udos cum foliis ramos urente camino.
 Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
 Ad mediam noctem exspecto: somnus tamen aufert
 Intentum Veneri: tum immundo somnia visus
 Nocturnam vestem maculant ventremque supinum.
 Quattuor hinc rapimur viginti et millia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
 Signis perfacile est. venit vilissima rerum
 Hic aqua: sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator:
 Nam Canus lapidosus; aquae non ditior urna:

Qui locus a forti Diomede est conditus olim.

Flentibus hinc Varius discedit moestus amicis;

Inde Rubos fessi pervenimus; utpote longum

Carpentes iter, et factum corruptius imbri.

Postera tempestas melior, via pejor, adusque

Bari moenia piscosi. dein Gnatia lymphis

Iratis exstructa dedit risusque jocosque;

Dum flamma sine thura liquefcere limine sacro

Persuadere cupit: credat Judaeus Apella,

Non ego: namque Deos didici securum agere aevum;

Nec, si quid miri faciat Natura, Deos id

Tristes ex alto coeli demittere tecto.

Brundisium longe finis chartaeque viaeque.

SATIRA VI.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quidquid Etruscos

Incoluit fines, nemo generosior est te;

Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,

Olim qui magnis legionibus imperitarint;

Ut plerique solent, naso suspendis adunco

Ignotos, ut me libertino patre natum.

Cum referre negas, quali sit quisque parente

Natus, dum ingenuus? persuades hoc tibi vere,

Ante potestatem Tulli atque ignobile regnum,

Multos saepe viros nullis majoribus ortos,

Et vixisse probos, amplis et honoribus auctos.

Contra, Laevinum, Valeri genus, unde Superbus

Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis

Non unquam pretio pluris licuisse, notante

Judice, quem nosti, populo; qui stultus honores

Saepe dat indignis, et famae servit ineptis;

Qui stupet in titulis, et imaginibus. quid oportet

Nos facere a vulgo longe lateque remotos?

Namque esto, populus Laevino mallet honorem;

facit
Cum

longe
Bnt

Quar
Appi
Vel
Sed
Non
Sum
Invi
Nam
Pell
Aud
Ut
Ut
Inji
Sit
Sic
Im
Qu
Om
Tu
De
At
Na
Et
Co
Co
No
Q
N
Q
D
J
P
A
M
M

Quam Decio mandare novo: Censorque moveret
 Appius, ingenuo si non essem patre natus:
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiescem.
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis: quo tibi, Tilli,
 Sumere depositum clavum, fierique tribuno?
 Invidia adcrevit, privato quae minor esset.
 Nam ut quisque insanus nigris medium impedit crus:
 Pellibus, ac latum demisit pectore clavum,
 Audit continuo; Quis homo hic? quo patre natus?
 Ut si qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
 Ut cupiat formosus; eat quacumque, puellis
 Injiciat curam quaerendi singula; quali
 Sit facie, fura, quali pede, dente, capillo:
 Sic qui promittit, cives, urbem sibi curae,
 Imperium fore, et Italiam, et delubra Deorum:
 Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
 Omnes mortales curare et quaerere cogit.
 Tune Syri, Damae, aut Dionysii filius, audes
 Dejicere e saxo cives, aut tradere Cadmo?
 At Novius conlega gradu post me sedet uno;
 Namque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paullus,
 Et Messala videris? at hic, si plaustra ducenta,
 Concurrentque foro tria funera, magna sonabit,
 Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos,
 Nunc ad me redeo libertino patre natum:
 Quem rodunt omnes libertino patre natum,
 Nunc, quia, Maecenas, tibi sum convictor; at olim,
 Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
 Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
 Jure mihi invidet quisvis, ita te quoque amicum;
 Praesertim cautum dignos adsumere, prava
 Ambitione procul; felicem dicere non hoc
 Me possit, casu quod te sortitus amicum:
 Nulla etenim tibi me fors obtulit, optimus olim

Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem,
 Ut veni coram, singulum pauca locutus,
 (Infans namque pudor prohibebat plura profari)
 Non ego me claro natum patre, non ego circum
 Me Satureiano vectari rura caballo,
 Sed, quod eram, narro: respondes (ut tuus est mos)
 Pauca: abeo; et revocas nono post mense, jubasque
 Esse in amicorum numero: magnum hoc ego ducor
 Quod placui tibi, qui turpi seceris honestum.
 Non patre praeclaro, sed vita et pectore puro
 Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
 Mendosa est natura, alioqui recta; (velut si
 Egregio inspersos rependas corpore naevos)
 Si neque avaritiam, neque sordes, nec mala lustra,
 Objiciet vere quisquam mihi; purus et insons
 (Ut me conlaudem) si et vivo carus amicis,
 Causa fuit pater his: qui maero pauper agello
 Noluit in Flavi ludum me mittere, magni
 Quo pueri magnis e centurionibus orti,
 Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto,
 Ibant octonis referentes Idibus aera:
 Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
 Artes, quas doceat quivis equestris atque senatoris
 Semet prognatos, vestem servosque sequentes
 In magno ut populo, si quis vidisset, avita
 Ex re praebere sumtus mihi crederet illos.
 Ipse mihi custos in corruptissimis omnes
 Circum doctores aderat: quid multa? pudicum
 (Qui primus virtutis honos) servavit ab omni
 Non solum factis, verum opprobrio quoque turpi:
 Nec timuit, sibi ne vitio quis vertaret, olim
 Si praeco parvas, aut, ut fuit ipse, coactor
 Mercedes sequeretur: neque ego essem questus. ob hoc nunc
 Laus illi debetur, et a me gratia major.
 Nil me poeniteat sanum patris hujus: eoque

aut

Pr.

ad hanc
Pr.

Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
 Sic me defendam, longe mea discrepat istis.
 Et vox et ratio. nam si Natura juberet
 A certis annis ævum remeare peractum;
 Atque alios legere, ad factum quoscumque parentes
 Optaret sibi quisque; meis contentus, honestos
 Fascibus ac sellis nollem mihi sumere; demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
 Nollem onus, haud unquam solitus, portare molestum.
 Nam mihi continuo major quaerenda foret res;
 Atque salutandi plures; ducendus et unus;
 Et comes alter, uti ne solus rusve peregreve
 Exirem; plures calones, atque caballi
 Pascendi; ducenda petorrita. nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel, si libet, usque Tarentum;
 Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
 Objiciet nemo sordes mihi, quas tibi, Tilli,
 Cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur
 Te pueri lasanum portantes oenophorumque.
 Hoc ego commodius, quam tu, praeclare senator,
 Millibus atque aliis vivo. quacumque libido est,
 Incedo solus: percunctor quanti olus ac far:
 Fallacem Circum vespertinumque pererro
 Saepe forum: adfisto divinis: inde domum me
 Ad porri et ciceris refero laganique catinum.
 Coena ministratur pueris tribus; et lapis albus
 Pocula cum cyathio duo sustinet; adstat echinus
 Vilis cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui semper
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris,
 Ad quartam jaceo, post hanc vagor, aut ego, lector
 Aut scripto quod me tacitum juvet, unguor olivo,
 Non quo fraudatis immundis Natta lucernis.

Ast ubi me fessum Sol acrior ire lavatum
 Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
 Pransus non avide, quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, domesticus otior, haec est
 Vita solutorum misera ambitione gravique.
 His me consolor, victurum suavius, ac si
 Quaeſtor avus, pater atque meus, patruſque fuiſſet.

SATIRA VII.

PROSCRIPTI Regis Rupili pus atque venenum
 Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus et lippis notum et tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negotia dives habebat
 Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas;
 Durus homo, atque odio qui posset vincere Regem;
 Confidens, tumidusque: adeo sermonis amari,
 Sisennas, Barros ut equis praecurreret albis.
 Ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
 Convenit (hoc etenim sunt omnes jure molesti,
 Quo fortes, quibus adversum bellum incidit, inter
 Hectors Priamiden, animosum atque inter Achillem
 Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
 Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
 Summa fuit. duo si discordia vexet inertes;
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedis
 Cum Lycio Glaucō, discedat pigrior, ultro
 Muneribus missis) Bruto Praetore tenente
 Ditem Asiam, Rupili et Persi par pugnat, uti non
 Compositi melius cum Bitho Bacchius. in jus
 Acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
 Persius exponit causam; ridetur ab omni
 Conventu; laudat Brutum, laudatque cohortem;
 Solem Asiae Brutum adpellat, stellasque salubres
 Adpellat comites, excepto Rege: Canemillum,

venet

Invisum agricolis sidus venisse : ruebat
 Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
 Tum Praenestinus falso multumque fluenti
 Expressa arbusto regerit convicia ; durus
 Vindemiator, et invictus, cui saepe viator
 Cessisset, magna compellans voce cucullum.
 At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Persius exclamat ; Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges confueris tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum est.

SATIRA VIII.

OLIM truncus eram ficulus, inutile lignum :
 Cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
 Maluit esse Deum : Deus inde ego, furum aviumque
 Maxima formido : nam fures dextra coërcet,
 Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus :
 Ast importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis confidere in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca :
 Hoc miserae plebi stabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurrae, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Hic dabat ; heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquilis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatium ; quo modo tristes
 Albis informem spectabant ossibus agrum.
 Cum mihi non tantum furesque feraeque suetae
 Hunc vexare locum, curae sunt atque labori,
 Quantum carminibus quae versant atque venenis
 Humanos animos : has nullo perdere possum,
 Nec prohibere modo, simul ac vaga Luna decorum.
 Protulit os, quin ossa legant herbasque nocentes.

K 3

The honors of Macones on the Esquiline
 Hill given to the present of the Senate by
 Octavius Caesar.

Vidi egomet nigra succinctam vadere pulla
 Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululantem (pallor utraque
 Fecerat horrendas aspectu) scalpere terram
 Unguibus, et pullam divellere mordicus agnam
 Coeperunt: cruor in fossam confusus; ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturas.
 Lanca et effigies erat, altera cerea: major
 Lanca, quae poenis conpesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat, servilibus, utque
 Jam peritura, modis. Hecaten vocat altera, sacram
 Altera Tisiphonen: serpentes atque videres
 Infernas errare canes; lunamque rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquinare albis
 Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
 Julius, et fragilis Podiatia, furque Vorantus.
 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
 Umbrae cum Sagana resonarent triste et acutum?
 Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
 Abdiderint furtim teris? et inagine cerea
 Largior arserit ignis? et ut non testis inultus
 Horruerim voces Furiarum et facta duarum?
 Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
 Diffissa nate ficus: at illae currere in urbem.
 Canidae dentes, altum Saganæ caliendum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

SATIRA IX.

IBAM forte Via sacra (sicut mens est mos)
 Nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
 Adcurrit quidam notus mihi nomine tantum;
 Adreptaque manu, Quid agis, dulcissime rerum?

Suaviter, ut nunc est, inquam; et cupio omnia quae vis.
 Cum adfectaretur, Numquid vis? occupo: at ille,
 Nōris nos, inquit; docti sumus. Hic ego, Pluris
 Hoc, inquam, mihi eris. misere discedere quaerens,
 Ire modo ocius, interdum consistere, in aurem
 Dicere nescio quid puero. cum sudor ad imos
 Manaret talos; O te, Bolane, cerebri
 Felicem, aiebam tacitus: cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, urbem laudaret; ut illi
 Nil respondebam: Misere cupis, inquit, abire,
 Jamdudum video: sed nil agis; usque tenebo:
 Persequar. hinc quo nunc iter est tibi? nil opus est te
 Circumnagi: quendam volo visere non tibi notum;
 Trans Tiberim longe cubatis, prope Caesaris hortos.
 Nil habeo quod agam, et non sum piger; usque sequar te.
 Demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus,
 Cum gravius dorso subit onus. incipit ille:
 Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
 Non Varium facies: nam quis me scribere plures,
 Aut citius possit versus? quis membra movere
 Mollius? invideat quod et Hermogenes, ego canto.
 Interpellandi locus hic erat. Est tibi mater,
 Cognati, quæis te salvo est opus? Haud mihi quisquam:
 Omnes composui. Felices! nunc ego resto.
 Confice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
 Quod puero cecinit divina mota anus urna:
 "Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 "Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
 "Garrulus hunc quando consumet cunque: loquaces,
 "Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit aetas.
 Ventum erat ad Vestae, quarta jam parte diei
 Praeterita: et casu tunc respondere vadato
 Debat; quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paullum hic ades. Inteream, si
 Aut valeo stare, aut novi civilia jura:

Et propero, quo scis. Dubius sum quid faciam, inquit;
Tene relinquam, an rem. Me fodes. Non faciam, ille:
Et praecedere coepit. ego (ut contendere durum
Cum victore) sequor. Maecenas quo modo tecum?
Hinc repetit. paucorum hominum, et mentis bene sanae.
Nemo dexterius fortuna est usus: haberes
Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
Summosses omnes. Non isto vivimus illic,
Quo tu rere, modo: domus hac nec purior ulla est,
Nec magis his aliena malis: nil mi officit inquam,
Ditior hic, aut est quia doctior: est locus uni-
cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse. Velis tantummodo, quae tua virtus,
Expugnabis: et est qui vinci possit; coque
Difficiles aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus servos corruptam: non, hodie si
Exclusus fuero, desistam; tempora quaeram;
Occurram in triviis; deducam. Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus. Haec dum agit, ecce
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, et illum
Qui pulchre nôisset. consistimus. Unde venis? et
Quo tendis? rogat, et respondet. vellere coepi,
Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
Distorquens oculos, ut me eriperet, male falsus
Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
Certe nescio quid secreto velle loqui te
Ajebas mecum. Memini bene; sed meliore
Tempore dicam; hodie tricesima sabbata, vin' tu
Curtis Judaeis oppedere: Nulla mihi, inquam,
Religio est. At mi; sum paullo infirmior, unus
Multorum; ignosces, alias loquar. Hunc cene solem
Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus, ac me
Sub cultro linquit. casu venit obvius illi

inquam

Adve
Excl
Opp
Undi

N
Ut
Ur
Ne
Et
Er
A
E
In
E
D
I
I
I
I
I

Adversarius, et, Quo tu, turpissime? magna
 Exclamat voce, et, Licet antestari? ego vero
 Oppono auriculam. rapit in jus, clamor utrinque,
 Undique concursus. sic me servavit Apollo.

SATIRA X.

NEMPE in composito dixi pede currere versus
 Lucili. quis tam Lucili fautor inepte est,
 Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caetera: nam sic
 Et Laberi mimos, ut pulchra poemata, mirer.
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 Auditoris; et est quaedam tamen hic quoque virtus:
 Est brevitatis opus, ut currat sententia, neu se
 Inpediat verbis lassas onerantibus aures:
 Et sermone opus est modo tristi, saepe jocofo,
 Defendente vicem modo rhetoris atque poetæ;
 Interdum urbani parentis viribus, atque
 Extenuantis eas consulto. ridiculum acri
 Fortius ac melius magnas plerumque secat res.
 Illi, scripta quibus comoedia prisca viris est,
 Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
 Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
 Nil praeter Calyum et doctus cantare Catullum.
 At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
 Miscuit. ô feri studiorum! quine putetis
 Difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit. at sermo lingua concinnus utraque
 Suavior (ut Chio nota si commissa Falerni est)
 Cum versas facias, te ipsum percontor, an, et cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli,
 Scilicet oblitus patriæque patrisque, Latine
 Cum Pedius causas exsudet Poplicola, atque

Corvinus, patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis?
 Atqui ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
 Versiculos, vetuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 In silvam non ligna feras insanius, ac si
 Magnas Graecorum malis implere catervas.
 Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
desingit. Diffingit Rheni luteum caput; haec ego ludo,
 Quae nec in aede sonent certantia, iudice Tarpa,
 Nec redeant iterum atque iterum spectanda theatris.
 Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
 Eludente senem, comis garrire libellos,
 Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
 Facta canit pede ter percusso: forte epos acer,
 Ut nemo, Varius ducit; molle atque facetum
 Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
 Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
 Haerentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi fluere hunc lutulentum, saepe ferentem
 Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeso,
 Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?
 Nil comis tragici mutat Lucilius Acti?
 Non ridet versus Enni gravitate minores,
 Cum de se loquitur, non ut majore reprehens?
 Quid vetat et nosmet Lucilli scripta legentes
 Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos et cunctos
 Mollius, ac si quis pedibus quid claudere senis
 Hoc tantum contentus, amet scripisse ducentos
 Ante cibum versus, totidem coenatus? Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido ferventius amni
 Ingenium; capis quem fama est esse librisque

Ambustum propriis: fuerit Lucilius, inquam,
Comis et urbanus; fuerit limatior idem,
Quam rudis, et Graecis intacti carminis auctor,
Quamque poetarum seniorum turba: sed ille,
Si foret hoc nostrum fato dilatus in aevum,
Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: et in versu faciendo
Saepe caput scaberet, vivos et roderet ungues.
Saepe stilum vertas, iterum quae digna legi sint
Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam satis est equitem mihi plaudere: ut audax,
Contemtis aliis, explosa Arbuscula dixit.
Men? moveat cimes Pantilius? aut cruciet, quod
Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conviva Tigelli?
Plotius, et Varius, Maecenas, Virgiliusque,
Valgius, et probet haec Octavius optimus, atque
Fuscus; et haec utinam Viscorum laudet uterque:
Ambitione relegata, te dicere possum,
Pollio; te, Messala, rno cum fratre; simulque
Vos Bibuli, et Servi, simul his te, candide Furni;
Conplures alios, doctos ego quos et amicos
Prudens praetereo: quibus haec, sint qualiacunque,
Adridere velim; doliturus, si placeant spe
Deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli,
Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec subscribe libello.

S E R M O N U M

LIBER SECUNDUS.

SATIRA I.

SUNT, quibus in Satira videor nimis acer, et ultra
Legem tendere opus: sine nervis altera quidquid
 Conposui pars esse putat, similesque meorum
 Mille die versus deduci posse. Trebati,
 Quid faciam praescribere? Quiescas. Ne faciam, inquis,
 Omnino versus? Aio. Peream male, si non
 Optimum erat; verum nequeo dormire. Ter uncti
 Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto;
 Inriguumque mero sub noctem corpus habento.
 Aut, si tantus amor scribendi te rapit, ande
 Caesaris invicti res dicere, multa laborum
 Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires
 Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
 Agmina, nec fracta pereuntes cuspidē Gallos,
 Aut labentis equo describat vulnera Parthi.
 Attamen et iustum poteras et scribere fortem,
 Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
 Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
 Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem;
 Cui male si palpare, recalcitrat undique tutus.
 Quanto rectius hoc, quam tristi laedere versu
 Pantolabum scurram, Nomentanumque nepotem?
 Cum sibi quisque timet, quanquam est intactus, et odit.
 # Quid faciam? saltat Milonius, ut semel icto
 Accessit fervor capiti, numerusque lucernis.

Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem.
 Pugnīs. Quot capitum vivunt, totidem studiorum
 Millia. me pedibus delectat claudere verba
 Lucill ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
 Credebat libris; neque, si male cesserat, usquam
 Decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis
 Votiva pateat veluti descripta tabella,
 Vita senis. sequor hunc, Lucanus an Apulus, anceps:
 "Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 "Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,
 "Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis;
 "Sive quod Apula gens, seu quod Lucania bellum
 "Incuteret violenta." sed hic stilus haud petet ultro
 Quemquam animantem, et me veluti custodiet ensis
 Vagina testis: quem cur distringere coner,
 Tutus ab infestis latronibus? o pater et rex
 Jupiter, ut pereat positum rubigine telum;
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
 Qui me commoritur (melius non tangere, clamo)
 Flebit, et insignis tota cantabitur urbe.
 Cervius iratus leges minitatur et urnam;
 Canidia Albucī, quibus est inimica, venenum;
 Grande malum Turinus, si quis se iudice certet.
 Ut, quo quisque valet, suspectos terreat; utque
 Imperet hoc Natura potens, sic conlige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit; unde, nisi intus
 Monstratum? Scaevae vivacem crede nepoti
 Matrem; nil faciet sceleris pia dextera, (mirum
 Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos)
 Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
 Ne longum faciam; seu me tranquilla senectus
 Exspectat; seu Mors atris circumvolat alis;
 Dives, inops; Romae, seu Fors ita jusserit, exul;
 Quisquis erit vitae, scribam, color. o puer, ut sis

Vitalis metuo; et majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum est Lucilius ansus
 Primus in hunc operis componere carmina morem,
 Detrahere et pellem, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis; num Laelius, aut qui
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi? aut laeso dolere Metello?
 Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
 Primores populi adripuit populumque tributum;
 Scilicet uni aequus Virtuti atque ejus amicis.
 Quin, ubi se a vulgo et scena in secreta remorant
 Virtus Scipiadae et mitis sapientia Laeli;
 Nugari cum illo, et discincti ludere, donec
 Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quamvis
 Infra Lucilli censum ingeniumque; tamen me
 Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
 Invidia; et fragili quaerens inlidere dentem,
 Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
 Dissentis. Equidem nihil hinc diffingere possum.
 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
 Incutiat tibi quid sanctarum in secula legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Judiciumque. Esto, si quis mala: sed bona si quis
Judice condiderit laudatur Caesare. si quis
 Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse,
 Solventur risu tabulae: tu missus abibis.

SATIRA II.

qua
Reclius
 QUAE virtus et quanta, boni, sit vivere parvo,
 (Nec meus hic sermo est, sed quem praecepit Osellus,
 Rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minerva)
 Discite, non inter lances mensasque nitentes;
 Cum stupet insanis acies fulgoribus, et cum
 Adclinis falsis animus meliora recusat:

Verum hic inpransi mecum disquirite. Cur hoc?
 Dicam, si potero. male verum examinat omnis
 Conruptus iudex. leporem sc̄tatus, equove
 Lassus ab indomito; vel si Romana fatigat
 Militia adsueta Graecari; seu pila velox,
 Molliter austerum studio fallente laborem;
 Seu te discus agit, pete cedentem aëra disco;
 Cum labor extuderit fastidia; siccus, inanis
 Sperne cibum vilem; nisi Hymettia mella Falerno
 Ne biberis diluta. foris est promus, et atrum
 Defendens pisces hiemat mare: cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet. Unde putas, aut
 Qui partum? non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in te ipso est. tu pulmentaria quaere
 Sudando. pinguem vitis albumque nec ostrea,
 Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois.
 Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
 Hoc potius, quam gallina tergere palatum,
 Conruptus vanis rerum; quia veneat auro
 Rara avis, et picta pandat spectacula cauda:
 Tanquam ad rem adtineat quidquam. num vesceris ista,
 Quam laudas, pluma? cocto num adest honor idem?
 Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illa;
 Inparibus formis deceptum te patet. esto.
 Unde datum sentis, lupo hic, Tiberinus, an alto
 Captus hiet? pontesne inter jastratus, an amnis
 Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
 Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse est.
 Ducit te species, video. quo pertinet ergo
 Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
 Majorem Natura modum dedit, his breve pondus.
 Jejunos raro stomachus vulgaria temnit,
 Porrectum magno magnum spectare catino
 Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
 Praesentes Austri, coquite horum obsonia: quanquam

Putet aper rhombusque recens, mala copia quando
 Aegrum sollicitat stomachum; cum rapula plenus
 Atque acidas mavult inulas. nec dum omnis abacta
 Pauperies epulis regum; nam vilibus ovis,
 Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem
 Galloni praeconis erat acipensere mensa
 Infamis. quid? tum rhombos minus aequora alebant?
 Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
 Donec vos auctor docuit praetorius. ergo
 Si quis nunc mergos suaves edixerit affos,
 Parebit pravi docilis Romana Juventus.
 Sordidus a tenui victu distabit, Ofello
 Judice. nam frustra vitium vitaveris illud,
 Si te alio pravus detorseris. Avidienus,
 Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
 Quinquennes oleas est, et silvestria corna;
 Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum; et
 Cujus odorem olei nequeas perferre. (licebit
 Ille repotia, natales, aliosve dierum
 Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur, et horum
 Utrum imitabitur? hac urguet lupus, hac canis, aiunt.
 Mundus erit, qua non offendant sordibus, atque
 In neutram partem cultus miser. hic neque servis,
 Albuct senis exemplo, dum munia didit,
 Saevus erit: nec sic ut simplex Naevius, unctam
 Convivis praebebit equam: vitium hoc quoque magnum.
 Accipe nunc, victus tenuis quae, quantaque secum
 Adferat. in primis valeas bene: nam variae res
 Ut noceant homini, credas, memor illius escae
 Quae simplex olim tibi federit. at simul assis
 Misceueris elixa, simul conchylia turdis;
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita, vides, ut pallidus omnis

Coena defurgat dubia? quin corpus onustum
 Hesternis vitiis animum quoque praegravat una,
 Atque adfigit humo divinae particulam auras.
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, vegetus praescripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
 Sive diem festum rediens advexerit annus,
 Seu recreare volet tenuatum corpus, ubique
 Accedent anni, et tractari mollius aetas
 Inbecilla volet: tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer et validus praesumis, mollitiem; seu
 Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?
 Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus
 Illis nullus erat: sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens, vitiatum commodius, quam
 Integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter
 Heroas natum tellus me prima tulisset!
 Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
 Occupat humanam? grandes rhombi, patinaeque
 Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 As, laquei pretium. Jure, inquis, Trasius istis
 Jurgatur verbis: ego vestigalia magna
 Divitiasque habeo tribus amplas regibus. Ergo
 Quod superat, non est melius quo insumere possis?
 Cur eget indignus quisquam, te divite? quare
 Templa ruunt antiqua Deum? cur, inprobe, carae
 Non aliquid patriae tanto emetiris acervo?
 Uni nimirum tibi recte semper erunt res?
 O magnus posthac inimicis risus! uterque
 Ad casus dubios fideri sibi certius? hic, qui
 Pluribus adfuerit mentem corpusque superbum;
 An qui contentus parvo, metuensque futuri,
 In pace, ut sapiens, aptârit idonea bello?

Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
 Integris opibus novi non latius usum,
 Quam nunc accisis, videas metato in agello,
 Cum pecore et gnatis, fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quidquam praeter olus fumosae cum pede pernae:
 Ac mihi, seu longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus; bene erat, non piscibus urbe petitis,
 Sed pullo, atque hoedo: tum pensilis uva secundas
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.
 Post hoc ludus erat culpa potare magistra:
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractae seria frontis.
 Saeviat, atque novos moveat Fortuna tumultus;
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcus, aut vos,
 O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
 Nam propriae telluris herum Natura, neque illum,
 Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille;
 Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris,
 Postremum expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dictus, erit nulli proprius, sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
 Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

SATIRA III.

Si. Dem. SIC raro scribis, ut toto non quater anno
 Membranam poscas, scriptorum quaeque retexens,
 Iratus tibi, quod vini somnique benignus
 Nil dignum sermone canas: quid fiet? at ipsis
 Saturnalibus huc fugisti sobrius. ergo
 Dic aliquid dignum promissis. incipe. *H* nil est.
 Culpantur frustra calami, inmeritusque laborat

Iratis natus paries Dis atque poëtis.

Atqui vultus erat multa ac praeclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.

Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?

Eupolin Archilocho? comites educere tantos?

Invidiam placare paras, Virtute relicta?

Contemnere miser. vitanda est improba Siren

Desidia; aut quidquid vita meliore parasti

Ponendum aequo animo. Di te, Damasippe, Deaeque

Verum ob consilium donent tonsore. sed unde

Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea Janum

Ad medium fracta est, aliena negotia curo,

Excussus propriis. olim nam quaerere amabam,

Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus aere;

Quid sculptum infabre, quid fufum durius esset;

Callidus huic signo ponebam millia centum;

Hortos, egregiasque domos mercarier unus

Cum lucro noram. unde frequentia Mercuriale

Inposuere mihi cognomen compita. Novi,

Et miror morbi purgatum te illius. Atqui,

Emovit veterem miris novus, ut solet, in cor

Trajecto lateris miseri, capitisve dolore:

Ut lethargicus hic cum sit pugil, et medicum urguet.

Dum ne quid simile huic, esto ut libet. O bone, ne te

Frustreres; insanis et tu, stultique prope omnes,

Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira

Descripfi docillis praecepta haec, tempore quo me

Solatus iussit sapientem pascere barbam;

Atque a Fabricio non tristem ponte reverti.

Nam, male re gesta, cum vellem mittere operto

Me capite in flumen, dexter stetit, et, Cave faxis

Te quidquam indignum: pudor, inquit, te malus urguet,

Insanos qui inter vereare insanus haberi.

Primum nam inquam, quid sit furere: hoc si erit in te

Solo; nil verbi, percas quia fortiter, addam.

Quem mala stultitia, et quemcunque inscitia veri
 Caecum agit, insanum Chryssippi porticus et grex
 Autumat. haec populos, haec magnos formula reges,
 Excepto sapiente, tenet. nunc accipe, quare
 Desipiant omnes, aequae ac tu, qui tibi nomen
 Insano posuere. velut silvis, ubi passim
 Palantes error certo de tramite pellit,
 Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit; unus utrique
 Error, sed variis includit partibus: hoc te
 Crede modo insanum; nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
 Stultitiae nihilum metuenda timentis; ut ignes,
 Ut rupes, fluviosque in campo obstare queratur:
 Alterum et huic varium et nihilo sapientius, ignes
 Per medios fluviosque ruentis. clamet amica
 Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor,
 Hic fossa est ingens, hic rupes maxima, serva:
 Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
 Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
 "Mater, te adpello," clamantibus. huic ego vulgus
 Errori similem cunctum insanire docebo.
 Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
 Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
 Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:
 Tunc insanus eris, si acceperis? an magis excors
 Reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
 Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Cicutae
 Nodosi tabulas centum: mille adde catenas:
 Effugiet tamen haec sceleratus vincula Proteus.
 Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
 Fiet aper, modo avis, modo saxum, et, cum volet, arbor.
 Si male rem gerere insani est: contra, bene sani:
 Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli
 Distantis, quod tu nunquam referbere possis.
 Audire, atque togam jubeo componere, quisquis

*utrimq;
Cura:*

Ambitione mala, aut argenti pallet amore;
 Quisquis luxuria, tristive superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet; huc propius me,
 Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.
 Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberī summam incidere sepulcro;
 Nī sic fecissent, gladiatorum dare centum
 Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio Arri,
 Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
 Seu recte, hoc volui, ne sis patruus mihi. Credo
 Hoc Staberī prudentem animum vidisse. Quid ergo
 Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
 Heredes voluit? quoad vixit, credidit ingens
 Pauperiem vitium, et cavit nihil acrius; ut, si
 Forte minus locuples uno quadrante periret,
 Ipse videretur sibi nequior. omnis enim res,
 Virtus, fama, decus, divina humanaque pulchris
 Divitiis parent; quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, justus. Sapiensne? Etiam, et rex
 Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
 Speravit magnae laudi fore. Quid simile isti
 Graecus Aristippus? qui servos projicere aurum
 In media jussit Libya; quia tardius irent
 Propter onus segnes. uter est insanior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emtas conportet in unum,
 Nec studio citharae, nec Musae deditus ulli;
 Si scalpra ac formas non futor; nautica vela
 Aversus mercaturis; delirus, et amens
 Undique dicatur merito. qui discrepat istis,
 Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
 Conpositis, metuensque velut contingere sacrum;
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porrectus vigilet cum longo fuste, neque illinc

Audeat esuriens dominus contingere granum;
 Ac potius foliis parcus vescatur amaris:
 Si, positis intus Chii veterisque Falerni
 Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
 Potet acetum: age, si et stramentis incubet unde
 Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca;
 Nimirum insanus paucis videatur; eo quod
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem,
 Filius, aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
 Dis inimice senex, custodis? ne tibi desit:
 Quantum enim summae eurtabit quisque dicrum,
 Unguere si caules oleo meliore, caputque
 Coeperis inpeza foedum porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, surripis, auferis
 Undique? tun' sanus? populum si cadere saxis
 Incipias, servosve, tuo quos acre pararis;
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellas.
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
 Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
 Nec ferro, ut demens, genitricem occidis, Orestes.
 An tu reris eum occisa insanisse parente,
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
 In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
 Quin, ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis;
 Non Pyladen ferro violare, aususve sororem
 Electram: tantum maledicit utrique, vocando
 Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis,
 Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
 Qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamque profestis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus; ut heres
 Jam circum, loculos, et claves laetus ovanisque
 Curreret, hunc medicus multum celer atque fidelis

Excitat hoc pacto : mensam poni jubet, atque

Effundi saccos nummorum, accedere plures

Ad numerandum ; hominem sic erigit. addit et illud ;

Ni tua custodis, avidus jam haec auferet heres.

Men' vivo ? Ut vivas igitur, vigila. hoc age. Quid vis ?

Deficient inopem venae te, ni cibus atque

Ingens accedat stomacho fultura ruenti.

Tu cessas ? agetum : fume hoc ptisanarium oryzae.

Quanti emptae ? Parvo. Quanti ergo ? Octo assibus. Eheu !

Quid refert morbo, an fortis, pereamne rapinis ?

Quisnam igitur sanus ? Qui non stultus. Quid avarus ?

Stultus et insanus. Quid ? quis non sit avarus ?

Continuo sanus ? Minime. Cur Stoice ? Dicam.

Non est cardiacus (Craterum dixisse putato)

Hic aeger : recte est igitur, surgetque ? negabit :

Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.

Non est perjurus, neque sordidus : inmolet aquis

Hic porcum Laribus. verum ambitiosus et audax

Naviget Anticyram. quid enim differt, balatroni

Dones quidquid habes, an nunquam utare paratis ?

Servius Oppidius Canus ! duo praedia, dives

Antiquo censu, gnatis divisse duobus

Fertur, et hoc moriens pueris dixisse vocatis

Ad lectum : Postquam te talos, Aule, nuceſque

Ferre sinu laxo, donare, et ludere vidi :

Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem ;

Extimui, ne vos ageret vesania discors ;

Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.

Quare per Divos oratus uterque Penates,

Tu cave ne minuas ; tu ne majus facias id,

Quod satis esse putat pater, et Natura coercet.

Practerea, ne vos titillet gloria, jure

jurando obstringam ambo : uter aedilis, fueritve

Vestrum praetor, is intestabilis et sacer esto.

In cicere atque faba bona tu, perdasque lupinis,

Latus ut in circo spatiare, et aëneus ut stes;
 Nudus agris, nudus nummis, insane, paternis?
 Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
 Astuta ingennum vulpes imitata leonem?
 Ne quis hymasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
 Rex sum. Nil ultra quaero plebeius. Et aequam
 Rem imperito: ac si cui videor non justus; inulto
 Dicere, quae sentit, permitto. Maxime Regum,
 Di tibi dent capta classem deducere Troja;
 Ergo consulere, et mox respondere licebit?
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties servatis clarus Achivis;
 Gaudeat ut populus Priami, Priamusque inhumato,
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
 Mille ovium insanus morti dedit, inclytum Ulysses
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam
 Ante aras, spargisque mola caput, inprobe, falsa,
 Rectum animi servas? Quorsum? Insanus quid enim Ajax
 Fecit? cum stravit ferro pecus; abstinuit vim
 Uxore et gnato, mala multa precatus Atridis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulysses.
 Verum ego, ut haerentes adverso litore naves
 Eriperem, prudens placavi sanguine Divos:
 Nempe tuo, furiose. Meo, sed non furiosus.
 Qui species alias veris, scelerisque tumultu
 Permissas capiet, conmotus habebitur; atque
 Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.
 Ajax inmeritos dum occidit, desipit, agnos?
 Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes,
 Stas animo? et purum est, vitio tibi cum tumidum est cor?
 Si quis lestica nitidam gestare amet agnam;
 Huic vestem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
 Pusam, aut Pusillam adpellet, fortique marito
 Destinet uxorem; interdicho huic omne adimat jus

veri

Pusam aut Pusillam

Praeto
 Quid?
 Intege
 Stultit
 Et fun
 Hunc
 Nunc
 Vince
 Hic si
 Edict
 Ungu
 Cum
 Man
 Verb
 Cuiq
 Accip
 In ni
 Coer
 Segn
 Sum
 Unde
 Filiu
 (Scil
 Dila
 Illu
 Qui
 Neq
 Lus
 Quo
 Aed
 Lus
 Si q
 Si p
 Ne
 Qu

Praetor, et ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna.
 Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi prava
 Stultitia, hic summa est insania: qui sceleratus,
 Et furiosus erit. quem cepit vitrea fama.
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc, age, Luxuriam et Nomentanum adripe mecum:
 Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.
 Hic simul accepit patrimonii mille talenta,
 Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
 Unguentarius ac Tusci turba in pia vici,
 Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum,
 Mane domum veniant. quid tum? venere frequentes;
 Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid et horum
 Cuique domi est, id crede tuum; et vel nunc pete, vel cras.
 Accipe, quid contra juvenis responderit aequus.
 In nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Coenem ego: tu pisces hiberno ex aequore verris:
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer:
 Sume tibi decies; tibi tantundem; tibi triplex,
 Unde uxor media currit de nocte vocata.
 Filius Aesopi detractam ex auro Metellae,
 (Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto
 Diluit insignem baccam, qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
 Quincti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia et nugis, pravorum et amore gemellum,
 Lusciniis soliti inpenso prandere coemtis:
 Quorsum abeant sani? creta an carbone notandi?
 Aedificare casas, plostello adungere mures,
 Ludere par inpar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectet barbatum; amentia verset.
 Si puerilius his ratio esse evincet amare;
 Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus
 Quale prius, ludas opus, an meretricis amore

Sollicitus piores: quaero, faciasne, quod olim
 Mutatus Polemo? ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cubital, focalia: potus ut ille
 Dicitur ex collo furtim carpisse coronas,
 Postquam est inpransi conreptus voce magistri?
 Porrigis irato puero cum poma, recusat;
 Sume Catelle; negat: si non des, optat. amator
 Exclusus qui distat? agit ubi secum, eat, an non,
 Quo rediturus erat non arcessitus; et haeret
 Invisis foribus: ne nunc, cum me vocat ultro,
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclusit, revocat, redeam? non, si obscret. Ecce
 Servus non paullo sapientior: ô here, quae res
 Nec modum habet neque consilium, ratione modoque
 Tractari non vult. in amore haec sunt mala: bellam,
 Pax rursus. haec si quis tempestatis prope ritu
 Mobilia, et caeca fluitantia sorte, laboret
 Reddere certa sibi, nihilo plus explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione modoque.
 Quid? cum Picens excerpens semina pomis,
 Gaudes, si cameram percussit forte, penes te es?
 Quid? cum balba feris annofo verba palato,
 Aedificante casas qui sanior? adde cruorem
 Stultitiae, atque ignem gladio scrutare. modo, inquam,
 Hellade percussa, Marius cum praecipitat se,
 Cerritus fuit? an commotae crimine mentis
 Absolves hominem, et sceleris damnabis eundem,
 Ex more inponens cognata vocabula rebus?
 Libertinus erat, qui circum compita siccus
 Lautis mane senex manibus currebat, et, Unum,
 (Quid tam magnum? addens) unum me surpите morti,
 Dis etenim facile est, orabat; sanus utrisque
 Auribus, atque oculis: mentem, nisi litigiosus,
 Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque vulgus
 Chrysippus ponit secunda in gente Meneni.

Jupiter,
 Mater a
 Frigid
 Mane d
 In Tib
 Aegrun
 In geli
 Quone
 Haec i
 Arma
 Dixer
 Respic
 # Stoice
 Quam
 Insan
 1 Quid
 Gna
 # Stult
 Atqu
 Aeg
 Aed
 Ad f
 Cor
 Spin
 An
 Ta
 Ab
 Un
 Bel
 Q
 M
 Se
 P
 A
 Q

Jupiter, ingentes qui das, adimisque dolores,
 Mater ait pueri menses jam quinque cubantis,
 Frigida si puerum quartana reliquerit, illo
 Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
 In Tiberi stabit. casus medicusve levarit
 Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
 In gelida fixum ripa, febrimque reducet.

Quone malo mentem concussa? timore Deorum.

Haec mihi Stertinius, sapientum octavus, amico

Arma dedit; posthac ne compellarer inultus.

Dixerit insanum qui me, totidem audiet; atque

Respicere ignoto disceat pendentia tergo.

* Stoicæ, post damnum sic vendas omnia pluris,

Quam me stultitiam (quoniam non est genus unum)

Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.

7 Quid? caput abscissum manibus cum portat Agave

Gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur?

* Stultum me fateor (liceat concedere veris)

Atque etiam insanum: tantum hoc edissere, quo me

Aegrotare putes animi vitio. Accipe: primum

Aedificas; hoc est, longos imitaris, ab imo

Ad summum totus moduli bipedalis, et idem

Corpore majorem rides Turbonis in armis

Spiritum et incessum: qui ridiculus minus illo?

An quodcunque facit Maecenas, te quoque verum est,

Tanto dissimilem, et tanto certare minorem?

Absentis ranae pullis vituli pede pressis,

Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens

Belua cognatos eliserit. illa rogare,

Quantane? Num tandem, se inflans, sic magna fuisset?

Major dimidio. Num tanto? cum magis atque

Se magis inflaret; Non, si te ruperis, inquit,

Par eris. Haec a te non multum abludit imago.

Adde poemata nunc, hoc est, oleum: adde camino;

Quae si quis sanus fecit, sanus facis et tu.

Tantum, sufflans se, magna fit, tu

Non dico horrendam rabiem. Jam desine. Cultum
 Majorem censu. Teneas, Damasippe, tuis te.
 Mille puellarum, puerorum mille furores.
 O major tandem parcas insane minori.

SATIRA IV.

UNDE, et quo Catus? Non est mihi tempus aventi
 Ponere signa novis praeceptis; qualia vincant
 Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
 Peccatum fateor; cum te sic tempore laevo
 Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox;
 Siue est naturae hoc, siue artis, mirus utroque.
 Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem;
 Utpote res tenues, tenui sermone peractas.
 Ede hominis nomen; simul an Romanus, an hospes.
 Ipsa memor praecepta canam: celabitur auctor.
 Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
 Ut succi melioris, et ut magis alba rotundis,
 Ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.
 Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,
 Dulcior: inriguo nihil est elutius horto.
 Si vespertinus subito te oppresserit hospes;
 Ne gallina malum responset dura palato,
 Doctus eris vivam misto mersare Falerno:
 Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
 Natura est; aliis male creditur. ille salubres
 Aestates peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante gravem quae legerit arbore solem.
 Aufidius forti miscebat mella Falerno,
 Mendose; quoniam vacuis committere venis
 Nil nisi lene decet. leni praecordia mulso
 Prolueris melius. si dura morabitur alvus,
Mitulus et viles pellent obstantia conchae,

alta

Et la
 Lub
 Sed n
 Mur
 Oftr
 Pect
 Nec
 Non
 Nec
 Ign
 Lan
 Umb
 Cur
 Nam
 Vinc
 Fecu
 Pisci
 Ante
 Sun
 Neq
 Ut f
 Qua
 Ma
 No
 Et d
 Inte
 Sur
 Vin
 Qu
 To
 Pot
 Pos
 Fla
 Qu
 Est

Et lapathi brevis herba ; sed albo non sine Coo.
Lubrica nascentes implent conchyliæ lunæ.
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ :
Murice Bajano melior Lucrina peloris,
Ostrea Circæis, Miseno oriuntur echini ;
Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
Nec sibi coenarum quivis temere adroget artem,
Non prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est cara pisces averrere mensa,
Ignarum, quibus est jus aptius, et quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
Umbæ, et iligna nutritus glande, rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem ;
Nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.
Vinea summittit capreas non semper edules.
Fecundæ leporis sapiens sectabitur armos.
Piscibus atque avibus quæ natura, et foret ætas,
Ante meum nulli patuit quæsitæ palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re una consumere curam :
Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, labore ;
Quali perfundat pisces securus olivo.
Massica si coelo subponas vina sereno,
Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus : at illa
Integrum perdunt lino vitiatæ saporem.
Surrentina vaser qui miscet faece Falerna
Vina, columbino linum bene colligit ovo ;
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
Tostis marcentem squillis recreabis et Asra
Potorem cochlea : nam lactuca innatat acri
Post vinum stomacho : perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morsus refici : quin omnia malit,
Quaecumque inmundis fervent adlata popinis.
Est operæ pretium duplicis pernoscere juris

Naturam. Simplex e dulci constat olivo :
 Quod pingui miscere mero murique decebit,
 Non alia, quam qua Byzantia putuit orea.
 Hoc ubi confusum fectis inferbuit herbis,
 Corycioque croco sparsum stetit, insuper addes
 Pressa Venafranae quod bacca remisit olivae.
 Picenis cedunt pomis Tiburtia succo:
 Nam facie praestant. Venucula convenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam :
 Hanc ego cum malis, ego faecem primus, et aloc,
 Primus et invenior piper album cum sale nigro
 Incretum, puris circumposuisse catillis.
 Inmane est vitium, dare millia terna macello,
 Angustoque vagos pisces urguere catino.
 Magna movent stomacho fastidia; seu puer unctis
 Tractavit calicem manibus, dum furta ligurit:
 Sive gravis veteri craterae limus adhaesit.
 Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
 Conssitit sumtus? neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
 Et Tyrias dare circum inlota toralia vestes,
 Oblitum, quanto curam sumtumque minorem
 Haec habeant, tanto reprimi justius illis,
 Quae nisi divitibus nequeant contingere mensis?
 Docte Cati, per siccitiam Divosque rogatus,
 Ducere me auditum, perges quicumque, memento.
 Nam quamvis referas memori mihi pectore cuncta,
 Non tamen interpres tantundem juveris. adde
 Vultum habitumque hominis; quem tu vidisse beatus
 Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
 Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,
 Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

ulyss
 H
 Artib
 Non
 Aspice
 Nudu
 Aut a
 Et g
 Quan
 Accip
 Sive
 Res
 Et q
 Ante
 Qui
 Sang
 Tu
 Utu
 Me
 Pau
 Et
 Div
 Dix
 Te
 Inf
 Au
 Ma
 Vi
 Qu
 De
 Sp
 Qu

SATIRA V.

HOC quoque, Tiresia, praeter narrata, petenti
 Responde: quibus amissas reparare queam res
 Artibus atque modis. quid rides? Jamne, dolose,
 Non satis est Ithacam revehi, patriosque penates
 Aspicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudus inopsque domum redeam, te vate: neque illic
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
 Et genus et virtus, nisi cum re, vilior alga est.
 ¶ Quando pauperiem, missis ambagibus, horres:
 Accipe, qua ratione queas ditescere. turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi, devolet illuc,
 Res ubi magna nitet, domino sene: dulcia poma,
 Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives;
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 ¶ Utne tegam spurco Damae latus? haud ita Trojae
 Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
 Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo.
 Et quondam majora tuli. tu protenus, unde
 Divitias, aerisque ruam, dic, augur, acervos.
 ¶ Dixi equidem, et dico. captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu, si vaser unus et alter
 Insidiatorem praeroso fugerit hamo,
 Aut spem deponas, aut artem inlusus omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor: fama civem causaque priorem:
 Sperne, domi si gnatus erit, secundave conjux.
 Quincte, puta, aut Publi (gaudent praenominis molles

Auriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum :
 Jus anceps novi : causas defendere possum :
 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
 Contemtum cassa nuce pauperet : haec mea cura est,
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. ire domum, atque
 Pelliculam curare jube : si cognitor ipse :
 Persta, atque obdura : seu rubra Canicula findet
 Infantes statuas : seu pingui tentus omaso
Furius hibernas cana nive conspuet Alpes.
 Nonne vides (aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer ?
 Plures adnabunt thunni, et ceteria crescent.
 Si cui praeterea validus male filius in re
 Praeclara sublatus aletur ; ne manifestum
 Coelibis obsequium nudet te, leniter in spem
 Adrepe officiosus, ut et scribare secundus
 Heres ; et, si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias : perraro haec alta fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
 Abnuere, et tabulas a te removere memento :
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
Cera velit versu : solus, multisne coheres,
 Veloci percurrere oculo. plerumque recoctus
 Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem ;
 Captatorque dabit risus Nasica Corano.
 Num furis ? an prudens ludis me, obscura canendo ?
 O Laërtiade, quidquid dicam, aut erit, aut non :
 Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
 Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
 Demissum genus Aenea, tellure marique
 Magnus erit ; forti nubet procera Corano
 Filia Nasicae metuentis reddere soldum.
 Tum gener hoc faciet : tabulas socero dabit, atque
 Ut legat, orabit : multum Nasica negatas

Accipiet
 Nil sibi
 Illud ad
 Libertu
 Accedas
 Adjuvat
 Expugn
 Laudat
 Penelop
 Perduci
 Quam
 Venit
 Nec tan
 Sic tibi
 De sen
 Ut can
 Me sen
 Ex tes
 Unctur
 Scilicet
 Quod
 Neu d
 Diffici
 Non e
 Stes c
 Obseq
 Cautu
 Oppos
 Inpor
 Ad co
 Cresc
 Cum
 Et ce
 Audie
 Nusq

Accipiet tandem, tacitus leget; invenietque
 Nil sibi legatum, praeter plorare, suisque.
 Illud ad haec jubeo: mulier si forte dolosa,
 Libertusve senem delirum temperet; illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius ipsum
 Expugnare caput. scribet mala carmina vecors?
 Laudato. scortator erit? cave te roget: ultro
 Penelopen facilis potiori trade.⁴ Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim magno, donandi parca juvenus,
 Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinae.
 Sic tibi Penelope frugi est: quae si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum,
 Ut canis, a corio nunquam absterrebitur uncto.
 Me sene, quod dicam, factum est. anus improba Thebis
 Ex testamento sic est elata: cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
 Scilicet elabi si posset mortua: credo,
 Quod nimium insliterat viventi. cautus adito:
 Neu desis operae: neve immoderatq; abundes.
 Difficilem et morosum offendes garrulus. ultro
 Non etiam fileas. Davus sis comicus; atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbuit aura,
 Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
 Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
 Inportunus amat laudari? donec, Ohe jam!
 Ad coelum manibus sublati dixerit, urge, et
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo curaue levarit;
 Et certum vigilans, Quartae sic partis Ulysses, *esto*
 Audieris heres: Ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?

Sparge subinde: et, si paullum potes, inlacrimare. est
 Gaudia prodentem vultum celare. sepulcrum
 Permissum arbitrio, sine sordibus extrue: funus
 Egregie factum laudet vicinia. si quis
 Forte coheredum senior male tussiet; huic tu
 Dic, ex parte tua, seu fundi, sive domus sit
 Emtor, gaudentem nummo te addicere, sed me
 Imperiosa trahit Proserpina; vive, valeque.

SATIRA VI.

HOC erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, et tecto vicinus jugis aquae fons,
 Et paullum silvae super his foret. auctius atque
 Di melius fecere. bene est. nihil amplius oro,
Maja nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis.
 Si neque majorem feci ratione mala rem,
 Nec sum facturum vitio, culpave minorem:
 Si veneror stultus nihil horum; O si angulus ille
 Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
 O si urnam argenti fors quae mihi monstret! ut illi,
 Thesauro invento qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
Hercule: si quod adest, gratum juvat: hac prece te oro,
 Pingue pecus domino facias, et cetera praeter
Ingenium; utque soles, custos mihi maximus adsis.
 Ergo ubi me in montes et in arcem ex urbe removi,
 Quid prius inlustrem Satiris Musaque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
 Autumnusque gravis, Libitinae quae stus acerbae.
 Matutine pater, seu Jane libentius audis,
 Unde homines operum primos vitaeque labores
 Instituunt (sic Dis placitum) tu carminis esto
 Principium. Romae sponforem me rapis. Eia,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:

Sive A
 Interio
 Postmo
 Luctan
 Quid v
 Iratis
 Ad Ma
 Hoc ju
 Ventu
 Per ca
 Rosci
 De re
 Oraba
 Inpri
 Dixer
 Septim
 Ex q
 In nu
 Velle
 Hoc
 Matu
 Et q
 Per
 Invi
 Luse
 Frig
 Quic
 Scire
 Num
 Sem
 Si q
 Prae
 Jur
 Scil
 Per

Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
 Postmodo, quod mi obsit, clare certumque locuto,
 Luctandum in turba, facienda injuria tardis.
 Quid vis, insane, et quas res agis? improbus urguet
 Iratis precibus. tu pulsas omne quod obstat,
 Ad Maecenatem memori si mente recurras.
 Hoc juvat, et melli est, non mentiar. at simul atras
 Ventum est Esquilias, aliena negotia centum
 Per caput et circa saliunt latus. ante secundam
 Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.
 De re communi scribae magna atque nova te
 Orabant hodie meminisses, Quinſte, reverti.
Inprimat his, cura, Maecenas signa tabellis.
 Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, et instat.
 Septimus octavo propior jam fugerit annus,
 Ex quo Maecenas me coepit habere suorum
 In numero, duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
 Vellet, iter faciens, et cui concedere nugas
 Hoc genus: Hora quota est? Threx est Gallina Syro par?
 Matutina parum cautos jam frigora mordent;
 Et quae rimosa bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus, subjectior in diem et horam
 Invidiae. Noster ludos spectaverit una,
 Luserit in campo, Fortunae filius, omnes.
 Frigidus a Rostris manat per compita rumor,
 Quicumque obvius est, me consulit, O bone (nam te
 Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu
 Semper eris derisor! At omnes Di exagitant me,
 Si quidquam. Quid? militibus promissa Triquetra
 Praedia Caesar, an est Itala tellure daturus?
 Jurantem me scire nihil, miratur, ut unum
 Scilicet egregii mortalem altique silenti.
 Perdatur haec inter misero lux, non sine votis,

Scilian

O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit,
 Nunc veterum libris, nunc somno, et inertibus horis
 Ducere sollicitae jucunda obliviae vitae?
 O quando faba Pythagorae cognata, simulque
 Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
 O noctes, coenaeque Deum! quibus ipse, meique
 Ante larem proprium vescor; vernasque procaces
 Pasco libatis dapibus. prout cuique libido est,
 Siccat inaequales calices conviva, solutus
Legibus infans: seu quis capit acria fortis
 Pocula, seu modicis uvescit laetius. ergo
 Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
 Nec male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
 Pertinet, ac nescire malum est, agitur: utrumne
 Divitiis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos:
 Et quae sit natura boni, summumque quid ejus.
 Cervius haec inter vicinus garrit aniles
 Ex re fabellas. nam si quis laudat Arellum
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum murem mus paupere fertur
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum,
 Asper, et attentus quaesitis: ut tamen arctum
Solveret hospitiiis animum. quid multa? neque ille
 Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae;
 Aridum et ore ferens acinum, semesaque lardi
 Frustra dedit, cupiens varia fastidia coena
 Vincere tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
 Praerupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbemque feris praeponere silvis?
 Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
 Mortales animas vivunt sortita, neque ulla est

Aut n
 Dum
 Vive
 Agre
 Amb
 Moer
 Nox
 In lo
 Tine
 Mul
 Qua
 Ergo
 Agre
 Con
 Fun
 Ille
 Reb
 Val
 Cu
 Ex
 Per
 Est
 Tu

J
 U
 (C
 Pa
 P
 In
 C

Aut magno aut parvo lethi fuga. quo, bone, circa,
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:
 Vive memor, quam sis aevi brevis. haec ubi dicta
 Agrestem pepulere; domo levis exsilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Moenia nocturni subrepere. jamque tenebat
 Nox medium coeli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 Multaque de magna superessent fercula coena,
 Quae procul exstructis inerant hesternae canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem; veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuatque dapes; nec non verniliter ipsis
Fungitur officiis, praelibans omne quod adfert.
 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque
 Rebus agit laetum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave; magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. tum rusticus, Haud mihi vita
 Est opus hac, ait, et valeas: me silva cavusque
 Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

SATIRA VII.

JAMDUDUM ausculto; et cupiens tibi dicere servus
 Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, amicum
 Mancipium domino, et frugi, quod sit satis; hoc est,
 Ut vitale putes. Aëge, libertate Decembri
 (Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
 Pars hominum vitiis gaudet constanter, et urguet
 Propositum; pars multa natat, modo recta capeffens,
 Interdum pravis obnoxia. sæpe notatus
 Cum tribus annellis, modo laeva Priscus inani

Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas;

Aedibus ex magnis subito se conderet, unde

Mundior exiret vix libertinus honeste:

Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis

Vivere; Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.

Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra

Contudit articulos, qui pro se tolleret atque

Mitteret in phimum talos, mercede diurna

Conductum pavit: quanto constantior idem

In vitiis, tanto levius miser ac prior ille,

Qui jam contento, jam laxo fune laborat.

Non dices hodie, quorsum haec tam putida tendant,

Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime? Laudas

Fortunam ac mores antiquae plebis, et idem,

Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:

Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse;

Aut quia non firmus rectum defendis, et haeres,

Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.

Romae rus optas; absentem rusticus Urbem

Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus

Ad coenam, laudas securum olus; ac, velut usquam

Vinctus eas, ita te felicem dicis amasque,

Quod nusquam tibi sit potandum. jusserit ad se

Maecenas serum sub lumina prima venire

Convivam, Nemon' oleum fert ocius? ecquis

Audit? cum magno blateras clamore, fugisque.

Milvius et scurrae, tibi non referenda precati,

Discedunt. etenim fateor me, dixerit ille,

Duci ventre levem: nasum nidore supinor:

Inbecillus, iners si quid vis, adde, popino.

Tu, cum sis quod ego, et fortassis nequior, ultro

Inferere, velut melior, verbisque decoris

Obvolvas vitium? quid, si me stultior ipse

Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer

Me vultu terrere: manum stomachumque teneto,

Dum,

Te con

Peccat

Natur

Quaec

Clunib

Dimitt

Dition

Tu, c

Roma

Turp

Non

Alter

Quid

Auct

Quo

Con

Mat

In c

Non

Cur

Ibis

Cor

Ev

Qu

Pos

Cu

No

Pr

Ja

T

T

In

A

S

Dum, quae Crispini docuit me janitor, edo.
Te conjux aliena capit, meretricula Davum :
Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit, sub clara nuda lucerna,
Quaecunque exceptit turgentis verbera caudae,
Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
Dimittit, neque famosum, neque sollicitum ne
Ditior, aut formae melioris meiat eodem.
Tu, cum projectis insignibus, annulo equestri,
Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
Turpis, odoratum caput obscurante lacerna;
Non es quod simulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas; an turpi clausus in arca,
Quo te demisit peccati conscia herilis,
Contractum genibus tangas caput? estne marito
Matronae peccantis in ambos iusta potestas?
In corruptorem vel justior? illa tamen se
Non habitu, mutatve loco, peccatve superne;
Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
Conmittes rem omnem, et vitam, et cum corpore famam.
Evasti? credo metues, doctusque cavebis:
Quaeres quando iterum paveas, iterumque perire
Possis. ô toties servus! quae bellua ruptis,
Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
Non sum moechus, ais. neque ego hercule fur, ubi vasa
Praetereo sapiens argentea. tolle periculum,
Jam vaga profiliet frenis natura remotis.
Tunc mihi dominus, rerum imperiis hominumque
Tot tantisque minor? quem ter vindicta quaterque
Inposita haud unquam misera formidine privet?
Adde super, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos

Vester ait, seu conservus; tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser, atque
Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.

Quisnam igitur liber? Sapiens; sibi qui imperiosus;
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula terrent:
Respondere cupidinibus, contemnere honores
Fortis, et in seipso totus; teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit semper fortuna. potesne
Ex his, ut proprium, quid noscere? quinque talenta
Poscit te mulier, vexat, foribusque repulsum
Perfundit gelida: rursus vocat. eripe turpi
Colla jugo: Liber, liber sum, dic age. non quis:
Urguet enim dominus mentem non lenis, et acres
Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.
Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella,
Qui peccas minus atque ego, cum Fulvi Rutubaeque,
Aut Placideiani contento poplite miror
Proelia, rubrica picta aut carbone, velut si
Re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? Nequam et cessator Davus: at ipse
Subtilis veterum iudex, et callidus audis.
Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atque animus coenis responsat opimis.
Obsequium ventris mihi perniciosus est: Cur?
Tergo plector enim; qui tu impunitior illa,
Quae parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
Nempe inamarefcunt epulae sine fine petitaec,
Inlusuque pedes vitiosum ferre recusant
Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat strigili? qui praedia vendit,
Nil servile gulae parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum esse potes, non otia recte
Ponere; teque ipsum vitas fugitivus et erro;
Jam vino quaerens, jam somno fallere curam:

Frustra
Unde n
Aut in
Ni rap

U
De m
In vi
Quae
In p
Capt
Rapt
Perv
His
Gau
Sub
Pos
Cur
Cae
Hi
Te
Di
Fu
Su
Si
V
N
R
N
I
I
J

Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fugacem.

Unde mihi lapidem? Quorsum est opus? Unde sagittas?

Aut insanit homo, aut versus facit. Ocius hinc te

Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATIRA VIII.

UT Nasidieni juvat te coena beati?

Nam mihi quaerenti convivam, dictus here illic

De medio potare die. Sic, ut mihi nunquam

In vita fuerit melius. Dic (si grave non est)

Quae prima iratum ventrem placaverit esca.

In primis Lucanus aper; leni fuit Austro

Captus, ut aiebat coenae pater; acria circum

Rapula, lactucae, radices, qualia lasum

Pervellunt stomachum, sifer, alec, faecula Coa.

His ubi sublatis, puer alte cinctus acernam

Gausape purpureo mensam perterisit, et alter

Sublegit quodcunque jaceret inutile, quodque

Posset coenantes offendere: ut Attica virgo

Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes

Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris experts.

Hic herus; Albanum, Maecenas, sive Falernum

Te magis adpositis delectat; habemus utrumque.

Divitias miseras! sed quis coenantibus una,

Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.

Summus ego, et prope me Viscus Thurinus, et infra,

Si memini, Varius, cum Servilio Balatrone

Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras:

Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,

Ridiculus totas simul absorbere placentas:

Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,

Indice monstraret digito. nam cetera turba,

Nos, inquam, coenamur aves, conchylia, pisces,

Longe dissimilem noto celantia succum:

Ut vel continuo patuit, cum passeris atque
 Ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
 Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad lunam delecta. quid hoc interfit, ab ipso
 Audieris melius. tum Vibidius Balatroni;
 Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti;
 Et calices poscit majores. vertere pallor
 Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acres
 Potores: vel quod maledicunt liberius; vel
 Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.
 Invertunt Allifanis vinaria tota
 Vibidius Balatroque; secutis omnibus: imi
 Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
 Adfertur squillas inter muraena natantes
 In patina porrecta. sub hoc herus; Haec gravida, inquit,
 Capta est; deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est oleo, quod prima Venasfri
 Pressit cella; garo de succis piscis Iberi;
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur; costo Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam.
 Erucas virides, inulas ego primus amaras
 Monstravi incoquere; inlotos Curtillus echinos,
 Ut melius muria, quam testa marina remittit.
 Interea suspensa graves aulaea ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulveris atri
 Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
 Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
 Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere. quis esset
 Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
 Tolleret? Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus? ut semper gaudes inludere rebus
 Humanis! Varius mappa conspescere risum

Vix po
 Haec e
 Respon
 Tene,
 Sollici
 Ne ma
 Praeci
 Adde l
 Ut mo
 Sed co
 Adver
 Nafid
 Com
 Et fo
 Stride
 Null
 Redd
 Quae
 Quo
 Ride
 Nafid
 Eme
 Maz
 Men
 Ping
 Et l
 Qua
 Vid
 Sua
 Nat
 Ut
 Ca

Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Haec est conditio vivendi, aiebat: eoque
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Sollicitudine districtum? ne panis adustus,
 Ne male conditum jus adponatur; ut omnes
 Praecincti recte pueri comtique ministrent?
 Adde hos praeterea casus; aulaea ruant si,
 Ut modo; si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
 Adversae nudare solent, celare secundae.
 Nasidienus ad haec: Tibi Di, quaecunque preceris,
 Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis.
 Et soleas poscit. tum in lecto quoque videres
 Stridere secreta divisos aure susurros.
 Nullos his mallet ludos spectasse? sed illa
 Redde, age, quae deinceps risisti. ⁷ Vibidius dum
 Quaerit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula; dumque
 Ridetur fictis rerum, Balatrone secundo:
 Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. deinde secuti
 Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
 Membra gruis sparsi sale multo non sine farre,
 Pinguibus et ficis pastum jecur anseris albi,
 Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
 Quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
 Vidimus et merulas poni, et sine clune palumbes;
 Suaves res, si non causas narraret earum, et
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus uli,
 Ut nihil omnino gustaremus, velut illis
 Canidia adhaesisset pejor serpentibus Afris.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words like "LIBRARY" and "OF THE" are visible at the top.]

P

P

Ma
Nor
He
Ne
Est
Sol
Pec
Nu
Qu
Co
Ac
Nu
Qu
Nu

2 Vi
Nu
Et
Ut
7.1w

Q. HORATII EPISTOLARUM

LIBER PRIMUS.

AD MAECENATEM. EPIST. I.

PRIMA dicte mihi, summa dicende Camena,
 Spectatum satis, et donatum jam rupe, quaeris,
 Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
 Non eadem est aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad postem fixis, latet abditus agro;
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Est mihi purgatam crebro qui personet aurem;
 Solve senescentem mature sanus equum, ne
 Peccet ad extremum ridendus, et ilia ducat.
 Nunc itaque et versus et cetera ludicra pono:
 Quid verum atque decens, curo et rogo, et omnis in hoc sum:
 Condo et conpono, quae mox depromere possim.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo Lare tuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Quo me cunque rapit tempestas, deferor hospes.
 Nunc agilis fio, et mersor civilibus undis,
 2 Virtutis verae custos, rigidusque satelles:
 3 Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor;
 1 Et mihi res, non me rebus, subjungete conor.
 Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque

v. 1. uan. Janad:

* *lata*
Bentley

Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae spem
 Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
 Aequae pauperibus prodest, locupletibus aequae;
 Aequae neglectum pueris senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
 Nec, quia desperes invicti membra Glyconis,
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque cupidine pectus?
 Sunt verba et voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, et magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quae te
 Ter pure lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
 Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modo culturae patientem commodet aurem.
 Virtus est, vitium fugere; et sapientia prima,
 Stultitia caruisse. vides, quae maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
 Quanto devites animi capitisque labore?
 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.
 Ne cures ea, quae stulte miraris et optas,
 Discere, et audire, et meliori credere non vis?
 Quis circum pagos, et circum compita pugnax,
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
 Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmae?
 Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
 O cives, cives, quaerenda pecunia primum,
 Virtus post nummos; haec Janus summus ab imo
 Prodocet; haec recinunt juvenes dictata senesque.

* *The famous statue of Hercules in the wall
 made by one Glycon. Spencer Polim: 115.*

* *Laevus*
Est an
Sed q
Plebs
Si rec
Nil co
Rosci
Naen
Et m
Ifne
Si po
Ut p
An q
Libe
Quo
Non
Nec
Olin
Ref
Om
Bell
Par
Cru
Ex
Mu
Est
Iid
Nu
Si
Fe
Fe
T
Ni
Si
Q

* Laevo suspensi oculos tabulamque lacerto. *This line is rejected by Sanctorius*
 Est animus tibi, sunt mores, est lingua fidesque:
 Sed quadringentis sex septem millia desint;
 Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
 Si recte facies. Hic murus aëneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic fodes, melior lex, an puerorum est
 Naenia, quae regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curiis, et decantata Camillis?
 Inne tibi melius suadet, qui, Rem facias; rem
 Si possis recte; si non, quocunque modo rem;
 Ut propius spectes lacrimosa poemata Pupī:
 An qui, fortunae te respondere superbae
 Liberum et erectum praesens hortatur et aptat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non, ut porticibus, sic iudiciis fruar isdem,
 Nec sequar aut fugiam, quae diligit ipse vel odit:
 Olim quod vulpes aegrotō cauta leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
 Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
 Bellua multorum excapitum; nam quid sequar, aut quem?
 Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui
 Crustis et pomis viduas venentur avaras,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant:
 Multis occulto crescit res fenore. verum
 Esto, aliis alios rebus studiisq̄ teneri:
 Iidem eadem possunt horam durare probantes?
 Nullus in orbe sinus Baiis praelucet amoenis,
 Si dixit dives; lacus et mare sentit amorem
 Festinantis heri; cui si vitiosa Libido
Fecerit auspiciū; cras ferramenta Teanum
Tolletis, fabri. lectus genialis in aula est?
 Nil ait esse prius, melius nil coelibe vita:
 Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

ride

Quid pauper? rides. mutat coenacula, lectos,
 Balnea, tonsores, conducto navigio aequae
 Nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis.
 Si curatus inaequali tonsore capillos
 Occurro, rides: si forte subucula pexae
 Trita subest tunicae, vel si toga dissidet inpar,
 Rides. quid? mea cum pugnat sententia secum;
 Quod petiit, spernit; repetit quod nuper omisit?
 Aestuat, et vitae disconvenit ordine toto;
 Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis.
 Insanire putas solennia me, neque rides,
 Nec medici credis, nec curatoris egere
 A praetore dati? rerum tutela mearum
 Cum sis, et prave sectum stomacheris ob unguem
 De te pendentis, te respicientis amici.
 Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
 Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
 Praecipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD LOLLIVM. EPIST. II.

TROJANI belli scriptorem, maxime Lolli,
 Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
 Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
 Planius ac melius Chrysippo et Crantore dicit.
 Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
 Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
 Graecia Barbariae lento conlisa duello,
 Stultorum regum, et populorum continet aestus.
 Antenor censet belli praecidere causam.
 Quod Paris, ut salvus regnet, vivatque beatus,
 Cogi posse negat. Nestor componere lites
 Inter Peliden festinat et Inter Atriden.
 Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
 Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi.

Francis

Seditio
 Iliacos
 Rursus
 Utile p
 Qui d
 Et mo
 Dum
 Pertu
 Siren
 Quae
 Sub d
 Vixit
 Nos
 Spon
 In cu
 Cui p
 Ad st
 Ut ju
 Ut te
 Si no
 Posc
 Inte
 Invi
 Qua
 Est
 Dim
 Inci
 Rur
 Lab
 Qu
 Ux
 Qu
 No
 Ae
 No

Seditione, dolis, scelere, atque libidine, et ira,
 Iliacos intra muros peccatur, et extra.
 Rursum quid virtus, et quid sapientia possit,
 Utile proposuit nobis exemplar Ulysses:
 Qui domitor Trojae, multorum providus urbes
 Et mores hominum inspexit, latumque per aequor,
 Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
 Pertulit, adversis rerum immerfabilis undis.
 Sirenum voces, et Circes pocula nôsti;
 Quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset,
 Sub domina meretrice fuisset turpis et excors;
 Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
 Nos numerus sumus, et fruges consumere nati;
 Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique
 In cute curanda plus aequo operata juvenus;
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et
 Ad strepitum citharae cessantem ducere somnum.
 Ut jugulent hominem, surgunt de nocte latrones:
 Ut te ipsum serves, non expergisceris? atqui
 Si noles sanus, curres hydropicus: et ni *soma cepit curas il. ex per*
 Posces ante diem librum cum lumine; si non *quid vi. Nam: in lo:*
 Intendes animum studiis et rebus honestis;
 Invidia vel amore vigil torquere. nam cur,
 Quae laedunt oculos, festinas demere; si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui coepit, habet. sapere aude:
 Incipe. vivendi recte qui prorogat horam,
 Rusticus exspectat dum defluat amnis: at ille
 Labitur, et labetur in omne volubilis aevum.
 Quaeritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor; et incultae pacantur vomere silvae.
 Quod satis est, cui contingit, nihil amplius optet.
 Non domus et fundus, non aeris acervus et auri
 Aegroto domini deduxit corpore febres,
 Non animo curas. valeat possessor oportet,

Si conportatis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit aut metuit, juvat illum sic domus et res,
 Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagram,
 Auriculas citharae conlecta sorde dolentes.
 Sincerum est nisi yas; quodcunque infundis, accescit.
 Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.
 Semper avarus eget: certum voto pete finem.
 Invidus alterius macrescit rebus opimis:
 Invidia Siculi non invenere tyranni
 Majus tormentum. qui non moderabitur irae,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit et mens,
 Dum poenas odio per vim festinat inulto.
 Ira furor brevis est. animum rege; qui, nisi paret,
 Imperat; hunc frenis, hunc tu conpescce catena.
 Fingit equum tenera docilem cervice magister
 Ire, viam qua monstret eques: venaticus, ex quo
 Tempore cervinam pellem latravit in aula,
 Militat in silvis catulus. nunc adhibe puro
 Pectore verba, puer; nunc te melioribus offer.
 Quo semel est inbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis;
 Nec tardum opperior, nec praecedentibus insto.

AD JULIUM FLORUM. EPIST. III.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus, scire laboro.
 Thracans vos, Hebrusque nivali compede victus,
 An freta vicinas inter currentia terras,
 An pingues Asiae campi, collesque morantur?
 Quid studiosa cohors operum struit? hoc quoque cura.
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
 Bella quis et paces longum diffundit in aevum?
 Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
 Pindarici fontis qui non expalluit haustus,

* *Other read James sc. The Tower of Abydos*

Fastid
 Ut val
 Theb
 An tr
 Quid
 Priva
 Scrip
 Ne, f
 Grex
 Furti
 Qua
 Inge
 Seu
 Resp
 Prin
 Frig
 Quo
 Hoc
 Si p
 Del
 Qu
 Gr
 Sev
 Inc
 Vi
 Pa

Fastidire lacus et rivos ausus apertos:
 Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet, auspice Musa?
 An tragica defaevit et ampullatur in arte?
 Quid mihi Celsus agit? monitus, multumque monendus,
 Privatas ut quaerat opes, et tangere vitet
 Scripta, Palatinus quaecunque recepit Apollo.
 Ne, si forte suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum
 Furtivis nudata coloribus. ipse quid audes?
 Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est, et turpiter hirtum.
 Seu linguam causis acuis, seu civica jura
Respondere parās, seu condis amabile carmen,
 Prima feres ederae victricis praemia. quod si
 Frigida curarum fomenta relinquere posses;
 Quo te coelestis sapientia duceret, ires.
 Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli,
 Si patriae volumus, si nobis vivere cari.
 Debes hoc etiam rescribere; si tibi curae,
 Quantae conveniat, Munatius. an male sarta
 Gratia nequicquam cost, et rescinditur; ac vos
 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
 Indomita cervice feros. ubicunque locorum
 Vivitis, indigni fratrum rumpere foedus,
 Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

AD ALBIUM TIBULLUM. EPIST. IV.

ALBI, nostrorum sermonum cándide iudex,
 Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
 Scribere quod Cassī Parmensis opuscula vincat?
 An tacitum silvas inter reptare salubres,
 Curantem quidquid dignum sapiente bonoque est?
 Non tu corpus eras sine pectore. Dī tibi formam,

Di tibi divitias dederant, artemque fruendi.
 Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
 Qui sapere, et fari possit quae sentiat, et cui
 Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
 Et mundus victus, non deficiente crumena?
 Inter spem curamque, timores inter et iras,
 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
 Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.
 Me pinguem et nitidum bene curata cute vises,
 Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

camonâ
Boivin

AD TORQUATUM. EPIST. V.

SI potes Archiacis conviva recumbere lectis,
 Nec modica coenare times olus omne patella,
 Supremo te sole domi, Torquate, manebo.
 Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustres
 Inter Minturnas Sinuessanumque Petrinum.
 Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.
 Jamdudum splendet focus, et tibi munda supellex.
 Mitte leves spes, et certamina divitiarum,
 Et Moschi causam: cras, nato Caesare, festus
 Dat veniam somnumque dies: in punc licebit
 Aestivam sermone benigno tendere noctem.
 Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?
 Parcus ob heredis curam, nimiumque severus,
 Adsidet insano. potare et spargere flores
 Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
 Quid non ebrietas designat? operata recludit;
 Spes jubet esse ratas; ad proelia trudit inertem;
 Sollicitis animis onus eximit; addocet artes.
 Fecundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum?
 Haec ego procurare et idoneus imperor, et non
 Invitus; ne turpe toral, ne sordida mappa

or this hummer
beat. 12;

Conr
 Ofter
 Sit, q
 Jung
 Et, n
 Detin
 Sed n
 Tu,
 Atrici

N
 Hun
 Ten
 Inbr
 Qui
 Luc
 Qu
 Qu
 Qu
 Inp
 Ga
 Si,
 De
 In
 Ul
 I n
 Su
 G
 G
 N
 M
 H

Conruget nares; nè non et cantharus et lanx
 Offendat tibi te; nè fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par,
 Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
 Et, nisi coena prior potiorque puella; Sabinum
 Detinet, adsumam. locus est et pluribus umbris:
 Sed nimis arcta premunt olidae convivia caprae.
 Tu, quotus esse velis, rescribe; et, rebus omiſſis,
 Atria servantem postico falle clientem.

AD NUMICIUM. EPIST. VI.

NIL admirari, prope res est una, Numici,
 Solaque quae possit facere et servare beatum.
 Hunc solem, et stellas, et decedentia certis
 Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
 Inbuti spectant. quid censes munera terrae?
 Quid, maris extremos Arabas ditantis et Indos?
 Ludicra quid, plausus et amici dona Quiritis?
 Quo spectanda modo, quo sensu credis et ore?
 Qui timet his adversa, fere miratur eodem,
 Quo cupiens, pacto. pavor est utrobique molestus;
 Improvisa simul species exterret utrumque:
 Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatne; quid ad rem;
 Si, quidquid vidit melius pejusse sua spe,
 Defixis oculis, animoque et corpore torpet?
 Insani sapiens nomen ferat, aequus iniqui;
 Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam.
 I nunc, argentum et marmor vetus, aeraque et artes
 Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores;
 Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem;
 Gnavus mane forum, et vespertinus pete tectum:
 Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
 Mutus, et (indignum quod sit) pejoribus ortus,
 Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.

Quidquid sub terra est, in apricum proferet actas;
 Defodiet, condetque nitentia. cum bene notum
 Porticus Agrippae, et via te conspexerit Appi;
 Ire tamen restat, Numa quo devenit et Ancus.
 Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
 Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare; fortis omissis
 Hoc age deliciis. Virtutem verba putas, ut
 Lucum ligna? cave ne portus occupet alter,
 Ne Cibyrica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro
 Tertia succedunt, et quae pars quadret acervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, et amicos,
 Et genus, et formam Regina Pecunia donat;
 Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
 Mancipiis locuples, eget aeris Cappadocum Rex:
 Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt,
 Si posset centum scenae praebere rogatus,
 Qui possum tot? ait: tamen et quaeram, et quot habebō,
 Mittam. post paullo scribit, sibi millia quinque
 Esse domi chlamydem: partem, vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, ubi non et multa supersunt,
 Et dominum fallunt, et profunt furibus. ergo,
 Si res sola potest facere et servare beatum;
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, et gratia praestat;
 Mercemur servum, qui dicet nomina, laevum
 Qui fodiat latus, et cogat trans pondera dextram
 Porrigere. Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
 Cui libet hic fascēs dabit: eripietque curule,
 Cui volet, inportunus ebur. Frater, Pater, adde:
 Ut cuique est aetas, ita quemque factus adopta.
 Si bene qui coenat, bene vivit; lucet, eamus,
 Quo ducit gula: piscemur, venemur, ut olim
 Gargilius, qui mane plagas, venabula, servos,

is
frater

Diffe
 Unus
 Emt
 Quic
 Dign
 Cui
 Si, M
 Nil
 Viv
 Can

Q
 Si n
 Qu
 Ma
 De
 Du
 Off
 Ad
 Qu
 Ad
 Co
 Cu
 Ne
 T

Ja
 c N
 # T
 c U
 P
 H
 V

M
 a
 T
 :

Differtum transire forum populumque jubebat;
 Unus ut e multis populo spectante referret
 Emtum mulus aprum. crudi tumidique lavemur,
 Quid deceat, quid non, obliti; Cærite cera
 Digni, remigium vitiosum Ithacensis Ulyssæi;
 Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censet, sine amore jocisque
 Nil est jucundum; vivas in amore jocisque.
 Vive, vale. si quid novisti rectius istis,
 Candidus imperti: si non, his utere mecum.

*Campum
Bent. Jan.*

AD MÆCENATEM. EPIST. VII.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror: atqui

Si me vivere vis sanum, recteque valentem;

Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,

Mæcenas, veniam: dum ficus prima, calorque

Designatorem decorat lictoribus atris:

Dum pueris omnis pater, et matercula pallet;

Officiosaque sedulitas, et opella forensis

Adducit febres, et testamenta resignat.

Quod si bruma nives Albanis inlinet agris;

Ad mare descendet vates tuus, et sibi parceret,

Contractusque leget: te, dulcis amice, reviset

Cum Zephyris, si concedes, et hirundine prima.

Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes,

Tu me fecisti locupletem. Vescere sodes.

Jam satis est. At tu quantumvis tolle. Benigne,

c Non invisa feres pueris munuscula parvis.

Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.

c Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinques.

Prodigus et stultus donat quæ spernit et odit:

Hæc seges ingratos tulit, et feret omnibus annis.

Vir bonus et sapiens dignis ait esse paratus;

*The sorters were deprived of the right of voting
 at Elections tho' free of the City for Janus
 Targuin and to this Roll other infa:
 :mous Citizens were afterwards added
 Fran.*

Nec tamen ignorat quid distent aera lupinis.
 Dignum praestabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere; reddes
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, et
 Inter vina fugam Cynarae moerere protervae.
 Forte per angustam tenuis nitedula rimam
 Repserat in cumeram frumenti; pastaque, rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
 Macra cavum repetes arcum, quem macra subisti.
 Hac ego si compellor imagine, cuncta resigno:
 Nec somnum plebis laudo satur altitium, nec
 Otia divitiis Arabum liberrima muto.
 Saepe verecundum laudasti: Rexque, Paterque
 Audisti coram, nec verbo parcius absens.
 Inspice, si possum donata reponere laetus:
 Haud male Telemachus proles patientis Ulyssæi;
 Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Porrectus spatiis, neque multae prodigus herbae:
 Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut inbelle Tarentum.
 Strenuus et fortis, causisque Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur; conspexit, ut aiunt,
 Adrasum quendam vacua tonsoris in umbra,
 Cultello proprios purgantem leniter ungues.
 Demetri (puer hic non laeve iussa Philippi
 Accipiebat) abi, quaere, et refer; unde domo, quis,
 Cujus fortunae, quo sit patre, quove patrono.
 It, redit, et narrat, Vulteium nomine Maenam,
 Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, et cessare, et quaerere, et uti,

*Se in off. h. a. l. a.
 so p. l. a. p. r. o.
 in p. l. a. t. a.
 p. m. a.*

Gaud
 Et lu
 Scita
 Ad c
 Mira
 Resp
 Neg
 Vili
 Occ
 Exc
 Quo
 Pro
 Me
 Pos
 Ut
 Ta
 Oc
 Ma
 Ru
 In
 No
 Et
 Du
 Pr
 M
 Q
 Su
 In
 V
 S
 C
 A
 C
 I
 I

Gaudentem parvisque sodalibus et lare certo,
 Et ludis, et, post decisa negotia, Campo.
 Scitari libet ex ipso, quodcunque refers. dic
 Ad coenam veniat: non sane credere Maena:
 Mirari secum tacitus. quid multa? Benigne,
 Respondet. Negat ille mihi? Negat improbus, et te
 Negligit, aut horret. Vulteiū mane Philippus
 Vilia vendentem tunicato scruta popello
 Occupat: et salvere iubet prior. ille Philippo
 Excusare laborem et mercenaria vincla,
 Quod non mane domum venisset; denique quod non
 Providisset eum. Sic ignovisse putato
 Me tibi, si coenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
 Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
 Ut ventum ad coenam est; dicenda, tacenda locutus,
 Tandem dormitum dimittitur. hic ubi saepe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
 Mane cliens, et jam certus conviva; iubetur
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
 Inpositus mannīs, arvum coelumque Sabinum
 Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus:
 Et sibi dum requiem, dum risus undique quaerit,
 Dum septem donat sestertia, mutua septem
 Promittit; persuadet uti mercetur agellum:
 Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
 Quam satis est morer: ex nitido sit rusticus; atque
 Sulcos et vineta crepat mera: praeparat ulmos:
 Inmoritur studiis, et amore senescit habendi.
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellae,
 Spem mentita sēges, bos est eneētus arando;
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Adripit, iratusque Philippi tendit ad aedes.
 Quem simul aspexit scabrum intonsumque Philippus,
 Durus, ait, Vultei, nimis attentusque videris
 Esse mihi. Pol me miserum, patrone, vocares,

Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium dextramque Deosque Penates,
 Obsecro, et obtestor; vitae me redde priori.
 Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis.
 Praesent; mature redeat, repetatque relicta.
 Metiri se quemque suo modulo ac pede verum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM. EPIST. VIII.

CELSO gaudere et bene rem gerere Albinovano,
 Musa rogata, refer, comiti scribaeque Neronis.
 Si quaeret, quid agam; dic, multa et pulchra minantem,
 Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grandio
 Contuderit vites, oleamve momorderit aestus;
 Nec quia longinquis armentum aegrotet in arvis:
 Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
 Nil audire velim, nil discere, quod levet aegrum:
 Fidis offendar medicis, irascar amicis,
 Cur me funesto properent arcere vêterno.
 Quae nocuere sequar, fugiam quae profore credam:
 Romae Tibur amem, ventosus, Tibure Romam.
 Post haec, ut valeat; quo pacto rem gerat, et se;
 Ut placeat juveni, percontare, utque cohorti.
 Si dicet, Recte: primum gaudere; subinde
 Praeceptum auriculis hoc instillare memento;
 Ut tu fortunam, sic nos te, Celsè, feremus.

AD CLAUDIUM NERONEM. EPIST. IX.

SEPTIMIUS, Claudi, nimirum intelligit unus,
 Quanti me facias. nam cum rogat, et prece cogit
 Scilicet, ut tibi se laudare et tradere coner,
 Dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
 Munere cum fungi propioris censet amici;
 Quid possim videt ac novit me valdius ipso.

* Perhaps this is the only instance in the Latin
 Tongue where cur is used for quod because.
 Francis

Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
 Dissimulator opis propriae, mihi commodus uni.
 Sic ego, majoris fugiens opprobria culpae,
 Frontis ad urbanae descendi praemia. quod si
 Depositum laudas ob amici iussa pudorem;
 Scribe tui gregis hunc, et fortem crede bonumque virum.

AD FUSCUM ARISTIUM. EPIST. X.

URBIS amatorem Fuscum salvere jubemus.
 Ruris amatores; hac in re scilicet una
 Multum dissimiles; at cetera paene gemelli,
 Fraternalis animis; quidquid negat alter, et alter:
 Adnuimus pariter: vetuli notique columbi.
 Tu nidum servas; ego laudo ruris amoeni
 Rivos, et musco circumlita saxa, nemusque.
 Quid quaeris? vivo, et regno, simul ista reliqui,
 Quae vos ad caelum effertis rumore secundo.
 Utque sacerdotis fugitivus, liba recusis,
Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
 Vivere naturae si convenienter oportet,
 Ponendaeque domo quaerenda est area primum;
 Novistine locum potiore rure beato?
 Est ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
 Leniat et rabiem Canis, et momenta Leonis,
 Cum semel accepit Solem furibundus acutum?
 Est ubi depellat somnos minus invida cura?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
 Purlor in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
 Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivum?
 Nempe inter varias nutritur silva columnas,
 Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
 Naturam expellas furca, tamen usque recurret,
 Et mala perrumpet furtim fastidia vitrix.

Non, qui Sidonio contendere callidus ostrô
 Nescit Aquinatem potantia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusve medullis,
 Quam qui non poterit vèro distinguere falsum.
 Quem res plus nimio delectayere secundae,
 Mutatae quatient. si quid mirabère, pones
 Invitus. fuge magnâ: licet sub paupere testô
 Reges et regum vita praecurrere amicos.

Cervus equum pugna melior communibus herbis

Pellebat: donec minor in certamine longo
 Inploravit opes hominis, frenumque recepit:
 Sed postquam victor victo discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehit inprobus; atque
 Serviet aeternum, quia parvo nesciet uti,
 Cui non conveniet sua res, ut calceus olim
 Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.
 Laetus sorte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incastigatum, ubi plura
 Cogere quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit conlecta pecunia cuique,
 Tortum digna sequi potius quam ducere funem.
 Haec tibi dictabam post sanum putre Vacunae,
 Excepto, quod non simul esses, cetera laetus.

* *The Goddess presiding over Vacations.*

AD BULLATIUM. EPIST. XI.

QUID tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
 Quid concinna Samos? quid Croesi regia Sardis?
 Smyrna quid, et Colophon? majora, minorane fama?
 Cunctane prae campo et Tiberino flumine sordent?
 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
 An Lebedon laudas odio maris atque viarum?
 Scis, Lebedos quid sit; Gabiis desertior, atque

Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
 Oblitusque meorum, obliviscendus et illis,
 Neptunum procul e terra spectare furem.
 Sed neque, qui Capua Romam petit, imbre lutoque
 Adpersus volet in caupona vivere; nec, qui
 Frigus conlegit, furnos et balnea laudat,
 Ut fortunatam plene praestantia vitam;
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
 Idcirco navem trans Aegaeum mare vendas.
 Incolumi Rhodos et Mitylene pulchra facit, quod
 Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumant Tiberis, Sextili mense caminus.
 Dum licet, ac vultum servat Fortuna benignum,
 Romae laudetur Samos, et Chios, et Rhodos absens.
 Tu quaecumque Deus tibi fortunaverit horam
 Grata sume manu; nec dulcia differ in annum:
 Ut, quocumque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. nam si ratio et prudentia curas,
 Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
 Coelum, non animum mutant, qui trans mare currunt;
 Strenua nos exercet inertia. navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere: quod petis, hic est;
 Est Ulubris, animus si te non deficit aequus.

AD ICCIUM. EPIST. XII.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis, quos conligis, Icchi,
 Si recte frueris, non est ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas:
 Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil
 Divitiae poterunt regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius, herbis
 Vivis et urtica; sic vives protensus, ut te
 Confestim liquidus fortunae rivus inauret:

Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
 Vel quia cuncta putas una Virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos
 Cultaque, dum peregre est animus sine corpore velox?
 Cum tu inter scabiem tantam et contagia lucri,
 Nil parvum sapias, et adhuc sublimia cures:
 Quae mare compescant caesae: quid temperet annum:
 Stellae sponte sua, iussaene vagentur et errent;
 Quid premat obscurum lunae, quid proferat orbem:
 Quid velit et possit rerum concordia discors:
 Empedocles, an Stertinius deliret acumen.
 Verum, seu pisces, seu porrum et caepe trucidas,
 Otere Pompelo Grospho; et, si quid petet, ultro
 Defer: nil Grosphus nisi verum orabit et aequum.
 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res:
 Cantaber Agrippae, Claudii virtute Neronis
 Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
 Caesaris accepit, genibus minor, aurea fruges
 Italiae pleno defundit Copia cornu.

AD VINNIUM ASELLAM. EPIST. XIII.

UT proficiscentem docui te saepe diuque,
 Augusto reddes signata volumina, Vinni,
 Si validus, si laetus erit, si denique poscet:
 Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
 Sedulus inportes opera vehemente minister.
 Si te forte meae gravis uret sarcina chartae;
 Abjicito potius, quam, quo perferre juberis,
 Clitellas ferus inpingas, Asinaeque paternum
 Cognomen vertas in risum, et fabula fias.
 Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
 Victor propositi simul ac perveneris illuc,
 Sic positum servabis onus; ne forte sub ala

Docilem
Cur: Tan:

Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum;
 Ut vinosa glomus furtivae Pyrrhia lanæ;
 Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
 Neu vulgo narres te sudavisse ferendo
 Carmina, quæ possunt oculos auresque morari
 Caesaris, oratus multa prece, nitere. porro
 Vade, vale; cave ne titubes, mandataque frangas.

AD VILlicum suum. EPIST. XIV.

VILlicæ silvarum et mihi me reddentis agelli,
 Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, et
 Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres;
 Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
 Evellas agro; et melior sit Horatius, an rus. *Tu*
 Me quamvis Lamiae pietas et cura moratur *frax*;
 Fratrem moerentis, raptō de fratre dolentis
 Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
 Fert, et amat spatiis obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem, tu dicis in Urbe beatum.
 Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum inmeritum causatur inique;
 In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas;
 Nunc Urbem et ludos et balnea villicus optas.
 Me constare mihi scis, et discedere tristem,
 Quandocunque trahunt invisâ negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter
 Meque et te: nam quæ deserta et inhospita tesqua
 Credis, amoena vocat mecum qui sentit; et odit
 Quæ tu pulchra putas. fornix tibi et nuda popina
 Incutiunt Urbis desiderium, video; et quod
 Angulus iste feret piper et thus ocius uva;
 Nec vicina subest vinum præbere taberna
 Quæ possit tibi; nec meretrix tibi cina, cujas

Ad strepitum salias terrae gravis: et tamen urgues

Jampridem non tacta ligonibus arva; bovemque

Disjunctum curas, et strictis frondibus explēs.

Addit opus pigro rivus; si decidit imber,

Multa mole docendus aprico parcere prato.

Nunc age, quid nostrum concentum dividat; audi.

Quem tenuēs decuere togae nitidique capilli,

nota prima Quem scis inmunem Cynarae placuisse rapaci,

Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,

Coena brevis juvat, et prope rivum somnus in herba.

Nec lusisse pudet; sed non incidere ludum.

Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam

Limat, non odio obscuro morsuque venenat:

Rident vicini glebas et saxa moventem.

Cum servis urbana diartia rodere mavis.

Horum tu in numerum voto ruis: invidet usum.

Lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.

Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.

Quam scit uterque, libens, censebo, exerceat artem.

AD C. NUMONIUM VALAM. EPIST. XV.

QUAE sit hiems Veliae, quod coelum, Vala, Salerni,

Quorum hominum regio, et qualis via (nam mihi

Mulsa supervacuas Antonius; et tamen illis [Baiae

Me facit invisum, gelida cum perluor unda

Per medium frigus. sane myrteta relinqui,

Dictaque cessantem nervis elidere morbum

Sulfura contemni, vicus gemit, invidus aegris,

Qui caput et stomachum subponere fontibus audent

Clusinis; Gabiosque petunt, et frigida rura

Mutandus locus est; et diversoria nota

Præteragendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas

Est iter aut Baiae, laeva stomachosus habena

Dicet eques: sed equis frenato est auris in ore.)

Major utrum populum frumenti copia pascat,

Conlectosne bibant imbres, puteosne perennes

Dulcis aquae : (nam vinâ nihil moror illius orae :

Rure meo possum quidvis perferre patique :

Ad mare cum veni, generosum et lene requiro,

Quod curas abigat, quod cum spe divite manet

In venas animumque meum, quod verba ministret,

Quod me Lucanae juvenem commendet amicae.)

Tractus uter plures lepores, uter educet apros ;

Utra magis pisces et echinos aequora celent,

Pinguis ut inde domum possim Phaeaxque reverti,

+ Scribere te nobis, tibi nos adcredere, par est.

Maenius, ut rebus maternis atque paternis

Fortiter absuntis urbanus coepit haberi ;

Scurra vagus, non qui certum praesepe teneret ;

Inpransus non qui civem dignosceret hoste ;

Quaelibet in quemvis opprobria fingere saevus ;

Pernicies et tempestas, barathrumque macelli,

Quidquid quaesierat, ventri donabat avaro.

Hic, ubi nequitiae fautoribus et timidis, nil

Aut paullum abstulerat, patinas coenabat omasi

Villis et agninae, tribus ursis quod satis esset :

Scilicet ut ventres lamna candente nepotum

Diceret urendos, corrector Bestius. idem,

Quidquid erat nactus praedae majoris, ubi omne

Verterat in fumum et cinerem ; Non hercule miror,

Aiebat, si qui comedunt bona : cum sit obeso

Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.

Nimirum hic ego sum : nam tuta et parvula laudo,

Cum res deficiunt ; satis inter villa fortis :

Verum, ubi quid melius contingit et unctius ; idem

Vos sapere et solos aio bene vivere, quorum

Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

quadris s. Vinum
Fran:

AD QUINCTIUM. EPIST. XVI.

NE perconteris, fundus meus, optime Quincti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivae,
 Pomifera, an pratis, an amicta vitibus ulmo;
 Scribetur tibi forma loquaciter et situs agri.
 Continui montes, ni dissocientur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum latus adspiciat Sol
 Laevum decedens curru fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. quid? si rubicunda benigni
 Corna vepres et pruna ferunt? si quercus et ilex
 Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
 Dicas adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
 Infirmo capiti fuit utilis, utilis alvo.
 Hae latebrae dulces, etiam (si credis) amoenae,
 Incolumem tibi me praestant Septembribus horis.
 Tu recte vivis, si curas esse quod audis.
 Jactamus jampridem omnis te Roma beatum;
 Sed vereor ne cui de te plus quam tibi credas;
 Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
 Neu, si te populus sanum recteque valentem
 Distitet, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules; donec manibus tremor incidat unctis.
 Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata marique
 Dicat, et his verbis vacuas permulceat aures;
 Tene magis salvum populus velit, an populum tu,
 Servet in ambiguo, qui consulit et tibi et Urbi,
 Jupiter; Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris sapiens emendatusque vocari;
 Responde sine tuo, dic fodes, nomine? nempe
 Vir bonus et prudens dici delector ego, ac tu.

Qui
 Detu
 Pone
 Idem
 Cont
 Mor
 Falsi
 Quer
 Qui
 Quo
 Quo
 Sed
 Intr
 Nec
 Serv
 / Non
 / Sum
 Cau
 Susp
 Ode
 Tu
 Sit
 Nar
 Dan
 Vir
 Qu
 Jan
 Lab
 Da
 No
 Qu
 In
 No
 Qu
 Per

Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
Detulerit fasces indigno, detrahet idem.

Pone, meum est; inquit: pono, tristisque recedo.

Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,

Contendat laqueo collum pressisse paternum,

Mordear opprobriis falsis, mutemque colores?

Falsus honor iuvat, et mendax infamia terret

Quem, nisi mendosum et mendacem? vir bonus est quis? *medicandum*

Qui consulta patrum, qui leges, juraque servat;

Quo multae magnaeque secantur iudice lites;

Quo res sponse, et quo causae teste tenentur.

Sed videt hunc omnis domus et vicinia tota,

Introrsus turpem, speciosum pelle decora.

Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat

Servus: "Habes pretium; loris non ureris, aio.

✓ Non hominem occidi: "Non pasces in cruce corvos.

✓ Sum bonus et frugi: Renuit negitatque Sabellus.

Cautus enim metuit foveam lupus; accipiterque

Suspectos laqueos; et opertum miluus hamum.

Oderunt peccare boni virtutis amore:

Tu nihil admittes in te formidine poenae.

Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.

Nam de mille fabae modiis cum subripis unum;

Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto.

Vir bonus, omne forum quem spectat et omne tribunal;

Quandocunque Deos vel porco vel bove placat;

Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo;

Labra movet metuens audiri; pulchra Laverna,

Da mihi fallere; da iusto sanctoque videri:

Noctem peccatis et fraudibus objice nubem.

Qui melior servo, qui liberior sit avarus,

In triviis fixum cum se demittit ob assem,

Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro

Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam.

Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui

Semper in augenda festinat et obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli:
 Serviet utiliter: sine pascat durus aretque:
 Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
 Annonae profit, portet frumenta penusque.
 Vir bonus et sapiens audebit dicere, Pentheu
 Rector Thebarum, quid me perferre patique
 Indignum coges? Adimam bona, Nempe pecus, rem,
 Lectos, argentum: tollas licet. In manicis et
 Compedibus saevo te sub custode tenebo.

B. Ipse Deus, simulatque volam, me solvet. ^H Opinor,

Hoc sentit, Moriar. mors ultima linea rerum est.

*a Greek name, given the Argon, to mark the time for
 them who enter the lists. Jan:*

AD SCAEVAM. EPIST. XVII.

QUAMVIS, Scaeva, satis per te tibi consulis, et scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti;

Disce, docendus adhuc quae censeat amicus: ut si

Caecus iter monstrare velit; tamen adspice, si quid

Et nos, quod cures proprium fecisse; loquamur.

Si te grata quies et primam somnus in horam

Delectat: si te pulvis strepitusque rotarum,

Si laedet caupona; Ferentinum ire jubebo.

Nam neque divitibus contingunt gaudia solis;

Nec vixit male, qui natus moriensque sefellit. *was in 68*

Si prodesse tuis, paulloque benignius ipsum

Te tractare voles; accedes siccus ad unctum. *city*

Si pranderet olus patienter; regibus uti

Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti;

Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum

Verba probes et facta, doce: vel junior, audi

Cur sit Aristippi potior sententia. namque

Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt:

Scurror ego ipse mihi; populo tu: rectius hoc et

Splendidus multo est. equus ut me portet, alat rex,

Officium facio: tu poscis vilia rerum
 Dante minor; quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color et status et res,
 Tentantem majora, fere praesentibus aequum:
 Contra, quem duplici panno patientia velat,
 Mirabor, vitae via si conversa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum;
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
 Personamque feret non inconcinnus utramque.
 Alter Mileti textam cane pejus et angue
 Vitabit chlamydem; morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum: refer, et sine vivat ineptus.
 Res gerere et captos ostendere civibus hostes,
 Adtingit solum Jovis et coelestia tētat.
 Principibus placuisse viris non ultima laus est.
 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
 Sedit, qui timuit ne non succederet: esto:
 Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
 Hic est, aut nusquam, quod quaerimus. hic onus horret,
 Ut parvis animis et parvo corpore majus:
 Hic subit et perfert. aut Virtus nomen inane est,
 Aut decus et pretium recte petit experiens vir.
 Coram rege suo de paupertate tacentes
 Plus poscente ferent. distat, sumasne pudenter,
 An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
 Indotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et fundus nec vendibilis nec pascere firmus,
 Qui dicit, clamat, Victum date. succinit alter,
 Et mihi dividuo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
 Plus dapis, et rixae multo minus invidiaeque. *minus et minus*
 Brundisium comes aut Surrentum ductus amoenum, *Ann. Jan.*
 Qui queritur salebras et acerbum frigus et imbres,
 Aut cistam effractam et subducta viatica plorat;
 Nota refert meretricis acumina, saepe catellam,

Saepe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
 Nulla fides damnis verisque doloribus adsit.
 Nec semel inrisus, triviis ad tollere curat
 Fracto crure planum: licet illi plurima manet
 Lacrima; per sanctum juratus dicat Osirim,
 Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
 Quare peregrinum, vicinia rauca reclamationat.

AD LOLLIVM. EPIST. XVIII.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
 Scurrantis speciem praebere, professus amicum.
 Ut matrona meretrici dispar erit atque
Discolor, infido scurrae distabit amicus.
 Est huic diversum vitio vitium prope majus,
 Asperitas agrestis et inconcinna, gravisque,
 * Quae se commendat tonsa cute, dentibus atris,
 Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
 Virtus est medium vitiorum, et utrinque reductum,
 Alter in obsequium plus aequo pronus, et imi
 Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
 Sic iterat voces, et verba cadentia tollit,
 Ut puerum saevo credas dictata magistro
 Reddere, vel partes mimum tractare secundas.

rixator
Cur. Jan.

Alter rixatur de lana saepe caprina
 Propugnat, pugis armatus: Scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides; et, vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem, pretium aetas altera sordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat, an Docilis plus;
 Brundisium Minuci melius via ducat, an Appi.
 Quem damnosa Venus, quem praeceps alca nudat,
 Gloria quem supra vires et vestit et unguit,
 Quem tenet argenti sitis inportuna fameseque:
 Quem paupertatis pudor et fuga; dives amicus,
 Saepe decem vitilis instructior, odit et horret:

* *commendat quare in tonna cute*
a conjectural reading proposed by
M. Janadon.

Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
 Plus quam se sapere et virtutibus esse priorem
 Vult: et ait prope vera; Meae (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes; tibi parvula res est:
 Arcta decet sanum comitem toga: desine mecum
 Certare. Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta dabat pretiosa; beatus enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia et spes;
 Dormiet in lucem; scorto postponet honestum
 Officium; nummos alienos pascet; ad imum
 Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
 Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam; *scitaberis*
 Commissumque teges, et vino tortus et ira. *trans*
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
 Nec, cum venari volet ille, poemata panges.
 Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis atque
 Zethi dissiluit; donec suspecta severo
 Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
 Moribus Amphion. tu cede potentis amici
 Lenibus imperiis; quotiesque educet in agros
 Aetolis onerata plagis jumenta canesque,
 Surge, et inhumanae senium depone Camoenae;
 Coenes ut pariter pulmenta laboribus emta:
 Romanis solemne viris opus, utile famae,
 Vitaeque et membris; praesertim cum valeas, et
 Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
 Possis. adde, virilia quod speciosius arma
 Non est qui tractet. scis quo clamore coronae
 Proelia sustineas campestria: denique saevam
 Militiam puer et Cantabrica bella tulisti
 Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit *refigit*
 Nunquet, si quid abest, Italis adjudicat armis. *ms.*
 Ac, ne te retrahas, et inexcusabilis absis;
 Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
 Curas, interdum nugaris rure paterno.

Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
 Te duce, per pueros hostili more refertur:
 Adversarius est frater; lacus, Adria: donec
 Alterutrum velox Victoria fronde coronet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te,
 Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
 Protenus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
 Quid de quoque viro, et cui dicas, saepe videto.
 Percontatorem fugito: nam garrulus idem est;
 Nec retinent patulae commissa fideliter aures:
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
 Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,
 Intra marmoreum venerandi limen amici;
 Ne dominus; pueri pulchri, caraeve puellae
 Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
 Qualem commendes, etiam atque etiam adspice; ne mox
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
 Fallimur, et quondam non dignum tradimus. ergo,
 Quem sua culpa promet, deceptus omitte tueri.
 Ut penitus notum si tentent crimina, serves
 Tuterisque tuo fidenter praesidio; qui
 Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paullo ventura pericula sentis?
 Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia sumere vires.
 Dulcis inexpertis cultura potentis amici;
 Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi,
 Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi:
 Potores liquidi media de luce Falerni
 Oderunt porrecta negantem pocula; quanivis
 Nocturnos jures te formidare tepores.
 Deme supercilio nubem: plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.

at
West. Jan.

Inter cuncta leges, et pereontabere doctos,
 Qua ratione queas traducere leniter aevum;
 Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
 Ne pavor, et rerum mediocriter utilium spes;
 Virtutem doctrina paret, Naturae donet;
 Quid minuat curas; quid te tibi reddat amicum;
 Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter, et fallentis semita vitae,
 Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus;
 Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?
 Sit mihi, quod nunc est; etiam minus: et mihi vivam
 Quod superest aevi, si quid superesse volunt Di:
 Sit bona librorum et provisae frugis in annum
 Copia: neu finitem dubiae spe pendulus horae.
 Sed satis est orare Jovem quae ponit et aufert:
 Det vitam, det opes: aequum mihi animum ipse parabo.

AD MAECENATEM. EPIST. XIX.

PRISCO si credis, Maecenas doctæ, Cratino,
 Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
 Quae scribuntur aquae potoribus, ut male sanos
 Adscripsit Liber satiris Faunisque poetas.
 Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
 Laudibus arguitur vini vinofus Homerus.
 Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
 Profiluit dicenda. Forum putealque Libonis
 Mandabo siccis, adimam cantare severis.
 Hoc simul edixi; non cessavere poetae
 Nocturno certare mero, putere diurno.
 Quid? si quis vultu torvo ferus, et pede nudo,
 Exiguæque togæ simulet textore Catonem;
 Virtutemne repraesentet moresque Catonis?
 Rupit Iarbitan Timagenis aemula lingua;

Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
 Decipit exemplar vitii imitabile. quod si
 Pallerem casu, biberent exsangue cuminum.
 O imitatores, servum pecus; ut mihi bilem,
 Ut mihi saepe jocum vestri movere tumultus!
 Libera per vacuum posui vestigia princeps,
 Non aliena meo pressi pede. qui sibi fidit
 Dux, regit examen. Parios ego primus iambos
 Ostendi Latio; numeros animosque secutus
 Archilochi, non res et agentia verba Lycamben.
 Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare modos et carminis artem:
Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho;
Temperat Alcaeus, sed rebus et ordine dispar.
 Nec focerum quaerit, quem versibus oblinat atris;
 Nec sponsae laqueum famoso carmine nectit.
 Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidicen. juvat inmemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
 Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
 Non ego ventosae plebis suffragis venor
 Impensis coenarum, et tritae munere vestis:
 Non ego nobilium scriptorum auditor et ultor,
 Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor.
 Hinc illae lacrimae. Spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, et nugis addere pondus,
 Si dixi; Rides, ait, et Jovis auribus ista
 Servas: fidis enim manare poetica mella
 Te solum, tibi pulcher. Ad haec ego naribus uti
 Formido, et, luctantis acuto ne fecer ungui.
 Displicet iste locus, clamo, et diludia posco.
 Ludus enim genuit trepidum certamen, et iram;
 Ira truces inimicitias, et funebre bellum.

prop?

AD LIBRUM SUUM. EPIST. XX.

VERTUMNUM Janumque, liber, spectare videris:
 Scilicet ut prostes Sossiorum pumice mundus.
 Odisti claves, et grata figilla pudico,
 Paucis ostendi gemis, et communia laudas;
 Non ita nutritus. fuge quo descendere gestis.
 Non erit emissio reditus tibi. Quid miser egi?
 Quid volui? dices; ubi quid te laeserit, et scis
 In breve te cogi, cum plenus languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur,
 Carus eris Romae, donec te deseret aetas.
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Coeperis; aut tineas pasces taciturnus inertes,
 Aut fugies Uticam, aut vincus mitteris Ilerdam.
 Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
 Qui male parentem in rupes protrusit asellum.
 Iratus. quis enim invitum servare laboret?
 Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi Sol tepidus plures admoverit anres;
 Me libertino natum patre, et in tenui re,
 Majores pennas nido extendisse loqueris;
 Ut, quantum generi demas, virtutibus addas.
 Me primis Urbis belli placuisse domique;
 Corporis exigui, praecanum, solibus aptum;
 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
 Forte meum si quis te percontabitur aevum;
 Me quater undenos sciat implevisse Decembres,
 Conlegam Lepidum quo duxit Lollins anno.

EPISTOLARUM

LIBER SECUNDUS.

AD AUGUSTUM. EPIST. I.

CUM tot sustineas et tanta negotia solus,
 Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
 Legibus emendes; in publica commoda peccem,
 Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.
 Romulus, et Liber pater, et cum Castore Pollux,
 Post ingentia facta Deorum in templa recepti,
 Dum terras, hominumque colunt genus, aspera bella
 Componunt, agros adsignant, oppida conduunt;
 Ploravere suis non respondere favorem
 Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
 Notaque fatali portenta labore subegit,
 Conperit invidiam supremo fine domari.
 Urit enim fulgore suo, qui praegravat artes.
 Infra se positas; extinctus amabitur idem.
 Praesenti tibi maturos largimur honores,
 Jurandasque tuum per numen ponimus aras,
 Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hoc populus sapiens et iustus in uno,
 Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
 Cetera nequaquam simili ratione modoque
 Aestimat; et nisi quae terris semota suisque
 Temporibus defuncta videt, fastidit et odit.
 Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, Foedera Regum,
 Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis,

Pontificum libros, annosa volumina vatum,
 Dicitur Albano Musas in monte locutas.
 Si, quia Graiorum sunt antiquissima quaeque
 Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutina; non est quod multa loquamur:
 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri: *olea*
 Venimus ad summum fortunae; pingimus, atque *Bent.*
 Psallimus, et luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata reddit,
 Scire velim, chartis pretium quotus adroget annus?
 Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos veteresque referri debet, an inter
 Viles atque novos? excludat iurgia finis.
 Est vetus atque probus centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperit minor uno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit? veteresne poetas, *probo*
 An quos et praesens et postera respuat aetas? *Bent.*
 Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi vel toto est junior anno.
 Utor permissis, caudaeque pilos ut equinae,
 Paullatim vello; et demo unum, demo et item unum;
 Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ad fastos, et virtutem aestimat annis;
 Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit.
 Ennius et sapiens, et fortis, et alter Homerus,
 (Ut critici dicunt) leviter curare videtur,
 Quo promissa cadant, et somnia Pythagorea.
 Naevius in manibus non est, et mentibus haeret
 Pene recens? adeo sanctum est vetus omne poema.
 Ambigitur quoties, uter utro sit prior; aufert
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti;
 Dicitur Afrant toga convenisse Menandro;
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi;
 Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte;
 Hos ediscit, et hos arctis stipata theatro

Spestat Roma potens; habet hos numeratque poëtas,

Ad nostrum tempus Livii scriptoris ab aevo.

Interdum vulgus rectum videt; est ubi peccat.

Si veteres ita miratur laudatque poëtas,

Ut nihil anteferat, nihil illis conparet; errat.

Si quaedam nimis antiquae, si pleraque dure

edit Dicere credit eos, ignave multa fatetur;

Ben Et sapit, et mecum facit, et Jove iudicat aequo.

Non equidem infector, delendaque carmina Laevi

Esse reor, memini quae plagosum mihi parvo

Orbilium distare; sed emendata videri,

Pulchraque, et exactis minimum distantia, miror:

Inter quae verbum emicuit si forte decorum,

Si versus paullo concinnior unus et alter,

Injuste totum ducit venditque poema. *venit* *Ben*

Indignor quidquam reprimi, non quia crasse

Compositum inlepidè putetur, sed quia nuper:

Nec veniam antiquis, sed honorem et praemia posci.

Recte necne crocum stercusque perambulet Attæ

Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem

Cuncti pene patres: ea cum reprehendere cōter,

Quae gravis Aescopus, quae doctus Roscius egit.

Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt:

Vel quia turpe putant parere minoribus, et quae

Inberbes didicere, senes perdenda fateri,

imberbi
frans

Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, et illud,

Quod mecum ignorat, solus vult scire videri;

Ingeniis non ille fovet plauditque sepulchris,

Nostri sed impugnat, nos nostraque lividus odit.

Quod si tam Graecis novitas invisa fuisset,

Quam nobis; quid nunc esset vetus? aut quid haberet,

Quod legeret tereretque viritum publicus usus?

Ut primum positis nugari Graecia bellis

Coepit, et in vitium fortuna labier aequa;

Nunc athletarum studiis, nunc artis equorum;

Marmoris, aut eboris fabros, aut aeris amavit;
 Suspendit picta vultum mentemque tabella:
 Nunc tibicinibus, nunc est gavisus tragoedis,
 Sub nutrice puella velut si luderet infans,
 Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
 Hoc paces habuere bonae, ventique secundi.
 Romae dulce diu fuit et solemne, reclusa
 Mane domo vigilare, clienti promere jura:
 Cautos nominibus certis expendere nummos: *to solvent p. 110*
 Majores audire, minori dicere, per quae
 Crescere res posset, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, et calet uno
 Scribendi studio: puerique patresque severi
 Fronde comas vincti coenant, et carmina distant.
 Ipse ego, qui nullos me adfirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendacior; et prius orto
 Sole vigil calamum et chartas et scrinia posco.
 Navem agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
 Non audet, nisi qui didicit, dare: quod medicorum est, *meliorum*
 Promittunt medici: tractant fabrilis fabri: *Bent. Jax.*
 Scribimus indocti doctique poemata passim.
 Hic error tamen et levis haec infania quantas
 Virtutes habeat, sic collige: vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, hoc studet unum;
 Detrimenda, fugas servorum, incendia ridet:
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Pupillo: vivit siliquis et pane secundo:
 Militiae quanquam piger et malus, utilis urbi:
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari;
 Os tenerum pueri balbumque poeta figurat:
 Torquet ab obisconis jam nunc sermonibus aurem:
 Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
 Asperitatis et invidiae corrector et irac;
 Recte facta refert: orientia tempora notis

Instruit exemplis: inopem solatur et aegrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
 Poscit opem chorus, et praesentia numina sentit:
 Coelestis inplorat aquas docta prece blandus:
 Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
 Inpetrat et pacem, et locupletem frugibus annum.
 Carmine Di superi placantur, carmine Manes.
 Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,
 Condita post frumenta, levantes tempore festo
 Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum pueris, et conjuge fida,
 Tellurem porco, Sylvanum lacte plabant,
 Floribus et vino Genium memorem brevis aevi.
 Fescennina per hunc investa licentia morem *inventa*
 Versibus alternis opprobria rustica fudit;
 Libertasque recurrentes accepta per annos
 Ludit amabiliter: donec jam saevus apertam
 In rabiem coepit verti jocus, et per honestas
 Ire domos inpune minax. doluere cruento
 Dente lacessiti: fuit intactis quoque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex
 Poenaeque lata, malo quae nollet carmine quemquam
 Describi. vertere modum, formidine fustis
 Ad bene dicendum delectandumque redacti.
 Graecia capta ferum victorem cepit, et artes
 Intulit agresti Latio, sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, et grave virus
 Munditiae pepulere: sed in longum tamen aevum
 Manserunt, hodieque manent vestigia ruris.
 Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
 Et post Punica bella quietus quaerere coepit,
 Quid Sophocles et Thespis et Aeschylus utile ferrent.
 Tentavit quoque rem si digne vertere posset:
 Et placuit sibi, natura sublimis et acer:

Hic non fore
 seculari
 V. P. M. A.

Nam spirat tragicum satis, et feliciter audet;
Sed turpem putat infcite metuitque lituram.
Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
Sudoris minimum; sed habet Comoedia tanto
Plus oneris, quanto veniae minus. adspice, Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephebi,
Ut patris adtenti; lenonis ut insidiosi:
Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis:
Quam non adstricto percurrat pulpita socco:
Gestit enim nummum in loculos demittere; post hoc
Securus, cadat, an recto stet fabula talo.
Quem tulit ad scenam ventoso Gloria curru,
Exanimat lentus spectator, sedulus inflat.
Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum
Subruit ac reficit. valeat res ludicra, si me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Saepe etiam audacem fugat hoc terretque poetam,
Quod numero plures, virtute et honore minores,
Indocti, stolidique, et depugnare parati,
Si discordet eques, media inter carmina poscunt
Aut ursum aut pugiles; his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos et gaudia vana.
Quattuor, aut plures aulaea premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmac, peditumque catervae:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Esseda festinant, pilenta, petorrita, naves:
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; seu
Diversum confusa genus panthera camelo,
Sive elephas albus vulgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
Ut sibi praebentem mimo spectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo: nam quae pervincere voces

Evaluerè sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemo, aut mare Tuscum;
Tanto cum strepitu ludi spectantur, et artes,
Divitiaeque peregrinae: quibus oblitus actor
Cum stetit in scena, concurrìt dextera laevae:
Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes, me, quae facere ipse recusem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne:
Ille per extensum funem mihi posse videtur
Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus inplet,
Ut magus; et modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age, et his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam inpende brevem; si munus Apolline dignum
Vis complere libris, et vatibus addere calcar,
Ut studio majore petant Helicon virentem.
Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae,
(Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso: cum laedimur, unum
Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
Cum loca jam recitata revolvimus inrevocati:
Cum lamentamur non adparere labores
Nostros, et tenui deducta poemata filo:
Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
Arcessas, et egere vetes, et scribere cogas.
Sed tamen est operae pretium cognoscere, quales
Aedituos habeat belli spectata domique
Virtus, indigno non committenda poetae:
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilus, incultis qui versibus et male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt

Atramenta, fere scriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem Rex ille, poema
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit; ne quis se praeter Apellem,
Pingeret, aut alius Lysippo duceret aera
Fortis Alexandri vultum simulantia. quod si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros et ad haec Musarum dona vocares;
Boeotum in crasso jurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de se judicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt
Dilecti tibi Virgilius Variusque poetae:
Nec magis expressi vultus per aënea signa,
Quam per vatis opus mores animique virorum
Clarorum adparent: nec sermones ego mallem
Repentes per humum, quam res componere gestas,
Terrarumque situs et flumina dicere, et arces
Montibus inpositas, et barbara regna, tuisque
Auspiciis totum confecta duella per orbem,
Claustraque custodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis, te Principe, Romam;
Si quantum cuperem, possem quoque. sed neque parvum
Carmen majestas recipit tua; nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sedulitas autem stulte, quem diligit, urguet;
Praecipue cum se numeris commendat et arte.
Discit enim citius, meminitque libentius illud,
Quod quis deridet, quam quod probat et veneratur.
Nil moror officium quod me gravat: ac neque ficto
In pejus vultu proponi cereus usquam,
Nec prave factis decorari versibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, et una
Cum scriptore meo capsa porrectus aperta,
Deferat in vicum vendentem thus et odores,
Et piper, et quidquid chartis amicitur ineptis.

AD JULIUM FLORUM. EPIST. II.

FLORE, bono claroque fidelis amice Neroni;

Si quis forte velit puerum tibi vendere natum

Tibure vel Gabiis, et tecum sic agat; Hic et

Candidus, et talos a vertice pulcher ad imos,

Fiet eritque tuus, nummorum millibus octo;

Verna ministeriis ad nutus aptus heriles,

Literulis Graecis inbutus, idoneus arti

Cuilibet: argilla quidvis imitaberis uda:

Quin etiam canet indoctum, sed dulce, bibenti: 1

Multa fidem promissa levant, ubi plenius aequo

Laudat venales, qui vult extrudere, merces.

Res urguet me nulla; meo sum pauper in aere.

Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me

Quivis ferret idem: semel hic cessavit, et (ut fit)

In scalis latuit metuens pendentis habenae:

Des nummos, excepta nihil te si fuga laedit.

Ille ferat pretium, poenae securus, opinor.

Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex:

Insequeris tamen hunc, et lite moraris iniqua.

1 R Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi

Talibus officiis prope mancum: ne mea saevus

Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.

Quid tum profeci, mecum facientia jura

Si tamen attentas? quereris super hoc etiam; quod

Exspectata tibi non mittam carmina mendax.

2 Luculli miles conlecta viatica multis

Aerumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem

Perdiderat: post hoc vehemens lupus, et sibi, et hosti

Iratus pariter, jejunis dentibus acer,

Praesidium regale loco dejecit, ut aiunt,

Summe munito, et multarum divite rerum.

Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,

Accipit et bis dena super sestertia nummum.
 Forte sub hoc tempus castellum evertere praetor
 Nescio quod cupiens, hortari coepit eundem
 Verbis, quae timido quoque possent addere mentem :
 I bone, quo virtus tua te vocat : i pede fausto,
 Grandia laturus meritorum praemia : quid stas ?
 Post haec ille catus, quantumvis rusticus ; Ibit,
 Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
 Romae nutriri mihi contigit atque doceri
 Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.
 Adjecere bonae paullo plus artis Athenae :
 Scilicet, ut possem curvo dignoscere rectum,
 Atque inter silvas Academi quaerere verum.
 Dura sed emovere loco me tempora grato ;
 Civilisque rudem belli tulit aestus in arma,
 Caesaris Augusti non responsura lacertis.
 Unde simul primum me dimisere Philippi
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
 Et laris et fundi, paupertas inpulit audax,
 Ut versus facerem : sed, quod non desit, habentem
 Quae poterunt unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire putem, quam scribere versus ?
 4 Singula de nobis anni praedantur euntes ;
 Eripuere jocos, venerem, convivia ludum ;
 Tendunt extorquere poemata. quid faciam vis ?
 Denique non omnes eadem mirantur amantque.
 Carmine tu gaudes : hic delectatur iambis ;
 Ille Bioneis sermonibus, et sale nigro.
 Tres mihi convivae prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem ? quid non dem ? renuis quod tu, jubet alter :
 Quod petis, id sane est invisum acidumque duobus.
 5 Praeter cetera, me Romaene poemata censēs
 Scribere posse inter tot curas totque labores ?
 Hic sponsum vocat ; hic auditum scripta, relictis

Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini;
 Hic extremo in Aventino; visendus uterque:
 Intervalla vides humane commoda. Verum
 Purae sunt plateae, nihil ut meditantibus obftet.
 Festinat calidus mulis gerulisque redemptor:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
 Tristia robustis luctantur funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus.
 I nunc, et versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, et fugit urbes,
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis et umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
 Vis canere, et ~~non tacta~~ sequi vestigia vatum?
 Ingenium sibi quod vacuas desumit Athenas;
 Et studiis annos septem dedit, insenuitque
 Libris et curis, statua taciturnius exit
 Plerumque, et risu populum quatit: hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, et tempestatibus Urbis,
 Verba lyrae motura sonum connectere digner?
 6 Frater erat Romae consulti rhetor; ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores:
 Gracchus ut hic illi foret; huic ut Mucius ille.
 Qui minus argutos vexat furor iste poëtas?
 Carmina conpono, hic elegos; mirabile visu!
 Caelatumque novem Musis opus. adspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
 spectemus vacuum Romanis vatibus aedem.
 Mox etiam (si forte vacas) sequere, et procul audi
 Quid ferat, et quare sibi nectat uterque coronam.
 Caedimur, et totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Samnites ad lumina prima duello.
 Discedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus;
 Fit Mimnermus, et optivo cognomine crescit.
 Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,

*cunctata
 latens*

Cum scribo ; et supplex populi suffragia capto :
 Idem, finitis studiis, et mente recepta,
 Obturem patulas inpune legentibus aures.
 Ridentur mala qui componunt carmina : verum
 Gaudent scribentes, et se venerantur, et ultro,
 Si taceas, laudant ; quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti :
 Audebit, quaecunque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, et honore indigna ferentur,
 Verba movere loco ; quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestae.
 Obscurata diu populo bonus eruet, atque
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
 Quae priscis memorata Catonibus atque Cethegis,
 Nunc situs informis premit et deserta vetustas.
 Addiscet nova, quae genitor produxerit usus :
 Vehemens, et liquidus, puroque simillimus amni,
 Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua :
 Luxuriantia conpescet : nimis aspera sano
 Levabit cultu : virtute carentia tollet :
 Ludentis speciem dabit, et torquebitur, ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur.
 Praetulerim scriptor delirus inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
 Quam sapere, et ringi. Fuit haud ignobilis Argis, *Argus*
 Qui se credebat miros audire tragoedos,
 In vacuo laetus sessor plausorque theatro :
 Cetera qui vitae servaret munia recto
 More, bonus sane vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
 Et signo laeso non insanire lagenae :
 Posset qui rupem et puteum vitare patentem :
 Hic ubi cognatorum opibus curisque refectus,
 Expulit elleboro morbum bilemque meraco,

Et rediit ad se: Pol me occidistis, amici,
Non servastis, ait; cui sic extorta voluptas,
Et demtus per vim mentis gratissimus error.

7 Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
Et tempestivum pueris concedere ludum:
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
Sed verae numerosque modosque ediscere vitae.
Quocirca mecum loquor haec, tacitusque recordor:
Si tibi nulla sitim finiret copia lymphae;
Narrares medicis: quod quanto plura parasti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si vulnus tibi monstrata radice vel herba
Non fieret levius; fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Di donarint, illi decedere pravam
Stultitiam; et cum sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
At, si divitiae prudentem reddere possent,
Si cupidum timidumque minus, te; nempe ruberes,
Viveret in terris te si quis avarior uno.
Si proprium est, quod quis libra mercatur et aere;
Quaedam (si credis consultis) mancupat usus;
Qui te pascit ager, tuus est; et villicus Orbi,
Cum segetes occat tibi mox frumenta daturas,
Te dominum sentit. das nummos; accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti: nempe modo isto
Paullatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
Aut etiam supra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
Emtor Aricini quondam Vcientis et arvi,
Emtum coenat olus; quamvis aliter putat: emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat aënum.
Sed vocat usque suum, qua populus adlita certis
Limitibus vicina refigit jurgia: tanquam
Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horae

Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte suprema,
Permutet dominos, et cedat in altera jura.
Sic, quia perpetuus nulli datur usus, et heres
Heredem alterius, velut unda supervenit undam;
Quid vici prosunt, aut horrea? quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani? si metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
Argentum, vestes Getulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant; est qui non curat habere.
Cur alter fratrum cessare, et ludere, et ungui
Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives et inportunus, ad umbram lucis ab ortu,
Silvestrem flammis et ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Naturae Deus humanae, mortalis in unum-
quodque caput, vultu mutabilis, albus et ater.
Utar, et ex modico, quantum res poscet, acervo
Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. et tamen idem
Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti
Discrepet; et quantum discordet parcus avaro.
Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumtum
Invitus facias nec plura parare labores;
Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies inmundi procul procul absit. ego, utrum
Nave ferar magna an parva, ferar unus et idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
Non tamen adversis aetatem ducimus Austris:
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.
Non es avarus: abi. quid? cetera jam simul isto
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine et ira?

Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,

Nocturnos Lemures, portentaque Theſſala rides?

Natales grate numeras? ignoſcis amicis?

Lenior et melior ſis accedente ſeneſta?

Quid te exemta levat ſpinis de pluribus una?

Vivere ſi recte neſcis, decede peritis:

Luliſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti:

Tempus abire tibi eſt: ne potum largius aequo

Rideat et pulſet laſciva decentius actas.

Q. HORATII
ARS POETICA.

EPISTOLA AD PISONES.

HUMANO capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, et varias inducere plumas,
Undique conlatis membris, ut turpiter atrum aut
V Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite, Pisones, isti tabulae fore librum
Persimilem, cujus, velut aegri somnia, vanae
Fingentur species; ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas:
Scimus; et hanc veniam petimusque damusque vicissim:
Sed non ut placidis coëant inimitia; non ut
Serpentes avibus gementur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque et magna professis
Purpureus, late qui splendeat, unus et alter
Adsuitur pannus: cum lucus et ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: et fortasse cupressum
Scis simulare: quid hoc, si fractis enatat exipes
Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit

V Prima hominis facies, et pulchro pectore Virgo
Pete tenas; postrema immensi corpore pisces
Delphinum caudas utero commissa luporum.
Virg. E. B. 3.

Institui; currente rota, cur urceus exit?
 Denique sit quidvis simplex duntaxat et unum.
 Maxima pars vatium, pater et juvenes patre digni,
 Decipimur specie recti. brevis esse laboro,
 Obscurus fio: sectantem lenia nervi
 Deficiunt animique: professus grandia, turguet:
 Serpit humi tutus nimium timidusque procellae:
 Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
 Delphinum silvis adpingit, fluctibus aprum.
 In vitium ducit culpae fuga, si caret arte.
 Aemilium circa ludum faber unus et unguis
 Exprimet, et molles imitabitur aere capillos;
 Infelix operis summa, quia ponere totum
 Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse velim, quam pravo vivere naso,
 Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
 Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
 Viribus; et versate diu, quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
 Ordinis haec virtus erit et venus, aut ego fallor;
 Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
 Pleraque differat, et praesens in tempus omittat.
 Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
 In verbis etiam tenuis cautusque serendis:
 Dixeris egregie, notum si callida verbum
 Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
 Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
 Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
 Continget: dabiturque licentia sumpta pudenter.
 Et nova factaque nuper habebunt verba fidem;
 Graeco fonte cadant, parce detorta. quid autem
 Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademptum
 Virgilio Varioque? ego cur, acquirere pauca
 Si possum, invidcor? cum lingua Catonis et Enni

Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum
 Nomina protulerit. licuit, semperque licebit
 Signatum praesente nota procudere nomen.
 Ut silvae foliis pronos mutantur in annos;
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
 Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
 Debemur morti nos, nostraque; sive receptus
Terra Neptunus classes Aquilonibus arces
Regis opus; sterilisive diu palus, aptaque remis
Vicinas urbes alit; et grave sentit aratrum:
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
 Doctus iter melius: mortalia facta peribunt:
 Nedum sermonum stet honos, et gratia vivax.
 Multa renascentur, quae jam cecidere; cadentque,
 Quae nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, et jus, et norma loquendi.
 Res gestae regumque ducumque, et tristia bella
 Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
 Versibus inpariter junctis querimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,
 Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.
 Archilochum proprio rabies armavit iambo:
 Hunc focci cepere pedem grandesque cothurni,
 Alternis aptum sermonibus, et populares
 Vincentem strepitus, et natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum,
 Et pugilem victorem, et equum certamine primum,
 Et juvenum curas, et libera vina referre.
 Descriptas servare vices, operumque colores,
 Cur ego, si nequeo ignoroque, poeta salutor?
 Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
 Versibus exponi tragicis res comica non vult:
 Indignatur item privatis ac prope focco
 Dignis carminibus narrari coena Thyestae.

frequentiorum quasi pulchrum habet, ab omnibus partibus
 insurgit, et à brevibus in longas nititur et crevit. (says
 Quintilian speaking of Sallust's style.)

• Vixit Doratos Plegia nece capillos,
 Et puto pes illi longior alter erat.
 Ovid.
 ~ Negram partem ex Sallustio nostra
 constat oratio. Cicero.

Qualis ab incepto processerit, et sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere : tuque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota indictaque primus.
 Publica materies privati juris erit, si
 Nec circa vilem patulumque moraberis orbem ;
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres ; nec desilies imitator in arctum,
 Unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex.
 Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim :
 " Fortunam Priami cantabo, et nobile bellum.
 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu ?
 Parturiunt montes ; nascetur ridiculus mus. †
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte ?
 " Dic mihi, Musa, virum, captae post moenia Trojae,
 " Qui mores hominum multorum vidit, et urbes.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdin.
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo :
 Semper ad eventum festinat ; et in medias res,
 Non secus ac notas, auditorem rapit ; et quae
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit :
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
 Tu, quid ego et populus mecum desideret, audi.
 Si plausoris egēs aulaea manentis, et usque
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat :
 Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor, maturis dandus et annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, et pede certo
 Signat humum, gestit paribus concludere, et iram
 Conligit ac ponit temere, et mutatur in horas.
 Inerbis juvenis, tandem custode remoto,

† Quae hic ipse vixit Iphigeneia non vidit
 a didit gratiam — Lucan. 2.

Gaudet equis canibusque, et aprici gramine campi ;

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,

Utilium tardus provisor, prodigus aeris,

Sublimis, cupidusque, et amata relinquere pernix.

Conversis studiis, aetas animusque virilis

Quaerit opes et amicitias, inservit honori ;

Connivisse cavet, quod mox mutare laboret.

Multa senem circumveniunt incommoda ; vel quod

Quaerit, et inventis miser abstinet, ac timet uti :

Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,

Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri ;

Difficilis, querulus, laudator temporis acti

Se puero, castigat censorque minorum.

Multa ferunt anni venientes commoda secum,

Multa recedentes adimunt : ne forte seniles

Mandentur juveni partes, pueroque viriles ;

Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.

Aut agitur res in scenis, aut acta refertur :

Segnius irritant animos demissa per aurem,

Quam quae sunt oculis subiecta fidelibus, et quae

Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus

Digna geri promes in scenam : multaue tolles

Ex oculis, quae mox narret facundia praesens :

Ne pueros coram populo Medea trucidet ;

Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus ;

Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.

Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.

Neve minor, neu sit quinto productior actu

Fabula, quae posci vult, et spectata reponi.

Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus

Inciderit : nec quarta loqui persona laboret.

Actoris partes chorus, officiumque virile

Defendat : neu quid medios intercinat actus,

Quod non proposito conducat et haereat apte.

Ille bonis faveatque et consilietur amice :

Certes

Aristotle.

Cap. 16. Poet.

Et regat iratos, et amet pacare tumentes :
 Ille dapes laudet mensae brevis : Ille salubrem
 Justitiam, legesque, et apertis otia portis :
 Ille tegat commissa, Deosque precetur et oret,
 Ut redeat miseris, abeat Fortuna superbis.
 Tibia non, ut nunc, orichalco vineta, tubaeque
 Aemula ; sed tenuis simplexque foramine paucos
 Adspirare et adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia stans :
 Quo sane populus numerabilis, utpote parvus
 Et frugi castusque verecundusque coibat.
 Postquam coepit agros extendere victor, et Urbem
 Latior amplecti murus, vinoque diurno
 Placari Genius festis inpuere diebus ;
 Accessit numerisque modisque licentia major.
 Indoctus quid enim saperet liberque laborum
 Rusticus urbano confusus, turpis honesto ?
 Sic priscae motumque et luxuriam addidit arti
 Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem :
 Sic etiam fidibus voces crevere severis,
 Et tulit eloquium insolitum facundia praeceps :
 Utiliumque sagax rerum, et divina futuri
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
 Carmine qui tragico vilem certavit ob-hireum,
 Mox etiam agrestes Satyros nudavit, et asper
 Incolumi gravitate jocum tentavit ; eo quod
 Inlecebris erat et grata novitate morandus.
 Spectator, functusque sacris, et potus, et exlex,
 Verum ita risores, ita commendare dicaces
 Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo ;
 Ne, quicumque Deus, quicumque adhibebitur Heros
 Regali conspectus in auro nuper et ostro,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas :
 Aut, dum vitat humum, nubes et inania capet.
 Effutire leves indigna tragoedia versus,

Ut festis matrona moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
 Non ego inornata et dominantia nomina solum
 Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo:
 Nec sic enitar tragico differre colori,
 Ut nihil intersit, Davusne loquatur et audax
 Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
 An custos famulusque Dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar; ut sibi quivis
 Speret idem; sudet multum, frustra que laboret
 Ausus idem; tantum series juncturaque pollet:
 Tantum de medio sumtis accedit honoris.
 Silvius deducti caveant, me iudice, Fauni,
 Ne velut innati triviis, ac pene forenses,
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
 Aut imunda crepent ignominiosa que dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, et pater, et res:
 Nec, si quid fricti ciceris probat et nucis emtor,
 Aequis accipiunt animis, donantve corona.
 Syllaba longa brevi subiecta, vocatur iambus,
 Pes citus; unde etiam Trimetris adcreescere iussit:
 Nomen iambeis, cum senos redderet ictus
 Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
 Tardior ut paullo graviorque veniret ad aures,
 Spondeos stabiles in iura paterna recepit
 Commodus et patiens; non ut de sede secunda
 Cederet, aut quarta socialiter. hic et in Acci
 Nobilibus Trimetris apparet rarus, et Enni.
 In scenam missus magno cum pondere versus,
 Aut operae celeris nimium cura que carentis,
 Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
 Non quivis videt inmodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcircone vager, scribamque licenter? an omnes
 Visuros peccata putem mea; tutus et intra

Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
Nocturna versate manu, versate diurna.—

At vestri proavi Plautinos et numeros et

Laudavere sales; nimium patienter utrumque, *utrosq.*

Ne dicam stulte, mirati: si modo ego et vos

Scimus inurbanum lepidò seponere dicto,

Legitimumque sonum digitis callemus et aure.

Ignotum tragicæ genus invenisse Camenæ

Dicitur, et plaustris vexisse poemata Thespis

Qui canerent agerentque, peruncti faecibus ora :

Post hunc personae pallaeque repertor honestae

Aeschylus et modicis instravit pulpita tignis.

Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.

Successit vetus his Comoedia, non sine multa

Laude, sed in vitium libertas excidit, et vim

Dignam lege regi: lex est accepta: chorusque

Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.

Nil intentatum nostri liquere poëtae.

Nec minimum meruere decus, vestigia Graeca

Aufi deferere, et celebrare domestica facta.

Vel qui Praetextas, vel qui docuere Togatas.

Nec virtute foret clarifve potentius armis.

Quam lingua, Latium; si non offenderet unum.

quemque poëtarum limae labor et mora. vos, ô

Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non

Multa dies et multa litura coërcuit, atque

Praefectum decies non castigavit ad unguem.

Ingenium misera quia fortunatius arte

Credit, et excludit fanos Helicone poëtas

Democritus ; bona pars non unguis ponere curat.

Non barbam : secreta petit loca, balnea vitat.

Nanciscetur enim pretium nomenque poëtae.

Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam

Tonfori Licino conmisericit, ô ego laevus.

Qui purgor bilem sub verni temporis horam?
 Non alius faceret meliora poemata. verum
 Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
 Reddere quae ferrum valet exsors ipsa secandi.
 Munus et officium; nil scribens ipse, docebo;
 Unde parentur opes; quid alat formetque poetam;
 Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
 Scribendi recte, sapere est et principium et fons.
 Rem tibi Socraticae poterunt ostendere chartae:
 Verbaque provisam rem non invita sequentur.
 Qui didicit patriae quid debeat, et quid amicis;
 Quo sit amore parens, quo frater amandus et hospes;
 Quod sit conscripti, quod iudicis officium; quae
 Partes in bellum missi ducis; ille profecto
 Reddere personae scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitae morumque iubebo
 Doctum imitatore, et vivas hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataque recte
 Fabula, nullius veneris, sine pondere et arte,
 Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugaeque canorae.
 Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
 Musa loqui, praeter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus assem
 Discunt in partes centum diducere. Dicat
 Fillas Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superet; poterat dixisse, Triens? Eu!
 Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid sit?
 Semis. an haec animos acrogo et cura peculla
 Cum semel inbuerit, speramus carmina fingi
 Posse linenda cedro, et levi servanda cupresso?
 Aut prodesse volunt, aut delectare poetae;
 Aut simul et jucunda et idonea dicere vitae.
 Quidquid praecipiet, esto brevis: ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantque fideles.

Omne supervacuum pleno de pectore manat;
 Ficta voluptatis causa sint proxima veris;
 Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi;
 Neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo;
Centuriae seniorum agitant expertia frugis;
Celsi praetereunt austeria poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret aera liber Sosis, hic et mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat aevum.
 Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Nam neque chorda sonum reddit quem vult manus et mens;
 Poscentique gravem persaepe remittit acutum;
 Nec semper feriet, quodcunque minabitur, arcus;
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
 Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret; ut citharoedus
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem;
 Sic mihi qui multum cessat, sit Choerilus ille,
 Quem bis terve bonum, cum risu miror; et idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
 Ut pictura, poësis; erit quae, si propius stes,
 Te capiat magis, et quaedam, si longius abstes.
 Haec amat obscurum, volet haec sub luce videri,
 Judicis argutum quae non formidat acumen:
 Haec placuit semel; haec decies repetita placebit.
 O major juvenum, quamvis et voce paterna
 Fingeris ad rectum, et per te sapis; hoc tibi dictum
 Tolle memor: certis medium et tolerabile rebus
 Recte concedi; consultus juris, et actor
 Causarum mediocris abest virtute disertis
Messalae, nec scit quantum Cascellius Aulus;

Sed tamen in pretio est: mediocribus esse poëtis
 Non homines, non Di, non concessere columnae.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, et Sardo cum melle papaver
 Offendunt; poterat duci quia coena sine istis:
 Sic animis natum inventumque poema juvandis,
 Si paullum summo decessit, vergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
 Indoctusque pilae, discive, trochive, quiescit;
 Ne spissae risum tollant inpune coronae:
 Qui nescit versus, tamen audet fingere. quidni?
 Liber et ingenuus, praesertim census equestrem
 Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
 Tu nihil invita dios faciesve Minerva:
 Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
 Scripseris, in Maesti descendat iudicis aures,
 Et patris, et nostras; nonumque prematur in annum,
 Membranis intus positis. delere licebit,
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
 Silvestres homines sacer interpresque Deorum
 Caedibus et victa foedo deterruit Orpheus:
 Dictus ob hoc lenire tigres rabidosque leones.
 Dictus et Amphion, Thebaeae conditor arcis,
 Saxa movere sono testudinis, et prece blanda
 Ducere quo vellet. fuit haec sapientia quondam,
 Publica privatis secernere, sacra profanis;
 Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
 Oppida moliri; leges incidere ligno.
 Sic honor et nomen divinis vatibus atque
 Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
 Tyrtaeusque mares animos in Martia bella
 Versibus exacuit. dictae per carmina sortes;
 Et vitae monstrata via est; et gratia regum
 Pieris tentata modis; ludusque repertus,
 Et longorum operum finis; ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyrae solers, et cantor Apollo.

*Insynna mei Ginnæ nonam post densq, mensem
 Scripta fuit, nonamque edite post hyemem.*

Catullus.

Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quaesitum est. ego nec studium sine divite vena,
 Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, et conjurat amice.
 Qui studet optatam cursu contingere metam,
 Multa tulit fecitque puer; sudavit et alsit;
 Abstinuit Venere et vino: qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
 Nec satis est dixisse, Ego mira poemata pango:
 Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
 Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas;
 Adsentatores jubet ad lucrum ire poeta
 Dives agris, dives positus in fœnore nummis.
 Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, et eripere atris
 Litibus implicitum; mirabor, si sciet inter-
 noscere mendacem verumque beatus amicum.
 Tu seu donâris, seu quid donare voles cui;
 Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
 Laetitiae: clamabit enim, Pulchre, bene, recte;
 Pallefcet; super his etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem; saliet, tundet pede terram.
 Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; sic
 Derisor vero plus laudatore movetur.
 Reges dicuntur multis urguere culullis,
 Et torquere mero, quem perspexisse laborant,
 An sit amicitia dignus. si carmina condes,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quinçtilio si quid recitares, Corrige, sodes,
 Hoc, aiebat, et hoc. melius te posse negares,
 Bis terque expertum frustra: delere jubebat
 Et male formatos incudi reddere versus.
 Si defendere delictum, quam vertere, mallet,
 Nullum ultra verbum, aut operam insumebat inanem,

Baccho

Incipe jam augusto versus componere toros,
 Inque tuos Ignes, dure Poeta, veni.

Nil ultra Verbi aut Opera insumbat inani. *Proposuit.*

Quin sine rivali teque et tua solus amares.
 Vir bonus et prudens versus reprehendit inortes,
 Culpat duros, incômtis adlinet atrum
 Transverso calamo signum; ambitiosa recidet
 Ornamenta; parum clâris lucem dare coget;
 Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;
 Fiet Aristarchus: nec dicet, Cur ego amicum
 Offendam in nugis? hæc nugæ seria ducent
 In mala derisum semel, exceptumque sinistre.
 Ut mala quem scabies aut morbus regius arguet,
 Aut fanaticus error, et iracunda Diana;
 Vesani tetigisse timent fugiuntque poëtam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incæutique sequuntur.
 Hic, dum sublimis versus ructatur, et errat,
 Si veluti merulis intentus decidit auceps
 In puteum, foveamve; hæc, Succurrite, longum
 Clamet, Io cives; non sit qui tollere curet.
 Si curet quis opem ferre, et demittere funem;
 Qui scis, an prudens huc se deiecerit, atque
 Servari nolit? dicam; Siculique poëtae
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
 Insiluit. sit jus, liceatque perire poëtis.
 Invitum qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit; nec si retractus erit, jam
 Fiet homo, et ponet famose mortis amorem.
 Nec satis adparet, cur versus facit; utrum
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidentale
 Moverit incestus: certe furis, ac velut ursus
 Obfectos caveae valuit si frangere clathros,
 Indoctum doctumque fugat recitator acerbus
 Quem vero adripuit, tenet, occiditque legendum
 Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo,

proiecit

F I N I S

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525